

DAR PROROCTVA

BIBLICKÉ ŠTÚDIUM 4/2026

ZLACNENÉ TITULY

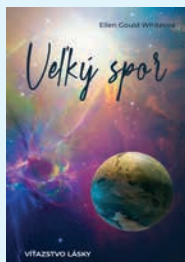
Ellen Gould Whiteová

Túžba vekov – životopis Ježiša Krista

Kniha jedinečným spôsobom predstavuje život a dielo osobnosti, ktorá zásadne ovplyvnila históriu ľudstva – Ježiša z Nazareta. Oslovuje čitateľov svojou jednoduchosťou, zároveň však poskytuje aj hlboký duchovný zážitok.

552 strán, 14 x 20,5 cm, brož.

cena 3,20 €

Ellen Gould Whiteová

Veľký spor – víťazstvo lásky

Autorka jedinečným spôsobom, vykresľuje posledné dve tisícročia svetových dejín – približuje nám ich najdôležitejšie medzníky i niektoré kľúčové postavy. Otvorene sa stavia k problémom, ktoré trápia našu zem. Končí sa prorockou víziou, ktorá ponúka nádej na novú existenciu ľudstva bez vojen, konfliktov a utrpenia.

448 strán, 14 x 20,5 cm, brož.

cena 4,50 €

Pavel Goia a Kelly Mowrerová

V duchu a moci

Božia prítomnosť a odpovede na modlitby v živote Pavla Goi

Svedectvo Pavla Goi o živote v moci Ducha Svätého – od detstva prežitom v komunistickom Rumunsku až po celosvetovú misiu – prináša novú silu a obnovuje vieru.

168 strán, 13 x 20 cm, brož.

cena 3,- €

Ellen Gould Whiteová

Cesta ku Kristovi

Kniha o hľadaní vnútorného pokoja, pocitu istoty a zmyslu života prostredníctvom osobnosti Ježiša Krista. Pôvodná kniha doplnená o inšpirujúce príbehy.

128 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena 1,60 €

DAR PROROCTVA

BIBLICKÉ ŠTÚDIUM 4/2026

OBSAH

Úvod	3
1. Stvoriteľ hovorí.....	5
2. Povolanie proroka.....	12
3. Starozmluvní proroci.....	19
4. Novozmluvní proroci	26
5. Zjavenie a inšpirácia.....	33
6. Prorocké spisy	40
7. Počujte toto!	47
8. Výklad prorockých textov	54
9. Skúmanie prorockých prejavov	61
10. Autorita proroka a význam jeho posolstva	68
11. Vystúpenie prorokov v rozhodujúcich chvíľach	75
12. Prorocké zjavenia v čase konca	82
13. Požehnania z prorockého slova	89

Biblické štúdium – 4. štvrťrok 2026

Dar prorockva

Autor: Ellen G. White Estate (Správa literárneho odkazu Ellen G. Whiteovej)

Foto: shutterstock images

Vydal Advent-Orion, s. r. o.

Šafárikova 9, 038 61 Vrútky

pre Cirkev adventistov siedmeho dňa

Londýnská 30, 120 00 Praha 2 – Vinohrady

Vytlačil FORK Martin

ISSN 1335-1265 MK SR 1261/95

DAR PROROCTVA

Vedci skúmajúci mozog začínajú rozumieť obdivuhodnej schopnosti malých detí učiť sa jazyk. Už polročné bábätko vníma zvuky tvoriace jeho materinský jazyk. Ak je v kontakte s ďalšou rečou, osvojí si aj tú. V tomto veku sa v mysli dieťaťa otvára neznámy priestor, vďaka ktorému odliší zhruba štyridsať zvukov materinského jazyka od asi osemsto rozličných zvukov, ktoré vníma hneď po narodení. Podmienkou však je, aby sme sa bábätkám prihovárali. Ide o akési „hlasové lekcie“ pre novorodencov.

Prečo by nás Boh obdaril takou obdivuhodnou schopnosťou vnímať reč a učiť sa jazyky, keby s nami neplánoval komunikovať? Ide samozrejme o rečnícku otázku, pretože Písmo jasne hovorí: „Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom ústami prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a cez ktorého stvoril aj svet.“ (Heb 1,1.2)

Hoci hriech zničil blízky vzťah Adama a Evy s ich Stvoriteľom, Boh sa k nim neotočil chrbtom a nenechal ich napospas sebazničeniu. Sám ich vyhľadal a Adamovi položil otázku: „Kde si?“ (1Moj 3,9) Zároveň vtedy predpovedal príchod Vykupiteľa, ktorý svet vyslobodí z moci hriechu (1Moj 3,15). Už odvtedy, priamo v Edene po páde do hriechu, proroctvá upriamujú pozornosť na Ježiša a ukazujú na Neho ako na jedinú nádej pre každého človeka.

Počas tohto štvrtroka sa zameriame na dar proroctva – jedinečný spôsob, ktorým Boh oznamuje svoju vôľu a zámery hriešnemu ľudstvu, ktoré s Ním už nemôže komunikovať tvárou v tvár. O tomto mimoriadnom dare Svätého Ducha sa píše najmä v 1. Korinťanom 12 a 14, Efezanom 4 a Rimanom 12. Práve Svätý Duch je pôvodcom všetkých duchovných darov a „každému udeľuje dar osobitne, ako chce“ (1Kor 12,11). Počas dejín Boh opakovane povolával prorokov, aby prostredníctvom nich prinášal posolstvá, ktoré mali naprávať a obnovovať náš vzťah s Ním, podobne ako to Boh urobil v Edene po páde prvých ľudí do hriechu.

Dozvieme sa, akým spôsobom Boh povoláva svojich prorokov a ako môžeme overiť ich hodnovernosť. Poukážeme na spoločné črty i rozdiely medzi starozmluvnými a novozmluvnými prorokmi a vysvetlíme si, ako v ich živote pôsobili zjavenie a inšpirácia. Niektorí proroci svoje posolstvá odovzdávali ústne, iní písomne a niektorí kombinovali oba spôsoby. Budeme sa zaoberať týmito formami Božej komunikácie, ich významom a tiež požehnaním, ktoré prináša prijatie prorockých posolstiev.

Boh nám dar proroctva zveril z piatich dôležitých dôvodov: 1. Aby nám predstavil seba samého, svoju pravdu a svoj zámer s padlým ľudstvom. 2. Aby nám pomohol pochopiť dôležité udalosti a poskytol nám usmernenie. 3. Aby pripravil Kristovo telo – cirkev – na plnenie misijného poslania. 4. Aby poskytol svojim nasledovníkom duchovné povzbudenie. 5. Aby oslovil hriešnikov a viedol ich k pokániu. „Duch proroctva“ je navyše jedným z dvoch charakteristických znakov Božej cirkvi ostatkov v čase konca (Zj 12,17; 19,10).

Bohu tak veľmi záleží na tom, aby stratených bezpečne priviedol domov, že dar proctva zaslúbil aj pre obdobie konca (Joel 3,1–4). Adventisti siedmeho dňa sú presvedčení, že u spoluzakladateľky cirkvi Ellen Whiteovej sa tento prorocký dar v modernej dobe prejavil.

Preto budeme počas nášho štúdia okrem biblického základu každý piatok uvažovať aj o jej povolaní do prorockej služby. Ako cirkev sme dostali tento vzácny dar – ako s ním teda čo najlepšie naložiť?

Áno, od narodenia sme nastavení, aby sme boli citliví na slová, ktoré okolo nás zaznievajú. O to dôležitejšie je počúvať, čo nám Boh hovorí prostredníctvom svojich prorokov!

Tento študijný materiál vytvoril tím pracovníkov Ellen G. White Estate (Správa literárneho odkazu Ellen G. Whiteovej) v Silver Spring v štáte Maryland, USA. Zdieľaním prorockej služby a spisov Ellen Whiteovej po celom svete táto inštitúcia podporuje poslanie Cirkvi adventistov siedmeho dňa pri hlásaní Ježiša Krista a Jeho Slova.

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri Generálnej konferencii.

STVORITEĽ HOVORÍ

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 1,27.28; 1Moj 3,1–8; Luk 15,11–32; 1Moj 3,14–24; 2Moj 19,16–22; Ján 10,27–30

ÚVODNÝ TEXT

¹Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom ústami prorokov. ²V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a cez ktorého stvoril aj svet. (Heb 1,1.2)

Vďaka digitálnym technológiám môžeme byť v kontakte s priateľmi a blízkymi aj na druhom konci sveta. Je to skvelé, no osobné stretnutie sa tomu nevyrovná. Spoločné chvíle, objatia a rozhovory z očí do očí majú v sebe neopakovateľné čaro.

Tento týždeň si pripomenieme, že človek bol stvorený pre priamy vzťah so svojim Stvoriteľom. Toto blízke puto však kedysi dávno pretrhol hriech. Aby Boh opäť nadviazal kontakt so svojim milovaným stvorením, našiel spôsob, ako sa nám prihovárať. Najčastejšie s ľuďmi komunikuje prostredníctvom starostlivo vybraných poslov – prorokov, ktorí nám tlmočia Jeho správy. Posolstvá mnohých z nich nájdeme v Biblii, hoci nie všetci proroci svoje slová zapísali.

Božím cieľom je v každom z nás obnoviť Jeho obraz, ktorý hriech znetvoril. Práve to je podstatou plánu spasenia: ide o nápravu, ktorá vyvrcholí vo chvíli, keď Boh stvorí „nové nebo a novú zem, v ktorých prebýva spravodlivosť“ (2Pet 3,13).

Kým sa tak stane, Boh k nám aj naďalej prehovára prostredníctvom svojich prorokov.

OSNOVA LEKCIE

Tento týždeň si pripomenieme, že človek bol stvorený pre priamy vzťah so svojim Stvoriteľom. Aj keď hriech toto vzácne puto pretrhol, Boh z vlastnej iniciatívy hľadá cesty na obnovu komunikácie. Táto snaha napokon vrcholí zjavením Jeho lásky v osobe Ježiša Krista.

- 1Moj 1,27.28: Pôvodná dokonalá komunikácia medzi Stvoriteľom a prvými ľuďmi (nedeľa)
- 1Moj 3,6–8: Tragické následky neposlušnosti a snaha skryť sa pred Bohom (pondelok)
- 1Moj 3,9.10; Luk 15,20.21: Láskavá Božia iniciatíva pri hľadaní padlého a strateného človeka (utorok)
- 1Moj 3,14.15: Prvé evanjeliové zaslúbenie o Vykupiteľovi uprostred tragédie hriechu (streda)
- Heb 1,1.2: Božie zjavenie prostredníctvom prorokov a v osobe Ježiša Krista (štvrtok)

KOMUNIKÁCIA V EDENE

²⁷Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril. Stvoril ich ako muža a ženu. ²⁸Boh ich požehnal a povedal im: „Plodte sa a množte sa, naplňte zem a podmaňte si ju! Panujte nad morskými rybami, nad nebeským vtáctvom a nad všetkou zverou, čo sa pohybuje na zemi!“ (1Moj 1,27.28)

¹⁵Hospodín, Boh, vzal človeka a umiestnil ho v záhrade Eden, aby ju obrábal a strážil. ¹⁶Hospodín, Boh, prikázal človekovi: „Môžeš jesť zo všetkých stromov záhrady, ¹⁷ale nejedz zo stromu poznania dobra a zla, lebo v deň, v ktorom by si z neho jedol, určite zomrieš.“ (1Moj 2,15–17)

Hospodín, Boh, zavolať na človeka a opýtal sa ho: „Kde si?“ (1Moj 3,9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prvé dve kapitoly knihy Genezis rozprávajú príbeh stvorenia. Boh stvoril nádherný svet a umiestnil doň Adama a Evu, vrcholný akt svojho stvorenia. Ľudia sa odlišovali od všetkých ostatných živých tvorov tým, že ako jediní boli stvorení „na Boží obraz“ (1Moj 1,27). O vtákoch či iných zvieratách sa to nikde nehovorí. Človek mal žiť plnohodnotný život v hojnosti, prežívať lásku v celej jej hĺbke a žiť v úzkom spojení s Bohom.

V 1Moj 2,18–23 tiež čítame, že Boh stvoril Evu pre Adama, pretože podľa Jeho slov „nie je dobré, aby bol človek sám“ (1Moj 2,18; BOT). Už od počiatku sme teda boli stvorení ako spoločenské bytosti. Sociológovia dnes potvrdzujú, že zdravé medziludské vzťahy prospievajú nášmu telesnému aj duševnému zdraviu, zatiaľ čo osamelosť nás vnútorne ničí.

Niet divu, že keď Adam uvidel stvorenú Evu, nadšene zvolal: „Toto je konečne kosť z mojich kostí a telo z môjho tela! Bude sa volať mužena, lebo bola vzatá z muža!“ (1Moj 2,23) Rodina, ktorú tvoria muž a žena spojení manželským sľubom, je vôbec prvou spoločenskou inštitúciou. Boh ju ustanovil preto, aby ľudia mohli zakúšať plnosť vzťahov a vzájomnú blízkosť. Práve preto sa satan od začiatku snaží rozbiť základné princípy, na ktorých táto pôvodná rodina stojí.

Aký druh komunikácie medzi Bohom a ľuďmi v záhrade Eden nachádzame v úvodných textoch (1Moj 1,27.28; 2,15–17 a 3,9)?

Adam a Eva sa tešili z osobného spoločenstva s Bohom. Ako rozumné bytosti sa s Ním mohli stretávať a prijímať od neho pokyny. V úlohe správcov nádhornej záhrady rozvíjali svoje vedomosti a schopnosti pri starostlivosti o rastliny a zvieratá. Každý deň trávili s Bohom vzácné chvíle „za popoludňajšieho vánku“ (1Moj 3,8). Predovšetkým sobota, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou stvorenia, bola určená ako výnimočný čas na budovanie vzťahu medzi Bohom a Jeho deťmi (1Moj 2,2.3; 2Moj 20,8–11). Počas tohto dňa naši prví rodičia mimoriadnym spôsobom pociťovali Božiu lásku a Jeho nežnú starostlivosť.

APLIKÁCIA

■ Dnes, tisíce rokov po vyhnaní z Edenu, si len ťažko dokážeme predstaviť, aký bol život pred príchodom hriechu. No v čom aj v súčasnosti vidíš v prírode náznaky a odlesky Božieho pôvodného tvoriteľského diela?

SKRÝVANIE SA PRED HOSPODINOM

⁶Žena videla, že by bolo dobré jesť zo stromu, lebo strom je na pohľad lákavý a na získanie múdrosti vábivý. Vzala z jeho ovocia, jedla, potom dala aj svojmu mužovi, ktorý bol s ňou, a jedol aj on. ⁷Obom sa otvorili oči a spoznali, že sú nahí. Splietli figové listy a urobili si zástery. ⁸Keď počuli hlas Hospodina, Boha, ktorý sa prechádzal po záhrade za popoludňajšieho vánku, ukryl sa človek i jeho žena pred Hospodinom, Bohom, medzi stromy záhrady. (1Moj 3,6–8)

Keďže Boh je láska (1Ján 4,8), nechcel mať z ľudí len naprogramované bytosti bez vlastnej vôle („roboty“). Skutočná láska sa totiž nezaobíde bez možnosti slobodne sa rozhodnúť. Adam a Eva preto museli dostať dar slobodnej vôle, aby ich vzájomná láska i láska k Bohu bola autentická a úprimná.

Adam a Eva sa teda mohli slobodne rozhodnúť, či budú svojho Stvoriteľa poslúchať, alebo nie. Túto možnosť voľby vyjadroval zákaz jesť zo stromu poznania dobra a zla (1Moj 2,15–17). Aký zmysel by malo toto varovanie, keby človek nemal reálnu slobodu sa pre takýto krok rozhodnúť?

„Aj keď boli naši prarodičia stvorení ako nevinní a svätí, mali možnosť dopustiť sa zla. Boh ich stvoril ako morálne bytosti, ktoré sa mohli slobodne rozhodnúť, či sa mu podriaadia, alebo mu odopnú svoju poslušnosť. Ale skôr, než mohli prežívať večnú bezpečnosť, mala byť vyskúšaná ich vernosť. ... [Boh] mohol stvoriť človeka bez schopnosti zhrešiť. Mohol Adamovi zabrániť, aby sa dotkol zakázaného ovocia. To by však človek bol iba obyčajným automatom. Bez slobody voľby by bola jeho poslušnosť len vynútená.“ (PP 48.49; NÚD 16)

Prečo sa Adam a Eva chceli skryť pred Stvoriteľom po neuposlúchnutí Jeho príkazu? Porovnaj texty 1Moj 3,1–8, Jer 23,24 a Heb 4,13.

Tretia kapitola knihy Genezis opisuje tragickú udalosť – pád Adama a Evy do hriechu. Po osudnom rozhovore s hadom (satanom) boli naši prví rodičia vystavení pokušeniu jesť zo „stromu poznania dobra a zla“, hoci im to Boh zakázal. Satan obratne využil silu slov a emócií, aby Evu zmanipuloval. Tá potom presvedčila Adama, aby aj on porušil Boží príkaz. Eva „videla“, že strom je „dobrý na jedenie z neho“, „na pohľad lákavý“ a „na získanie múdrosti vábivý“ (1Moj 3,6). Satanov sľub, že budú „ako Boh“ a že „poznajú dobro a zlo“ (1Moj 3,5), znel neodolateľne.

Satanova reč bola v skutočnosti plná klamstiev. Diabol pred ľuďmi zamlčal dôsledky ich neposlušnosti. Keď však Boha neposlúchli, oči sa im okamžite „otvorili“ a zistili, že sú „nahí“. Prišli o Božie „rúcho“ svetla a slávy (Ž 104,1.2), ktoré zrkadlilo Boží „obraz“ v nich. Stratili ochranu, ktorú im Boh poskytol. Niet sa čo čudovať, že sa pred svojím Stvoriteľom pokúsili skryť (hoci pred Bohom sa v skutočnosti ukryť nedá). Urobili to preto, lebo hriech vyvoláva pocit viny a v takom stave máme prirodzenú túžbu utiecť z Božej blízkosti.

- Akú skúsenosť máš s pocitmi hanby, pre ktoré si sa chcel skryť pred Bohom po tom, čo si zhrešil?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

BOH HĽADÁ ĽUDSTVO

⁹Hospodin, Boh, zavola na človeka a opýtal sa ho: „Kde si?“ ¹⁰On odpovedal: „Počul som tvoj hlas v záhrade, zľakol som sa, pretože som nahý, a tak som sa skryl.“ (1Moj 3,9.10)

²⁰Vstal teda a šiel k svojmu otcovi. Ešte bol ďaleko, keď ho otec zbadal. Zľutoval sa nad ním, pribehol k nemu, hodil sa mu okolo krku a vybozkával ho.

²¹Syn mu povedal: „Otec, zhršil som proti nebu i proti tebe. Nie som viac hoden volať sa tvojím synom.“ (Luk 15,20.21)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Z textu 1Moj 3,9.10 vidíme, že Boh sám iniciatívne začal hľadať svoje deti, ktoré padli do hriechu. Otázka „Kde si?“ (1Moj 3,9) bola len rečnícka – Boh veľmi dobre vedel, čo Adam s Evou urobili aj kde sa skrývajú. Hriech však zničil prirodzený vzťah a komunikáciu, ktorá dovtedy existovala medzi prvými ľuďmi a Stvoriteľom. Božou bezprostrednou starostou bolo obnoviť komunikáciu so svojimi deťmi, stretnúť sa s nimi a dať im nádej v ich zúfalstve. Významné je tu použitie hebrejského slovesa *kara* („volať“, „zavolať“; 1Moj 3,9), ktoré Biblia často spája práve s Božími krokmi k nadviazaniu kontaktu s Jeho ľuďmi.

Prečítaj si text Luk 15,11–32. V čom toto podobenstvo pripomína udalosť opísanú v 1Moj 3,9.10?

Skutočnosť, že Boh hľadal Adama a Evu, svedčí o Jeho bezpodmienečnej láske k nám. Boh sa nás nikdy nevzdáva (pozri Lukáš 15). Vynakladá veľké úsilie, aby s nami obnovil spoločenstvo, a to aj vtedy, keď sa snažíme skryť. Keď Peter pred ukrižovaním Ježiša trikrát zaprel, Kristus sa na neho „obrátil a pozrel“ (Luk 22,61). Aj bez jediného slova sa mu takto prihovril a snažil sa získať späť svojho chybujúceho priateľa.

Všimnime si, ako hriech okamžite poznačil vzťah medzi Adamom a Evou (1Moj 3,11–13). Namiesto toho, aby každý z nich vyznal svoje vlastné zlyhanie, začali vinu zvaľovať na druhých. Adam obvinil nielen Evu, ale nepriamo aj Boha: „Žena, ktorú si mi dal, aby bola so mnou, dala mi z toho stromu, tak som jedol.“ (1Moj 3,12) Eva zasa ospravedlňovala svoju neposlušnosť poukazovaním na hada. Vyhovárala sa: „Had ma naviedol, tak som jedla.“ (1Moj 3,13) Pri tejto prvej konfrontácii ani jeden z nich nebol ochotný prijať osobnú zodpovednosť za svoje činy. Za šesťtisíc rokov sa v tomto smere zmenilo len veľmi málo.

Skutočnosť je taká, že hriech zasiahol celé ľudstvo. Apoštol Pavol výstižne opisuje náš stav v Rim 7,15–24, kde vykresľuje vnútorný zápas človeka, ktorý túži konať dobro, no nakoniec robí presný opak: „Veď ani nerozumiem, čo robím. Nerobím totiž to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím.“ (Rim 7,15)

Kto z nás by ten pocit nepoznal?

Pavlove slová sú nesmierne hlboké. Všetci sme vnútorne narušení a opakovane robíme aj to, o čom vieme, že je nesprávne. Kto z nás by túto skutočnosť nepoznal?

Podľa Pavla je našou jedinou nádejou vyslobodenie „skrze Ježiša Krista, nášho Pána“ (Rim 7,25). Práve preto nás Boh neustále hľadá a chce nás priviesť k Ježišovi. On jediný nás totiž môže pretvoriť na svoj obraz a zachrániť nás pred ničivými následkami hriechu.

APLIKÁCIA

- Zamysli sa nad situáciou, keď si mal túžbu „skryť sa“ pred Bohom pre chybu alebo opakujúce sa zlyhanie. Ako skutočnosť, že Boh preberá iniciatívu a hľadá ťa, mení tvoju ochotu prestať sa vyhovárať a namiesto toho úprimne vyznať svoj hriech?

VYHNANIE ZO ZÁHRADY EDEN

¹⁴Hospodin, Boh, povedal hadovi: „Pretože si to urobil, budeš prekliaty, vyvrhnutý spomedzi všetkého dobytká a všetkých divých zvierat. Budeš sa plaziť po bruchu a hľtať prach po všetky dni svojho života. ¹⁵Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozšliape hlavu, ty mu však zraníš päť!“ (1Moj 3,14.15)

Jedným z najničivejších následkov hriechu Adama a Evy bolo ich odlúčenie od Boha. Po vyhodení z Edenu stratili možnosť priameho osobného kontaktu s Ním. Prorok Izaiáš výstižne opísal túto neľahkú situáciu ľudstva: „Sú to vaše viny, čo sa stali prekážkou medzi vami a vašim Bohom, a vaše hriechy zakryli jeho tvár pred vami, takže nepočuje.“ (Iz 59,2) Hoci Adam a Eva zostali Božími deťmi, dôsledkom hriechu sa nedalo vyhnúť a museli zo záhrady odísť. Ich neposlušnosť navždy zmenila svet.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Hriech zmenil ľudstvo mnohými spôsobmi (pozri 1Moj 3,14–24). Ale ako konkrétne hriech zmenil našu komunikáciu s Bohom? (Pozri aj 2Moj 19,16–22.)

Hriech od základov zmenil ľudskú existenciu spôsobom, ktorý presahuje našu predstavivosť, keďže poznáme len svet poznačený hriechom. Pre hriech bola pôda „prekliata“ a začala rodiť „trnie a bodláčie“. Človek začal prežívať bolesť a pri zabezpečovaní obživy musí vynakladať úsilie „v pote tváre“, až kým sa jeho život neskončí smrťou a on sa nevráti do zeme. Smrť je tou najmocnejšou pripomienkou prítomnosti hriechu. A pre hriech sme zároveň prišli o možnosť priameho a osobného spoločenstva s Bohom.

Adam a Eva však dostali zaslúbenie o riešení, ktoré malo zastaviť ničivé následky hriechu. Hoci naši prví rodičia stratili možnosť priameho pohľadu na Boha a osobného rozhovoru s Ním, z Edenu odchádzali s nádejou pre súčasnosť i budúcnosť. Boh sám prevzal iniciatívu a objasnil im svoj plán záchrany. Verš 1Moj 3,15, označovaný ako „prvé zaslúbenie evanjelia“, priniesol Adamovi a Eve (a nám) nádej napriek tragédii, ktorá sa odohrala. Zaslúbenie o príchádzajúcom Vykupiteľovi prinieslo nepriateľstvo voči hriechu a nádej na budúcu záchranu ľudstva. Dokonca aj to, že Boh zaodel Adama a Evu pred ich odchodom z Edenu, bolo symbolickým gestom, ktoré poukazovalo na ich budúce vykúpenie. Prostredníctvom Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania sa má opäť obnoviť spoločenstvo s Bohom (Ján 14,1–3).

To znamená, že hneď tam v Edene, bezprostredne po príchode hriechu, ľudstvo dostalo nádej a zaslúbenie, že problém hriechu sa napokon vyrieši. Len čo sa objavil hriech, prišlo aj zaslúbenie Spasiteľa.

- **Ako si sa cítil po tom, čo si urobil niečo nesprávne? Cítil si vinu? Hanbu? Odpor k sebe samému? Aké to malo následky? Ako ťa tvoja viera v Boha a zaslúbenie evanjelia uchránili pred tým, aby si to s vierou úplne nevzdal?**

APLIKÁCIA

BOŽÍ HOVORCOVIA

¹Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom ústami prorokov. ²V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a cez ktorého stvoril aj svet. (Heb 1,1.2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo odhaľujú nasledujúce texty o tom, ako Boh hovoril k ľudstvu po príchode hriechu? (Heb 1,1.2; Rim 1,19.20; 4Moj 12,6; 2Tim 3,16.17; Ján 14,7–9; Ján 10,27–30)

Napriek hriechu človeka Boh našiel mnoho spôsobov, ako komunikovať s padlými ľudskými bytosťami. Jedným zo spôsobov, ako sa nám Boh zjavuje, je stvorenie. Príroda je mocným zjavením Jeho úžasných skutkov. Vedci sú ohromení zázrakmi nášho vesmíru a zložitostou aj toho „najjednoduchšieho“ života. Príroda však zároveň ukazuje dôsledky pádu, pričom najsilnejším príkladom je smrť všetkého živého.

Ďalším spôsobom, akým Boh hovoril k ľudstvu, boli proroci – jednotlivci, ktorých si vybral za svojich hovorcov. Napríklad Boh hovoril k Noemovi, Abrahámovi, Mojžišovi a Danielovi a zjavil im svoju vôľu pre svoj ľud. Božie prorocké posolstvá sú v podstate pripomienkou, že nezabudol na svoje deti a stále je s nimi. A hoci niektorí proroci napísali to, čo sa k nám dostalo ako Písmo, iní nikdy nenapísali žiadne knihy Biblie.

Mnohé slová prorokov však boli odovzdané prostredníctvom Písma (2Tim 3,16.17). Biblia je zjavením samotného Boha. Prostredníctvom Jeho slov sa dozvedáme, kto je, vidíme Jeho neúnavnú lásku a objavujeme Jeho vedenie, ako máme žiť.

Navyše, práve prostredníctvom Biblie chápeme, kto sme, odkiaľ sme prišli a kam ideme. V nej nachádzame Boží zámer pre naše životy.

Ale najúčinnnejším spôsobom, akým k nám Boh prehovoril, je skrze Ježiša Krista, ktorý nám je, samozrejme, zjavený v Biblii. Tak ako Boh hľadal Adama a Evu v záhrade Eden, tak aj Kristus „prišiel hľadať a spasť, čo zahynulo“ (Luk 19,10). „Kto videl mňa, videl aj Otca,“ vyhlásil Ježiš (Ján 14,9). Svojím životom, smrťou a zmŕtvychvstaním Kristus naplnil sľub daný Adamovi a Eve v Edene. Prišiel a zomrel namiesto nás, aby sme my mali večný život skrze Neho.

Po Ježišovom nanebovstúpení nás Duch Svätý „uvedie... do celej pravdy“ a hovorí nám o tom, čo má ešte prísť (Ján 16,13).

APLIKÁCIA ■ Koľko útechy vám prináša vedomie, že Ježiš, Jeho láska, Jeho charakter a Jeho sebaobetovanie nám zjavujú, aký je Boh Otec v skutočnosti?

ELLEN WHITEOVÁ

Božia komunikácia sa neobmedzuje len na biblické časy. Ako uvidíme v nasledujúcich týždňoch, Boh neustále hovorí k ľudským bytostiam a Jeho slová sa budú prejavovať modernými spôsobmi až do Kristovho návratu.

Ellen Gould Harmon White a jej dvojča Elizabeth sa narodili 26. novembra 1827 v Gorhame v štáte Maine. Boli najmladšími z ôsmich detí, ktoré sa narodili Eunice a Robertovi Harmonovým. O niekoľko rokov sa rodina presťahovala do mesta Portland v štáte Maine, kde Robert Harmon dúfal, že rozšíri svoje podnikanie s výrobou klobúkov. Vo veku 9 rokov Ellen utrpela zranenie, ktoré ju fyzicky, emocionálne aj sociálne ovplyvnilo. Keď bola v parku neďaleko svojho domu, nahnevaná spolužiačka po nej hodila kameň, ktorý ju zasiahol do tváre, a Ellen tak zostala na niekoľko týždňov v polovedomom stave. Táto nehoda náhle ukončila jej formálne vzdelávanie a zanechala ju s celoživotnými zdravotnými problémami. Zranenia tváre tiež spôsobili, že Ellen bola nesvoja ohľadom svojho vzhľadu, čo obmedzilo jej sociálne interakcie.

Práve v tomto kontexte neistoty začala mladá Ellen Harmonová premýšľať o svojom duchovnom osude. Bála sa Boha a cítila sa nehodná neba. Tieto pocity strachu sa zintenzívnili, keď rodina Harmonových prijala milleritské učenie o skorom druhom príchode Ježiša Krista. Ani po svojom krste ponorením v roku 1842, keď sa stala členkou metodistickej cirkvi, sa Ellen necítila hodná Božej lásky. Verila, že je „navždy stratená“ (LS 29; pozri aj str. 20–31).

Uprostred týchto mučivých myšlienok mala mladá Ellen dva sny, ktoré začali meniť jej názor na Boha. Ale až keď stretla Leviho Stockmana, metodistického kazateľa, pochopila a pocítila Božiu lásku a milosť. Bolo to, akoby k nej Boh prehovoril v jej zúfalstve. „Viera teraz ovládla moje srdce,“ napísala neskôr. „Cítila som nevysloviteľnú lásku k Bohu a mala som svedectvo Jeho Ducha, že moje hriechy boli odpustené. Moje pohľady na Otca sa zmenili. Teraz som sa na Neho pozerala ako na láskavého a nežného rodiča, a nie ako na prísneho tyrana, ktorý núti ľudí k slepej poslušnosti. Moje srdce sa k Nemu obrátilo s hlbokou a vrúcnou láskou.“ (LS 29)

Zároveň Ellen Whiteová pochopila aj učenie o „stave mŕtvych“ a postupne si uvedomila, že neexistuje žiadne večne horiace peklo. Jej nové chápanie Boha a Jeho lásky úplne zmenilo jej život. Ako sa dozvieme každý piatok v nasledujúcich týždňoch, Ellen Whiteová sa hlboko zamilovala do Ježiša a slúžila Mu po zvyšok svojho života.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/1>.

Týždeň od 4. do 10. októbra

POVOLANIE PROROKA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 15,6; Gal 3,6–9; 1Král' 18,19–39; Izaiáš 53; Dan 2,46–48; Mar 1,2–5; Mat 11,1–6

ÚVODNÝ TEXT

**Potom som počul hlas Pána, ktorý povedal: „Koho mám poslať, kto ta pôjde?“
Povedal som: „Hľa, tu som, pošli mňa!“ (Iz 6,8)**

V biblických časoch proroci často zohrávali kľúčovú úlohu v dejinách Božieho ľudu. Niekedy stáli v centre diania a zastávali dôležité, ba až rozhodujúce postavenie v živote celého spoločenstva.

Byť prorokom však bolo náročné povolanie. Ich životy neboli jednoduché; často boli plné smútku, odmietnutia, nepochopenia a frustrácie.

Pre Hospodinových prorokov nebývalo jednoduché prijať povolanie do prorockého úradu. Niet sa čomu diviť. Mnohí z nich čelili silnému odporu práve od tých, ktorí mali ich posolstvá s radosťou prijímať. Božích prorokov ostatní až príliš často prehládali a zosmiešňovali ich. Nezriedka ich bili alebo skončili vo väzení. Iných kameňovali alebo lovili ako divú zver. Viacerí zomreli mučeníckou smrťou.

Dnes, v generácii zaplavenej násilím, chamtivosťou, nemravnosťou, vykoisťovaním a všetkými druhmi satanských vplyvov, ľudia prorocký hlas často odmietajú alebo si ho zámerne nevšímajú.

Ako Boží nasledovníci sme však povolaní dbať na hlas Božích prorokov a byť poslami nádeje, ktorú sme prostredníctvom nich dostali.

Minulý týždeň sme sa dozvedeli, že po páde v Edene sa Hospodin usiloval o obnovenie komunikácie s ľuďmi. Tento týždeň preskúmame niektoré prelomové obdobia v dejinách, keď Boh povolal prorokov, aby Jeho ľud nanovo zosúlادili s Jeho posolstvami pre padlý svet.

OSNOVA LEKCIE

Boh povolával prorokov, aby napriek prenasledovaniu a nepochopeniu viedli Jeho ľud späť k vernosti a k plneniu zmluvy. Odovzdávali dôležité varovania pred hriechom i zaslúbenia o prichádzajúcom Mesiášovi a neustále vyzývali k obnove vzťahu so Stvoriteľom. Ich obetavá služba pod vedením Svätého Ducha zostáva pre nás aj dnes tou najväčšou inšpiráciou.

- 1Moj 15,6; Heb 11,8: Abraháмова viera a poslušnosť pri plnení Božej zmluvy (nedeľa)
- 1Král' 18,20–22: Eliáš a výzva na odvrátenie sa od modiel k živému Bohu (pondelok)
- Iz 53,3–8: Izaiášovo proroctvo o zástupnej smrti zaslúbeného Mesiáša (utorok)
- Dan 6,26–28: Danielova vernosť a svedectvo o Božej moci v pohanstve (streda)
- Mar 1,2–5: Ján Krstiteľ, príprava cesty pre Spasiteľa a neochvejná dôvera v utrpení (štvrtok)

ABRAHÁM, OCHRANCA ZMLUVY

Vo viere Abrahám poslúchol, keď ho Boh volal, aby odišiel na miesto, ktoré mal dostať ako dedičstvo. Odišiel, hoci nevedel, kam ide. (Heb 11,8)

⁶Je to ako s Abrahámom, ktorý uveril Bohu a počítalo sa mu to za spravodlivosť. ⁷Vedzte teda, že tí, čo sú z viery, sú Abrahámovými synmi. ⁸Keďže Písmo predvídalo, že Boh z viery ospravedlňuje pohanov, už vopred ohlásilo Abrahámovi radostnú zvesť: V tebe budú požehnané všetky národy. ⁹Teda tí, čo sú z viery, dostávajú požehnanie s veriacim Abrahámom. (Gal 3,6–9)

Od Genezis až po Zjavenie mal Boh vždy verný ostatok, ktorý prijal povolanie k poslušnosti ako odpoveď na Jeho milosť (pozri Jer 31,7.31–34). Napríklad roky po rozptýlení z Bábela si Boh vyvolil Abráma (neskôr Abraháma), aby bol príkladom viery podľa zmluvy nielen pre svoju rodinu, ale aj pre všetky budúce generácie. Uprostred odpadnutia a morálnej rozporuplnosti zostal Abrám verný Božiemu povolaniu (pozri 1Moj 12,1–9).

Hospodin oznámil Abrahámovi podmienky zmluvy a ukázal mu, ako sa usku-toční spasenie ľudstva prostredníctvom Kristovej obete (1Moj 15,6–17). Aby Boh vyskúšal Abrahámovu vieru a znázornil budúcu obeť svojho Syna, povolal Abraháma, aby Mu obetoval svojho syna Izáka (1Moj 22,1–17). Aká to bola nes-mierne mučivá skúška pre otca veriacich! Pomyslime na všetky dôvody, ktoré mohol Abrahám použiť, aby odmietol Boží výslovný príkaz, a predsa verne poslúchol. Hospodin zadržal Abrahámovu ruku, aby Izáka nezabil, a namiesto neho sa postaral o barana.

Nie všetkých prorokov Boh povolal na to, aby varovali pred hroziacou skazou. Všetci však boli povolaní viesť ľudí späť k vernosti. Častým obsahom posol-stva prorokov bolo varovanie pred odpadnutím, pred útlakom chudobných a núdznych a pred porušovaním zmluvy a jej ustanovení.

Čo je však najdôležitejšie, proroci mali zjavovať zaslúbenie spasenia v Mesi-ášovi. Pretrvávajúce svedectvo biblických prorokov a Jeho Ducha v našej poapoštolskej ére nás volá k tomu, aby sme rozpoznali hroziacu krízu, ktorá príde na svet, a varovali pred ňou ostatných. Podstatou tohto varovania je však dobrá správa o vykúpení pre Ježišov verný ľud – pre tých, ktorí s Ním zostali v zmluvnom vzťahu (Zj 12,17).

Prečítaj si texty 1Moj 15,6, Gal 3,6–9 a Heb 11,8. Čo z Abrahámovho života a povahy ho robilo spôsobilým pre Božiu službu, hoci bol zjavne chybujú-cim človekom?

Existuje mnoho paralel medzi Abrahámovou dobou a našou. Tak ako sa v Abrahámových časoch nekontrolovane šírilo pohanstvo a modlárstvo, aj dnes sa mnohé ideológie sveta snažia kresťanstvo odstrániť alebo odsunúť na okraj. Na rozdiel od prevládajúcej kultúry sme my, Boží ľud, dnes povolaní verne odzrkadľovať Jeho obraz v každodenných vzťahoch s druhými, vrátane zvestovania posolstva troch anjelov (Zj 14,6–12).

- **Písmo hovorí, že „Abrám uveril Hospodinovi a on mu to počítal za spravodlivosť“ (1Moj 15,6). Ako v tomto texte vidíš mocne zjavené zaslúbenie evanjelia? Akú nádej z toho môžeš načerpať pre seba?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ELIÁŠOVO POSOLSTVO

²⁰Acháb rozoslal pozvanie všetkým Izraelitom a zvolal prorokov na vrch Karmel. ²¹Tu pristúpil Eliáš ku všetkému ľudu a povedal: „Dokedy budete preskakovať na obe strany? Ak je Bohom Hospodin, nasledujte ho, ak je ním Baal, chodte za ním!“ Ľud mu nič neodpovedal. ²²Eliáš pokračoval v reči k ľudu: „Zostal som už len sám ako prorok Hospodina, kým Baalových prorokov je štyristopäťdesiat. (1Kráľ 18,20–22)

²³Ja vám pošlem proroka Eliáša, prv ako príde veľký a hrozný deň Hospodina.

²⁴On obráti srdce otcov k synom a srdce synov k otcom, aby som pri svojom príchode neuvlalil na zem kľatbu. (Mal 3,23.24)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text 1Kráľ 18,19–39. Čo sa z tohto príbehu dozvedáme o tom, akú podobu môže mať prorocký „úrad“?

Eliášovo povolanie a spôsob reči zrkadlia jeho rolu Božieho posla. Aby Boh zastavil odpadnutie Izraela, poslal Eliáša ku kráľovi Achábovi oznámiť viac-ročné sucho. Boh použil toto súženie, aby svoj ľud odvrátil od modlárstva späť k poslušnosti. Kráľ aj krajina však obviňovali proroka Eliáša zo svojho nešťastia a usilovali sa o jeho smrť.

Na vrchu Karmel sa Eliáš postavil prorokom Bála a Ašery. Boží posol v moci Svätého Ducha vyzval modlárske Izrael, aby zavrhol svojich falošných bohov a vrátil sa k Hospodinovi. Ľudia vedeli, že ich rozhodnutia viedli k celonárodnému odpadnutiu. Teraz boli pripravení znovu prijať Eliášovho Boha, ktorý dokázal svoju vrchovanosť nad ich falošnými bôžikmi, ktorí v skutočnosti ani neexistovali.

Tesne pred druhým príchodom Krista Boh prikazuje svojej cirkvi, aby znova zvestovala Eliášovo posolstvo – aby sa ľudia odvrátili od svojich „modiel“ a boli pripravení obstáť vo veľký deň Hospodina. Boh so svojím ľudom stále komunikuje prostredníctvom ciest, ktoré si On sám vyvolil. Jeho Slovo a dar prorocstva prinášajú napomenutie, varovanie, radu a povzbudenie. „Obnova pravej zbožnosti medzi nami je to najdôležitejšie a najnaliehavejšie, čo potrebujeme. Práve tam by malo smerovať naše najväčšie úsilie. Úprimne sa snažme, aby sme získali Pánovo požehnanie; nie preto, že by Boh nebol ochotný udeliť nám svoje požehnanie, ale preto, že nie sme pripravení ho prijať.“ (1SM 121)

Prečítaj si text Mal 3,23.24. Ako Eliášovo posolstvo ovplyvňuje domovy tých, ktorí nasledujú Boha?

Skutočné oživenie sa začína v srdci a v domove. Rodina je základným kameňom cirkvi a nenahraditeľným stavebným prvkom spoločnosti. Oživenie v domove šíri nebeskú lásku do cirkvi, komunity i štátu. To je Boží zámer s kresťanským domovom. Oživenie tiež motivuje Boží ľud k misii.

APLIKÁCIA ■ Aké druhy modiel existujú dnes v našich domovoch, srdciach a zboroch?

IZAIÁŠ, PROROK EVANJELIA

³Opovrhnutý a opustený ľuďmi, muž bolesti, ktorý poznal utrpenie, pred ktorým si zakrývajú tvár, opovrhnutý, a my sme si ho nevážili. ⁴Naozaj, on niesol naše choroby a naše bolesti ho obťažili. My sme si mysleli, že je ranený, Bohom doudieraný a opovrhnutý. ⁵On však bol prebodnutý za naše hriechy, zdrvený za naše neprávosti. Trest, ktorý nám priniesol pokoj, spočinul na ňom a pre jeho rany sa nám dostalo uzdravenie. ... ⁷Bol trápený a on sa nechal ponížovať, neotvoril ústa, ako baránok vedený na zabitie; neotvoril ústa ako ovca, ktorá onemie pred strihačom. (Iz 53,3–8)

Izaiáš, významný starozmluvný prorok, prijal povolanie konať prorockú službu priamo od Boha (pozri Iz 6,1–8). Ohromený Božou svätosťou a majestátnosťou si Izaiáš uvedomil svoju nehodnosť. V tej chvíli k nemu priletel seraf s rozžeraveným uhlíkom z nebeského oltára a „očistil“ jeho hriechy. Na Božiu otázku „Koho pošlem, a kto nám pôjde?“ (Roh) Izaiáš odpovedal veľmi jasne: „Hľa, tu som, pošli mňa!“ (Iz 6,8). Tak by mala znieť aj naša odpoveď.

Povolanie Izaiáša sa uskutočnilo v kľúčovom bode dejín Izraela. Napriek prorokovým vlastným nedostatkom dostal veľmi dôležité poverenie: varovať Izrael a jeho vodcov pred ich hriechmi. Izaiášove proroctvá sú kľúčovými pasážami Písma, ktoré prinášajú nový pohľad na Boha a lepšie porozumenie podstaty ľudstva a plánu spasenia. V Izaiášovom texte nachádzame aj niečo, čo nepochybne môžeme označiť za najmocnejšie proroctvo zobrazujúce nielen Ježišovu smrť, ale aj jej význam pre hriešny svet.

Prečítaj si text Izaiáš 53. Ako toto úžasné proroctvo, napísané viac ako pol tisícročia pred Ježišovým ukrižovaním, zjavuje význam Kristovej smrti za ľudstvo? Čo sa z toho môžeme naučiť o dare proroctva?

Izaiášove proroctvá predpovedali Mesiášov zámer a poslanie (Iz 53,3–5). Vysvetľovali, prečo bol Kristus „ako baránok vedený na zabitie“ (Iz 53,7) a ako Jeho zmierna obeť zachránila Jeho ľud z hriechov. Takmer hmatateľne je tu vykreslený zástupný aspekt Kristovej smrti, ktorý ukazuje základ zmierenia vykonaného v prospech celého ľudstva.

„Všetci sme blúdili ako ovce, každý išiel svojou cestou, ale Hospodin na neho uvalil neprávosti nás všetkých.“ (Iz 53,6) Je tu zobrazená univerzálna povaha hriechu; rovnako je tu zobrazená aj univerzálna povaha kríža, ktorý je riešením hriechu. Táto kapitola, možno viac než ktorákoľvek iná v Starej i Novej zmluve, ukazuje plán spasenia jasným a jednoznačným spôsobom.

Prorocké povolanie Izaiáša však nebolo jednoduché. Ľuďom sa jeho hrozivé predpovede o ich skaze zdali absurdné, podobne ako sa to zdá mnohým dnes, keď počúvajú varovanie pred následkami hriechu (Rim 6,23). Izaiášov prorocký hlas pre jeho i našu dobu je jasný (pozri Iz 2,4; 5,20). Práve odmietnutie konať spravodlivo a uskutočniť zásadné zmeny viedlo k zničeniu Jeruzalema. Rovnaký hriech bude príznačný pre zničenie bezbožných obyvateľov zeme, keď sa Kristus vráti.

- Prejdi si znovu 53. kapitolu Izaiáša a poznač si všetko, čo pre nás Ježiš robí, ako je to opísané v týchto veršoch. V čom je Izaiášov opis významu Kristovej smrti zdrojom nádeje pre teba?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

DANIEL, VERNÝ PROROK

¹³Potom Daniela priviedli pred kráľa a kráľ povedal Danielovi: „Si ty ten Daniel z judských zajatcov, ktorých kráľ, môj otec, priviedol z Judska? ¹⁴Počul som o tebe, že je v tebe duch svätých bohov a že si preukázal osvietenosť, chápacosť a výnimočnú múdrosť. (Dan 5,13-14)

²⁶Potom kráľ Dárius napísal ľuďom všetkých národností a jazykov, ktorí obývajú celú zem: „Nech sa rozhojní váš pokoj. ²⁷Vydal som príkaz, aby sa na celom území môjho kráľovstva ľudia báli Danielovho Boha, lebo on je živý Boh, ktorý je naveky, jeho kráľovstvo je nezničiteľné a jeho vláda bude trvať až do konca. ²⁸On zachraňuje a vyslobodzuje a robí znamenia a zázraky na nebi aj na zemi. On zachránil Daniela z moci levov.“ (Dan 6,26–28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Väčšina kresťanov pozná príbeh z 1. kapitoly knihy proroka Daniela, kde sa ako mladý riadil zásadami, ktoré sa naučil ako dieťa. Daniel bol vzorom vernosti (Dan 1,8). Keď mu predložili kráľovské pochútky, trval na tom, že bude jesť iba jednoduchú rastlinnú stravu a piť iba vodu, namiesto toho, aby prijímal stravu z kráľovského stola (Dan 1,12–16). To bola len malá skúška v porovnaní s tým, čo prišlo neskôr, ako napríklad v 6. kapitole, kde jeho vernosť mohla ľahko znamenať smrť.

Prečítaj si texty Dan 2,46–48; 4,15; 5,13.14 a 6,26–28. Čo nám tieto verše hovoria o tom, akým svedkom bol Daniel pre pohanov okolo seba?

Všimnime si svedectvo pohanov o moci Danielovho Boha. Akokoľvek sú tieto príbehy jedinečné, všetky odhaľujú kľúčový princíp: vďaka našim životom, našej vernosti a Božej moci, ktorá v nás a cez nás pôsobí, sa iní môžu a mali by sa dozvedieť o nebeskom Bohu, a o tom, že On je „Bohom bohov a Pánom kráľov“ (Dan 2,47 Roh).

Kedže opakujúcou sa témou Danielových prorocíet je súd, vrcholiaci druhým príchodom Krista (Božím konečným víťazstvom), význam Danielovho mena „Boh je môj sudca“ je veľmi príznačný. Jeho spisy si zaslúžia dôkladné štúdium a pozornosť, pretože sú aktuálne aj dnes. Danielove prorocké služby ako pripomenka, aby sme vždy zostali bdeli a zachovávali Božie prikázania aj v „malých“ veciach života.

Daniel ako prorok tiež predpovedal vzostup a pád kráľovstiev a následky ľudskej neposlušnosti voči Bohu. Prostredníctvom svojich prorockých vídení Daniel zjavil Boží plán a konečné víťazstvo Božieho kráľovstva (Dan 7,13.14). Zamysli sa napríklad nad 2. kapitolou Daniela, napísanou pol tisícročia pred Kristom. Daniel veľmi presne opísal vzostup a pád týchto štyroch veľkých svetových ríš, siahajúc až do našich čias (obdobie nôh a prstov sochy), pričom jasne odkazoval na národy modernej Európy. Prorocko nám o nich hovorí, „že sa síce budú medzi sebou miešať, ale nebudú súdržní, tak ako sa železo nespojí s hlinou“ (Dan 2,43). Aká úžasná predpoveď o Európe, ktorá napriek všetkým pokusom o jednotu zostáva v mnohom rozdeleným kontinentom. Hoci ešte niekoľko rokov pred pádom Sovietskeho zväzu žiadna spravodajská služba tento pád nepredvídala, Danielova predpoveď nám dáva silné dôvody dôverovať Božím prorokom.

APLIKÁCIA

- **Všetky kráľovstvá v 2. kapitole Daniela prišli a zanikli tak, ako bolo predpovedané. Čo by nám to malo povedať o dôvere k prorocku, ktoré hovorí, že ako ďalšie príde Božie večné kráľovstvo (Dan 2,44)?**

JÁN KRSTITEĽ, PRÍPRAVA ĽUDU

²Ako je napísané u proroka Izaiáša: *Hľa, posielam pred tvojou tvárou svojho posla, aby ti pripravil cestu.* ³*Hlas volajúceho na púšti: Pripravte cestu Pánovi, vyrovnajte mu chodníky!*⁴ – tak vystúpil Ján Krstiteľ na púšti a hlásal krst pokánia na odpustenie hriechov. ⁵Prichádzala celá judská krajina i všetci Jeruzalemčania. Vyznávali svoje hriechy a on ich krstil v rieke Jordán. (Mar 1,2–5)

Čo bolo podľa úvodného textu (Mar 1,2–5) cieľom služby Jána Krstiteľa?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Evanjelium podľa Marka nás informuje, že príchod Jána Krstiteľa bol naplnením Izaiášovho proroctva (Iz 40,3). „Jánovo detstvo, mladosť i dospelosť sa vyznačovali neochvejnou vernosťou a mravnou silou.“ (DA 224; CL 143) Satan sa po vypočutí Jánovho hlasu na púšti obával, že stratí nadvládu nad ľudstvom. Skazenosť Jánových poslucháčov bola odhalená spôsobom, ktorý spôsobil, že „satan sa chvel obavou o bezpečnosť svojho kráľovstva“. Jeho vplyv nad Izraelom bol ohrozený. Opakovane sa neúspešne pokúšal odradiť Jána Krstiteľa od jeho verného životného štýlu a dôvery v Mesiáša.

Prečítaj si text Mat 11,1–6. Ako Ježiš posilnil Jánovu vieru, kým bol tento kazateľ vo väzení?

Satanovi sa nepodarilo pokušením priviesť Ježiša k hriechu. Porážka, ktorú utrpel na púšti, ho rozzúrila. Zmenil teda taktiku a ovplyvňovaním ľudí, ktorých mal v moci, dal uväzniť Jána, Ježišovho bratranca. Jánovo uväznenie Ježiša bolelo. A hoci Ho satan nedokázal zvieť na hriech, týmto spôsobom sa snažil nielen zlomiť Jána, ale zároveň spôsobiť citovú ujmu Ježišovi. Ján však dostal od Ježiša slová povzbudenia. Ján zostal verný Bohu až do smrti – nezlomili ho ani podmienky, v ktorých sa ocitol, ani neistota spojená s dôvodom jeho uväznenia, a dokonca ani skutočnosť, že Ježiš ho napriek svojej moci nevyslobodil. Podobne ako proroci v dávnych časoch, aj my sme povolaní zvestovať posolstvo o pokání, viere a plnosti Kristovej spravodlivosti (Zj 14,6–12). Tak ako sa o to snažil v prípade Jána Krstiteľa, aj nás chce satan zneistiť, aby nás priviedol k pochybnostiam o Božom poslaní pre naše životy. Existuje však cesta, ako neprepadnúť beznádeji. Potrebujeme si však pripomínať Božie vedenie v našich životoch. Dvojnásobne to platí vtedy, keď sa ocitneme v zložitej situácii – tak ako sa to stalo Jánovi, ktorý bol uväznený a potom zabitý pre činy zlej ženy a slaboškého muža. Nech do nášho života príde čokoľvek, s vierou môžeme prosiť Boha a On nám odpovie. A navyše, prisľúbil nám moc konať Jeho vôľu (Sk 1,8). V postkresťanskom a nekresťanskom svete je nevyhnutné, aby sme boli vernými svedkami Krista bez ohľadu na okolnosti, v ktorých sa nachádzame.

- Ocitol si sa niekedy v podobnej situácii ako Ján, keď si nijako nedokázal pochopiť, prečo sa ti dejú zlé veci? Čo ti vtedy najviac pomohlo zachovať si vieru a dôveru v Boha?

APLIKÁCIA

POVOLANIE NA PROROCKÚ SLUŽBU

Boh povoláva prorokov v konkrétnych časoch na osobitné ciele. Proroci prichádzajú s posolstvami určenými pre danú dobu. V tomto kontexte adventisti siedmeho dňa veria, že Ellen Whiteová bola jednou z tých, u koho sa prejavil moderný dar proroctva a kto pôsobil podobne ako nekanonickí proroci (viac o tom v budúcich lekciiach). Ellen Harmonová [Whiteová] prijala svoje prvé povolanie v decembri 1844, niekoľko týždňov po tom, čo nasledovníci Williama Millera očakávali Ježišov návrat na základe textu Dan 8,14: „Až bude dvetisíc tristokrát večer a ráno, potom bude ospravedlnená svätyňa.“ (Roh) Hoci sám Miller nikdy nestanovil presný dátum, jeho nasledovníci sa nakoniec upriamili na 22. október 1844. Vychádzali z biblického počítania času pre Deň zmierenia a práve tento dátum určili ako deň, keď sa Kristus vráti na zem. Táto viera priniesla nesmierne očakávanie tisícom ľudí nielen v Severnej Amerike, ale aj v iných oblastiach sveta. Verili, že sa čoskoro spoja so svojím Spasiteľom v nebi. Aj Millera naplnilo vzrušenie a nadšenie, keď sa blížil očakávaný advent. Kristus sa však neobjavil a nasledovníci Millerovho učenia okúsili zdrvivúce *veľké sklamanie*.

Práve v tejto situácii dal Boh Ellen Harmonovej [Whiteovej] jej prvé videnie. Hlavným cieľom tohto posolstva bolo povzbudiť ju aj sklamaných veriacich, že Boh je napriek ich nesprávnemu výkladu stále s nimi. Videnie poukazovalo na cestu vedúcu z tejto zeme do nebeského Jeruzalema. Po tejto ceste kráčali adventní veriaci do Svätého mesta. A „ak mali svoj zrak upretý na Ježiša, ktorý bol práve pred nimi a ktorý ich viedol do mesta, boli v bezpečí“ (2SG 31). Toto videnie bolo dobrou správou. Uprostred zmätku spôsobeného sklamaním začal Boh vytvárať nové hnutie. Ježiš ich neopustil, bol naďalej s nimi. Mal sa vrátiť, ako to zaslúbil. Veriacich viedol po ceste spasenia. Dôležité však bolo, aby veriaci mali svoj zrak „upretý na Ježiša“. Mali dobrý dôvod nestrácať nádej ani uprostred veľkého sklamaní a chaosu, v ktorom sa ocitli. Takto Boh povolal Ellen Harmonovú, sedemnásťročnú dospelávajúcu dievčinu, na prorockú službu. Jej cesta nebola jednoduchá, najmä na začiatku. Hoci ľudia tento dar postupne prijali ako pravý, Ellen Whiteová mala obavu stať sa Božím poslom. Byť Božím prorokom nebolo nikdy jednoduché. A už vôbec to nebolo niečo, čo by človeku prinášalo prestíž. Ako sa teda Ellen Whiteová podriadila Božiemu povolaniu? Budúci týždeň sa bližšie pozrieme na osobitnú prácu a výzvy, ktorým čelili starozmluvní proroci, pričom niektoré z nich sa zopakovali aj v živote a službe Ellen Whiteovej, o čom sa dozvieme budúci piatok.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/2>.

STAROZMLUVNÍ PROROCI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Jak 5,17.18; 1Král' 19,1–16; 1Král' 22,1–14; 2Moj 15,20; 2Král' 22,11–14; Jer 14,1–15

ÚVODNÝ TEXT

Jošafát zastal a zvolal: „Počúvajte ma Júdovci, a obyvatelia Jeruzalema! Verte v Hospodina, svojho Boha, a obstoďte! Verte jeho prorokom a šťastne sa vám povedie.“ (2Kron 20,20)

Globálny pozičný systém (GPS) nám na našich cestách pomáha vedieť, kde sa nachádzame, kadiaľ má viesť naša cesta, a dokonca poskytuje varovanie pred nebezpečenstvom. Aj ako duchovní pútnici na ceste do neba potrebujeme vedenie v prítomnosti aj v budúcnosti prostredníctvom nebeského „pozičného systému“. Jedným zo spôsobov, ktorým Boh v minulosti viedol svoj ľud, bola služba starozmluvných prorokov. V ich príbehoch, radách, prorockých poézii a piesňach sa dozvedáme mnoho o živote a službe desiatok prorokov, ktorí ľudu odovzdávali Božie posolstvá.

Naše štúdium sa tento týždeň zameria na starozmluvné opisy prorokov. Prostredníctvom nich spoznáme, ako sa dar prorockta prejavoval u niektorých z týchto Božích služobníkov. Uvidíme, že to boli ľudia ako my, krehké bytosti podliehajúce strachu, hnevu a sklamaniu. Ich život bol často komplikovaný, plný výziev a ťažkostí, presne tak, ako je to u nás.

Čo sa teda môžeme naučiť, keď sa pozrieme na niekoľko týchto špeciálne povolaných Božích služobníkov?

OSNOVA LEKCIE

Tento týždeň preskúmame život a službu starozmluvných prorokov, ktorých si Boh vyvolil na vedenie svojho ľudu. Hoci to boli krehkí a chybujúci ľudia, prostredníctvom nich odovzdával svoje dôležité posolstvá, varovania a zasľúbenia. Príbeh ich ochotnej služby je inšpiráciou pre naše vlastné duchovné napredovanie pod vedením Svätého Ducha.

- Jak 5,17.18; 1Král' 19,1–16: Eliáš – ľudská krehkosť a pochybnosti verného Božieho služobníka (nedeľa)
- 1Král' 22,1–14; 1Sam 9,3–14: Praví proroci – odvaha hovoriť pravdu aj napriek odporu mocných (pondelok)
- 3Moj 8,10–13; 1Sam 8,4–22: Zodpovedná úloha prorokov pri vedení kráľov a kňazov (utorok)
- 2Moj 15,20; 2Král' 22,11–14: Povolanie a dôležitá služba žien v prorockom úrade (streda)
- Jer 14,13–15: Nebezpečenstvo falošných prorokov a ich ľudských výmyslov (štvrtok)

ČLOVEČENSTVO PROROKOV

¹⁷Eliáš bol človek ako my, ale keď sa horľivo modlil, aby nepršalo, nepršalo na zemi tri roky a šesť mesiacov. ¹⁸A znova sa modlil a nebo dalo dážď a zem vydala svoju úrodu. (Jak 5,17.18)

¹²Po zemetrasení prišiel oheň, ale Hospodin nebol v ohni. Po ohni sa ozval tichý a príjemný šelest. ¹³Len čo ho Eliáš počul, zahalil si tvár plášťom, vyšiel a postavil sa pred vchod do jaskyne. Vtom ho niekto oslovil: „Čo tu robíš, Eliáš?“ ¹⁴Odvetil: „Príliš som horlil za Hospodina, Boha zástupov, lebo Izraeliti opustili tvoju zmluvu, zrúcali tvoje oltáre a tvojich prorokov pozabíjali mečom, takže som zostal iba sám. Snažia sa však i mňa pripraviť o život.“ (1Kráľ 19,12–14)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako sme videli minulý týždeň, Hospodin prostredníctvom proroka Eliáša vykonal v Izraeli obrovské dielo napriek horlivému odporu modloslužobníkov. To, čo Hospodin vďaka prorokovi dosiahol, bolo bezo sporu ohromujúce. A predsa... čo sa stalo potom?

Zamysli sa nad tým, ako Jakub predstavuje proroka Eliáša v úvodnom texte (Jak 5,17.18). Čo mohol mať na mysli, keď povedal, že Eliáš „bol človek ako my“?

Eliáš vykonal na vrchu Karmel veľkolepé dielo (1Kráľ 18). Boh vďaka nemu mocne konal a uskutočnil jeden z najúžasnejších zázrakov opísaných v starozmluvných dejinách: na Eliášovo slovo doslova zostúpil oheň z neba (1Kráľ 18,38)! Mohli by sme dospieť k názoru, že po niečom takom musel byť Eliáš na vrchole blaha.

Prečítaj si 1Kráľ 19,1–16. Čo nám tieto verše hovoria o emocionálnom stave Božieho proroka?

„Dost' už, Hospodin; vezmi si môj život, lebo nie som lepší než moji otcovia.“ (1Kráľ 19,4) Eliáš znie ako človek v depresii. Prečo? To, čo sa odohralo na vrchu Karmel, bolo jedinečné a svojím spôsobom neopakovateľné. Napriek tomu Eliáš zažíva krízu. Kľúč možno nájsť v jeho slovách v 1Kráľ 19,10: „Príliš som horlil za Hospodina, Boha zástupov, lebo Izraeliti opustili tvoju zmluvu, zrúcali tvoje oltáre a tvojich prorokov pozabíjali mečom, takže som zostal iba sám. Snažia sa však i mňa pripraviť o život.“ Znie to, akoby nariekal nad tým, čo považuje za svoje zlyhania v službe. Odpadlictvo pretrváva napriek jeho najlepšiemu úsiliu. Akoby si vyčítal, že tomu nedokáže zabrániť. Nech už sa tu dialo čokoľvek, vidíme ľudskosť a krehkosť tohto Božieho muža. Inými slovami, Eliáš „bol krehký človek ako my“ (Jak, 5,17; SSV).

APLIKÁCIA

- Prečo môže byť niekedy ľahké nadobudnúť pocit „zlyhania“ vo vlastnom živote alebo úsilí? Ktoré biblické zaslúbenia si môžeš privlastniť, aby ti pomohli prekonať malomyselnosť?

ROZPOZNÁVANIE PRAVÝCH PROROKOV

‘Izraelský kráľ zhromaždil asi štyristo prorokov a spýtal sa ich: „Mám sa pustiť do boja proti Ramót-Gileádu alebo sa toho vzdať?“ Odpovedali: „Chod! Pán ho vydá do moci kráľa.“⁷ Jošafát však podotkol: „Nie je tu aj iný Hospodinov prorok, aby sme sa na neho obrátili?“ ‘Izraelský kráľ odvetil Jošafátovi: „Je tu ešte jeden, prostredníctvom ktorého by sme sa mohli spýtať Hospodina. Ja ho však nenávidím, lebo mi neprorokuje nič dobré, ale iba zlé. Je to Micha, Jimlov syn.“ Jošafát však povedal: „Kráľ by sa nemal takto vyjadrovať.“ (1Kráľ 22,6–8)

V raných dejinách Izraela existujú dôkazy o falošných prorokoch (5Moj 18,20). Boh preto nenechal svoj ľud bez usmernenia, kto sú Jeho praví proroci. Praví proroci ako príjemcovia Božieho zjavenia a inšpirácie verne, presne a čestne odovzdávali Božie posolstvá, hoci sa tým niekedy stali neoblúbenými u mocných tohto sveta.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si 1Kráľ 22,1–14. Čo nám tento text hovorí o tom, ako pracujú verní proroci?

To, že kráľ o prorokovi povie „Ja ho však nenávidím, lebo mi neprorokuje nič dobré, ale iba zlé“ (1Kráľ 22,8), vypovedá veľa o kráľovi, ale ešte viac o prorokovi. Bol to zjavne muž, ktorý sa nebál hovoriť pravdu aj samotnému kráľovi – a to rozhodne nie je spôsob, ako si získať kráľovu priazeň.

Keď Micha (Roh.: Micheáš) predkladal Hospodinom zjavenú pravdu, stál sám proti štyristo falošným prorokom. Tvárou v tvár nátlaku, aby zmenil negatívne posolstvá od Hospodina a chopil sa priazne odpadlíckeho kráľa Achába a jeho manželky Jezábel (1Kráľ 22,13.14), Micha predložil Božiu pravdu bez ohľadu na to, ako mohla byť prijatá.

Prečítaj si 1Sam 9,3–14. Čo nám tieto verše hovoria o tom, ako sa na verných Božích prorokov pozerali ostatní?

V Písme nachádzame mnoho príkladov toho, ako vyzeral život prorokov. V tomto príbehu Šaula poslal jeho otec Kíš hľadať stratené oslice. Sluha cestujúci so Šaulom navrhol, aby pátranie nevzdával, pretože „v tomto meste sa práve zdržiava Boží muž“ (1Sam 9,6). Opis proroka Samuela vykresľuje vlastnosti očakávané od Božích prorokov. Praví proroci sú v Písme označovaní za „Božích mužov“, vyvolených okrem iného aj preto, aby boli príkladom Jeho charakteru. Zároveň skutočnosť, že niektorí medzi „Božími mužmi“ môžu byť prorokmi, z nich nerobí bezchybné bytosti.

■ **O kom, dokonca aj medzi tými najväčzenejšími „Božími mužmi“, vieš, že by bol bezchybný?**

APLIKÁCIA

ÚLOHA PROROKOV

¹⁰Mojžiš vzal olej na pomazanie, pomazal a posvätil príbytok so všetkým príslušenstvom. ¹¹Sedemkrát pokropil a pomazal oltár i všetko jeho náradie, umývadlo s podstavcom, aby to posvätil. ¹²Z oleja na pomazanie nalial Áronovi na hlavu, aby ho posvätil. ¹³Mojžiš dal predviesť Áronových synov, obliekol im spodné rúcho, opásal ich a nasadil im kňazské čiapky, ako to Mojžišovi prikázal Hospodin. (3Moj 8,10–13)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si 1Sam 8,4–22 a 3Moj 8,10–13. Akú úlohu mali proroci vo vzťahu ku kráľom a kňazom?

Proroci prichádzali do kontaktu s kráľmi v príjemných aj nepríjemných situáciách. Keď si Izraeliti žiadali kráľa (1Sam 8,4–22), povedali: „Ustanov nám teda kráľa, ktorý by nás spravoval, ako to majú všetky národy.“ (1Sam 8,5) Aký smutný, ale silný príklad nebezpečenstva, ktorému Boží ľud čelil v každej dobe: túžba byť ako tí okolo nich. V tomto prípade netušili, čo táto žiadosť prinesie, hoci ich Boh prostredníctvom svojho proroka vopred varoval (1Sam 8,11–18). Na základe túžob ľudu a napriek vážnemu varovaniu Samuel čoskoro pomazal prvého izraelského kráľa, v biblických dejinách známeho ako kráľ Šaul.

Starozmluvné knihy 1. a 2. Kráľov a 1. a 2. Kroník zaznamenávajú kvalitatívne rôzne vlády kráľov Izraela a Júdu. Posvätné dejiny ukazujú, že kráľov, ktorí konali bezbožne, bolo oveľa viac ako tých, ktorí robili to, čo je správne v Božích očiach. Jednou z kľúčových úloh prorokov bolo pomáhať viesť neverných kráľov späť k poslušnosti voči Božiemu zákonu. To bol aj dôvod, prečo títo proroci čelili rôznym hrozbám. Niektorí sa stali obeťou kráľov, ktorí odvádzali Boží ľud od Hospodina – ublížili im alebo dokonca prišli o život (1Kráľ 18,4–19; 2Kron 24,20–22).

Proroci niekedy spolupracovali s kňazmi. Mojžiš, Boží prorok, pomazal Árona a jeho synov za prvých izraelských kňazov (3Moj 8,10–13). Boli však chvíle, keď kňazi dostali od Boha prostredníctvom prorokov slová pokarhania (Oz 6,9; Mal 2,1–3). Jedným z pozoruhodných príkladov je celý Éliho dom, ktorý bol konfrontovaný pre svoje hriešne praktiky (1Sam 2,27–36). Išlo o veľmi silné pokarhania proti skazenosti medzi ľuďmi, ktorí dostali osobitné privilégia.

Proroci boli učiteľmi ľudu (2Kron 34). Odovzdávali Božie posolstvá kňazom, kráľom i celému národu (Jer 5,31; Ezech 22,26). Proroci hovorili aj k okolitým národom a načrtávali im Boží plán. Táto téma sa v posolstvách starozmluvných prorokov objavuje opakovane (Iz 60,1–3; 62,1.2). Od prorokov sa očakávalo nielen to, že budú verne odovzdávať posolstvá, ktoré im Boh dal, ale niekedy dostali aj pokyn, aby ich zapísali a uchovali (2Kron 13,22). Bez ohľadu na to, akí zraniteľní títo proroci boli (vrátane slabosti a krehkosti), boli to muži a ženy modlitby, Slova a služby Bohu a Jeho ľudu (Jer 42,4; 2Kráľ 22,15–17).

APLIKÁCIA

- Ako sa v konkrétnych situáciách tvojho dňa prejavuje tvoja ochota dôverovať Božiemu slovu aj vtedy, keď ťa upozorňuje na nesprávne smerovanie tvojej viery?

PROROKYNE

²⁰Prorokyňa Mirjam, Áronova sestra, vzala do ruky bubienok a za ňou šli všetky ženy, tancovali a bubnovali. ²¹Mirjam im predspevovala: „Spievajte Hospodinovi, lebo sa veľmi preslávil! Koňa i jeho jazdca zmietol do mora.“ (2Moj 15,20.21)

Kňaz Chilkija, Achikám, Achbór, Šafán a Asaja navštívili prorokyňu Chuldou, ženu Šallúma, syna Tikvu, syna Charchasa, šatniara. Bývala v druhej štvrti Jeruzalema. Zhovárali sa s ňou. (2Kráľ 22,14)

Prečítaj si 2Moj 15,20; Sud 4,4; 2Kráľ 22,14 a Neh 6,14. Čo nás tieto texty učia o prorockej úlohe?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

V Písme je množstvo dôkazov o tom, že Boh povolal za prorokyne aj ženy. (Pozri použitie hebrejského slova *nevija* [2Moj 15,20] a gréckeho slova *profétis* [Luk 2,36].) Vo verši Mich 6,4 sa dozvedáme, že s Mojžišom a Áronom Hospodin poslal aj Mirjam, aby spoločne viedli Izraelitov z Egypta. Mirjam je predstavená ako prorokyňa, ktorá spieva pieseň víťazstva, keď Izraeliti prekročili Červené more (2Moj 15,20.21). Napriek tomu táto prorokyňa, podobne ako jej mužské náprotivky, nebola bez chýb. Vidíme to napríklad na jej hanebnom postoji k Mojžišovi a jeho etiópskej manželke – za čo bola Mirjam náležite potrestaná (pozri 4Moj 12,1–10).

Dielo inej prorokyne môžeme vidieť v príbehu Debory, ktorá slúžila ako sudkyňa v Izraeli (Sud 4,1–4). Existujú jasné dôkazy o tom, že Debora (Sud 4,4) prijala zjavenie od Boha (Sud 4,4–9.14–22). Jej pieseň víťazstva (Sud 5,2–31) je uznaním Božieho zásahu a mala pre národ v tom čase hlboký teologický význam.

Prečítaj si 2Kráľ 22,11–14. Prečo išli muži kráľa Joziáša za Chuldou? Čo nám to naznačuje o jej úlohe v Izraeli?

S „prorokyňou“ Chuldou sa radili poprední muži kráľa Joziáša (2Kráľ 22,14; 2Kron 34,22) po tom, čo kráľovi prečítali slová „knihy zákona“ (2Kráľ 22,8; predpokladá sa, že išlo o knihu Deuteronomium – 5. Mojžišovu). Kráľ v reakcii na to „roztrhol si šaty“ (2Kráľ 22,11). Zjavne išlo o veľmi vážnu vec a kráľ to tak aj pochopil. Jeho muži išli preto priamo za Chuldou. Tá prijala od Boha poslanstvo týkajúce sa nadchádzajúceho súdu nad Júdom. Joziášove reformy boli výsledkom Chuldiných prorockých posolstiev a odvrátili Boží súd nad ľudom.

- Proroci aj prorokyne, hoci boli povolaní Bohom, boli zároveň hriešnikmi, ktorí potrebovali milosť. V čom môže byť toto poznanie pre nás zdrojom povzbudenia?

APLIKÁCIA

FALOŠNÍ PROROCI

¹³Povedal som: „Ach, Pane, Hospodin, proroci im hovoria: „Neuvidíte meč, nepostihne vás hladomor, lebo vám dám pravý pokoj na tomto mieste.““

¹⁴Hospodin mi odpovedal: „Proroci v mojom mene prorokujú lož. Neposlal som ich, nič som im neprikázal ani som k nim nehovoril. Prorokujú vám falošné videnie, ničomné veštenie a výmysly svojho srdca.“ ¹⁵Preto Hospodin hovorí o prorokoch, ktorí prorokujú v jeho mene: „Hoci som ich neposlal, hovoria: „Meč a hlad nebudú v tejto krajine.“ Títo proroci zahynú mečom a hladom.“ (Jer 14,13–15)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Bez ohľadu na to, čo robí Boh, satan vytvára rôzne napodobeniny. Rovnako je to aj s prorokmi. V Izraeli bolo okrem pravých prorokov aj mnoho tých falošných. Kľúčové bolo poznať rozdiel.

Prečítaj si Jer 14,1–15. Aká situácia je opísaná v tejto stati? Ako sa Hospodin pozeral na tých, ktorí v Jeho mene hovorili falošne ako „proroci“?

V tejto časti sa dozvedáme, že Hospodin dal Jeremiášovi posolstvo o súde nad Júdom – o súde, ktorý mal prísť v podobe meča (vojny), hladu a moru. Falošní proroci v tom čase Jeremiášovmu posolstvu odporovali. Jeremiáš veľmi jasne odhaľuje falošnosť ich slov: „Proroci v mojom mene prorokujú lož. Neposlal som ich, nič som im neprikázal ani som k nim nehovoril. Prorokujú vám falošné videnie, ničomné veštenie a výmysly svojho srdca.“ (Jer 14,14)

Falošní proroci sú skazení, pretože zdrojom ich prorockých tvrdení sú často falošní „bohovia“, ktorých uctievali (Jer 23,13,14). Hospodin varuje pred ich slovami (Jer 14,14), pretože „prorokujú klamstvo, čo sami vymysleli“ (Jer 23,26). Prorok Ezechiel dostal priamy pokyn prorokovať proti tým, „čo prorokujú z vlastného srdca“ (Ezech 13,2).

Falošní proroci sa často riadia všeobecne obľúbenými názormi. Tak je to aj v 1. Kráľov 22, keď sa na príkaz kráľa Achába zhromaždila skupina štyristo „prorokov“ (1 Kráľ 22,6). Jednohlasne radili kráľovi, aby bojoval proti Ramót-Gileádu. Po vypočutí ich správy sa Acháb rozprával s judským kráľom Jošafátom. Ten na Achába naliehal, aby sa o tom, či majú ísť do boja, poradil s prorokom Michom (Roh.: Micheášom). „Posol, ktorý šiel po Michu, ho prehováral: *Pozri, predpovede prorokov sú jednoznačne priaznivé pre kráľa. Prispôsob si slová výroku niektorého z nich. Vyjadruj sa priaznivo.*“ (1 Kráľ 22,13) Prorok bol pravdepodobne vystavený rovnakému tlaku, aký prežívali falošní proroci Ašery. Micha sa však neriadil väčšinovým názorom. Namiesto toho čakal na priame posolstvo od Hospodina (1 Kráľ 22,14).

APLIKÁCIA

- Ísť s davom je ľahké, nech už sme poverení prorockou úlohou alebo nie. Prečo môže byť nebezpečné nasledovať väčšinu – zvlášť keď si uvedomíme, aká skazená môže byť spoločnosť, ktorej sme súčasťou?

NIE DOKONALÍ, ALE OCHOTNÍ

Ako sme videli, životy starozmluvných prorokov jasne ukazujú, že byť Božím poslom nebolo nikdy ľahké. Ellen Whiteová prežívala rovnaké úzkosti ako biblickí proroci. Ako sme sa dozvedeli minulý piatok, bola mladá, plachá a mala podlomené zdravie, keď prijala Božie povolanie. Hoci druhé videnie jej povolanie potvrdilo, Ellen Harmonová [Whiteová] zostávala ohľadom Božieho volania nepokojná. Svoj stav opísala nasledovne:

„Asi o týždeň neskôr mi Pán dal ďalšie videnie. Ukázal mi skúšky, ktorými musím prejsť. Ukázal mi že musím ísť a vyrozprávať ostatným, čo mi On zjavil. Ukázal mi, že sa stretnem s veľkým odporom a budem trpieť úzkosťou ducha. ... Toto videnie ma nesmierne trápilo. Moje zdravie bolo veľmi zlé a mala som len sedemnášť rokov. ... Vrucne som sa modlila, aby toto bremeno bolo položené na niekoho iného. Ale jediné svetlo, ktoré som dostala, bolo: ‚Oznám ostatným, čo som ti zjavil!‘ Nevedela som sa zmieriť s tým, že mám ísť vyrozprávať toto posolstvo svetu. ... Prirodzene som mala len málo sebadôvery. ... S túžbou som očakávala smrť. Zdala sa mi lepšia než zodpovednosť, ktorú som mala niesť.“ (2SG 35.36)

Všimnime si to napätie. Ellen Harmonová [Whiteová] by radšej zomrela, než aby prijala svoje povolanie. Po mnohých modlitbách a povzbudeníach od spoluveriacich ustúpila a zvyšok svojho života zasvätila plneniu „[Jeho] príkazu“ (2SG 38).

Stala sa najvplyvnejším hlasom pre budúcu Cirkev adventistov siedmeho dňa, ba dokonca aj jej najvplyvnejším hlasom smerom navonok. Napriek tomu bola Ellen Harmonová [Whiteová] len človekom a mala svoje osobné chyby i fyzické skúšky, rodinné výzvy a medziľudské zápasy. Uprostred jej človečenskosti však vidíme veľké poučenie: Boh si vyberá nedokonalých ľudí, ktorí sú ochotní Mu slúžiť.

Pod vedením Svätého Ducha prorocká služba Ellen Whiteovej povzbudzovala veriacich a spájala ich s biblickými pravdami. Do roku 1860 hrala vedúcu úlohu pri rozvoji rodiaceho sa adventistického spoločenstva veriacich a jeho poslania hlásať svetu posolstvo troch anjelov. Boh viedol týchto veriacich k tomu, aby v roku 1863 zorganizovali Cirkev adventistov siedmeho dňa. V nasledujúcich desaťročiach mal prorocký hlas Ellen Whiteovej vplyv na budovanie celosvetového adventistického zdravotníckeho a vzdelávacieho systému. Najdôležitejším prínosom jej služby sú však jej spisy, ktoré majú celkovo približne 100 000 strán. Inšpirované diela Ellen Whiteovej prehovárajú po celom svete dodnes.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absq/3>.

Týždeň od 18. do 24. októbra

NOVOZMLUVNÍ PROROCI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Mat 16,13–16; Ef 2,20; Zj 22,6; Luk 2,36–38; Sk 21,9; Ef 6,10–18

ÚVODNÝ TEXT

⁴Preto sú dary milosti rôzne, ale Duch je ten istý; ⁵a rôzne sú aj služby, ale Pán je ten istý; ⁶a rôzne sú aj účinky moci, ale Boh je ten istý, ktorý pôsobí všetko vo všetkých. (1Kor 12,4–6)

Pri ceste autom otec s malým synom sledovali okoloidúce autá a hľadali tie, ktoré boli úplne rovnaké ako to ich. Otec potom ukázal na jedno auto a zvolal: „Synak, presne takéto bolo moje prvé auto!“ Keď prišli domov, spoločne si sadli a otec ukazoval synovi technické príručky k oboj autám – k tomu prvému aj terajšiemu. Otec pozorne vysvetľoval vlastnosti oboch vozidiel a zdôraznil, čo majú spoločné a čo sa zmenilo. Keď však porovnal oba motory, všetko bolo úplne rovnaké. Na autách sa veľa zmenilo, ale motor zostal rovnaký.

Boh hovoril prostredníctvom prorokov v Starej i Novej zmluve a kontinuita i harmónia v ich posolstvách je spôsobená tým, že Svätý Duch – Pôvodca, čiže „motor“ božskej inšpirácie – zostal rovnaký. Svätý Duch vždy zmocňuje pravých prorokov darom proroctva. Súčasne stavia Krista do centra prorockých posolstiev, ako to jasne ukazuje list Hebrejom (Heb 1,1–3).

Tento týždeň preskúmame dar proroctva v Novej zmluve. Pozrieme sa na to, čo proroci robili, kto pôsobil ako prorok, ako sa proroci dajú porovnať s apoštolmi, a tiež na nebezpečenstvo falošných prorokov.

OSNOVA LEKCIE

Ústrednou témou Novej zmluvy je Ježiš Kristus a Jeho spasné poslanie. Učenci, apoštoli a proroci o Ňom mali nielen svedčiť a učiť to, čo im prikázal, ale aj budovať cirkev k jednote a duchovnej zrelosti. Prorocký dar preto nezanikol v Starej zmluve, ale zohrával dôležitú úlohu pri šírení evanjelia, čeliac pritom hrozbám falošných poslov i klamstvám.

- Mat 16,13–16; Ján 1,1–5: Ježišovo prorocké a vykupiteľské poslanie (nedeľa)
- Ef 2,20; Ef 3,5: Autorita apoštolov a prorokov Novej zmluvy (pondelok)
- 1Kor 14,3; Ef 4,11–13: Budovanie, posilňovanie a usmerňovanie cirkevneho spoločenstva do Kristovej plnosti (utorok)
- Sk 21,8,9; 1Tim 1,18,19: Povolanie a podiel novozmluvných žien na prorokovaní (streda)
- Mat 24,23–25; Ef 6,10–18: Dôrazné varovanie pred zvodmi a pôsobením falošných prorokov (štvrtok)

JEŽIŠ AKO PROROK

¹³Ked' Ježiš prišiel do končín Cézarey Filipovej, opýtal sa svojich učeníkov: „Za koho pokladajú ľudia Syna človeka?“ ¹⁴Odpovedali: „Jedni za Jána Krstiteľa, druhí za Eliáša, iní za Jeremiáša alebo za jedného z prorokov.“ ¹⁵Opýtal sa ich: „A vy ma za koho pokladáte?“ ¹⁶Šimon Peter odpovedal: „Ty si Kristus, Syn živého Boha.“ (Mat 16,13–16)

Mojžiš Izraelitom povedal: „Spomedzi vás, z tvojich bratov, ti Hospodin, tvoj Boh, vzbudí proroka, ako som ja. Toho poslúchajte!“ (5Moj 18,15) Kto bol týmto prorokom? Samotné Písmo hovorí jasne: proroctvo ukazovalo na Ježiša. „Už Mojžiš povedal: *Pán, váš Boh, vám vzbudí spomedzi vašich bratov proroka ako mňa. Budete ho počúvať vo všetkom, čo vám povie.*“ (Sk 3,22; pozri aj Ján 6,14).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Aká bola Ježišova prorocká úloha? Ako túto otázku vnímali v Jeho dobe? (Mat 16,13–16; Mar 8,27–29; Luk 9,18–20)

Ježiš ako Kristus, Mesiáš, je Tým, na koho ukazovali všetci starozmluvní proroci. V Novej zmluve ľudia vnímali Ježiša ako naplnenie mesiášskych proroctiev. V Luk 24,13–35 sa On sám predstavuje ako Ten, na koho mesiášske proroctvá ukazovali.

Opis Slova v Ján 1,1–5 v skutočnosti nesedí na žiadnu ľudskú bytosť ani na obyčajného ľudského proroka. Slovo je identifikované ako Stvoriteľ, pretože „Ním vzniklo všetko a bez neho nevzniklo nič z toho, čo jestvuje.“ (Ján 1,3) To znamená, že On stvoril všetko, čo bolo stvorené, teda celý vesmír, ktorého veľkosť sa dnes odhaduje na 93 miliárd svetelných rokov (a to je odhad veľkosti len pozorovateľnej časti vesmíru).

V každom „Boh povedal“ v 1. kapitole knihy Genezis počujeme hovoriť Ježiša. Ten, ktorý povedal „Nech je svetlo!“, je zároveň „svetlom ľudí“ (Ján 1,4) a prostredníctvom plánu spasenia (Ján 1,4.5) rozháňa temnotu sveta a osvecuje každého človeka.

Božie prorocké slová sú isté a potvrdené. Keď toto slovo berieme vážne, „svieti na temnom mieste, až kým nesvitne deň a nevyjde vám v srdciach zornička“ (2Pet 1,19). Proroctvá budú naďalej prinášať svetlo do nášho hriešneho sveta, kým Ježiš ako „Zornička“ a Zdroj tohto prorockého svetla neprinesie svoje večné kráľovstvo.

Dovtedy nám Kristus prostredníctvom svojho života, smrti a zmŕtvychvstania ponúka večný život. Jedinou otázkou zostáva, či ho prijmeme, alebo nie.

- Zamysli sa nad faktom, že Ježiš, Stvoriteľ (Ján 1,1–3), je zároveň Ten, kto zomrel na kríži za tvoje hriechy. Čo nás táto úžasná pravda učí o realite Božej lásky k nám?

APLIKÁCIA

APOŠTOLI A PROROCI

Ste vybudovaní na základe apoštolov a prorokov, pričom uholným kameňom je Ježiš Kristus. (Ef 2,20)

V iných pokoleniach nebolo ľuďom známe tak, ako sa teraz v Duchu zjavilo jeho svätým apoštolom a prorokom. (Ef 3,5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Nová zmluva spomína prácu prorokov a apoštolov. Apoštoli boli „poslovia“ alebo „tí, ktorých vyslal“ Boh, ako to definuje grécke slovo *apostolos*. V evanjeliách sa slovo „apoštol“ vzťahuje na dvanásť učeníkov. Zvyšok Novej zmluvy túto myšlienku podporuje a zahŕňa aj ďalších jednotlivcov, ktorí nepatrili medzi pôvodných Kristových učeníkov.

Pavol sa vo svojich listoch nazýva apoštolom dvanásťkrát. V Rim 1,1.2 spája svoje apoštolské povolanie a obsah svojho kázania s posolstvom starozmluvných prorokov. Pavol sa predstavuje ako apoštol pohanov (Rim 11,13). Za apoštola bol „z Božej vôle povolaný“ (1Kor 1,1).

Na rozdiel od kňazov, ktorí nasledovali rodovú líniu z otcov na synov, Boh ustanovoval prorokov a apoštolov podľa svojej vôle. Keď niektorí spochybňovali Pavlovo apoštolstvo, bránil svoje povolanie (1Kor 9,1.2). Pavol vnímal svoje apoštolstvo ako budovanie na diele Krista, ktorý je „uholným kameňom“ (Ef 2,20). Ako príjemcovia Božieho zjavenia majú preto apoštoli rovnakú úroveň inšpirácie ako proroci (Ef 3,1–5).

V 2Pet 3,1.2 sa apoštol Peter odvoláva na prorokov ako na tých, ktorí prišli predtým a ktorých slová boli dôležité, ale teraz sú apoštoli predstavení ako nositelia rovnakej autority. V týchto veršoch sa odkazuje na časy Starej aj Novej zmluvy. Mohlo by sa zdať, že proroci sú Boží poslovia starozmluvnej éry a apoštoli sú Boží poslovia novozmluvnej éry. V dejinách však nachádzame aj ľudí, ktorí prorokovali alebo uplatňovali prorocký dar, ale neboli apoštolmi. Dar prorocstva nebol v novozmluvných časoch obmedzený len na apoštolov. A nie všetci proroci boli apoštolmi (Sk 15,32).

Aká je podľa úvodných textov (Ef 2,20 a Ef 3,5) úloha apoštolov a prorokov vo vzťahu ku Kristovi a cirkvi?

Ako už vieme z novozmluvných textov, ktoré napísali apoštoli, Ježiš bol stredobodom takmer všetkého, čo zvestovali. Tak či onak, Jeho život, smrť, zmŕtvychvstanie, veľkňazská služba a Jeho návrat tvorili základ ich svedectva.

APLIKÁCIA

- Biblia je jediným oficiálnym záznamom slov apoštolov a prorokov o Ježišovi, Jeho živote a skutkoch. Práve preto je Biblia konečnou autoritou v tom, čomu veríme o Ježišovi a Jeho smrti za nás. Prečo je to tak? Čo by sa stalo, keby sme ako konečnú autoritu používali niečo iné?

ÚLOHA NOVOZMLUVNÝCH PROROKOV

Kto však prorokuje, hovorí ľuďom a tak buduje, povzbudzuje a potešuje. (1Kor 14,3)

¹¹A on ustanovil jedných za apoštolov, iných zasa za prorokov a iných za zvestovateľov evanjelia, iných ustanovil za pastierov a učiteľov, ¹²aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, ¹³až kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista. (Ef 4,11–13)

Anjel mi potom povedal: „Toto sú verné a pravdivé slová a Pán, Boh prorockých duchov, poslal svojho anjela, aby svojim služobníkom ukázal, čo sa má čoskoro stať.“ (Zj 22,6)

Čo sa z úvodných textov (1Kor 14,3; Ef 4,11–13 a Zj 22,6) dozvedáme o úlohe novozmluvných prorokov?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Hoci sú uvedené texty dôležité, neprinášajú úplný pohľad na celú šírku diela novozmluvných prorokov. Môžeme si však všimnúť, že ich konanie v mnohom zrkadlí službu starozmluvných prorokov. Takto sa zachováva kontinuita daru proroctva.

V 1Kor 12,10 sa v zozname duchovných darov objavuje aj dar proroctva. V metafore o Kristovom tele (1Kor 12,27.28) sú proroci spomenutí po apoštoloch, ktorí tiež prijímali zjavenia od Boha. Proroci svojím slovom budovali, povzbudzovali (Roh.: napomínali) a potešovali (1Kor 14,3).

Text Ef 4,11–13 uvádza podobnú skupinu duchovných darov ako 1. Korinťanom 12. Proroci sa spomínajú medzi apoštolmi, evanjelistami, pastiermi a učiteľmi (Ef 4,11). Ich úlohou bolo pripravovať „svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela až kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista“ (Ef 4,12.13). Aj v tomto texte vidíme ústredné postavenie Krista v poslanstve prorokov.

Kniha Skutky apoštolov hovorí o dvoch prorokoch, Júdovi a Silasovi (ani jeden z nich nie je autorom biblickej knihy), ktorí „mnohými slovami povzbudzovali a posilňovali bratov, lebo aj oni boli prorokmi“ (Sk 15,32). Proroci často prichádzali s varovaniami a prísnyimi napomenutiami. V závislosti od okolností však ponúkajú aj slová povzbudení. Zvlášť v náročných časoch ide o slová, ktoré nepochybne veľmi ocenili tí, ktorí ich potrebovali počuť. O to viac, ak ich obsahom boli myšlienky nádeje a zaslúbenia Božej milosti.

Dielo povzbudzovania sa spomína aj v kontexte proroctva (1Kor 14,31). V časoch súženia a prenasledovania bol dar proroctva zdrojom posilnenia a nádeje.

V Zj 22,6 je Ježiš predstavený ako „Pán, Boh prorockých duchov,“ ktorého „slová sú verné a pravdivé“. V dnešnom svete sa dá dôverovať len málokomu. O to dôležitejšie je, že môžeme dôverovať slovám Božích prorokov. Aj preto je Jeho Slovo našou najvyššou a konečnou autoritou.

- **Ako môžeš tento týždeň prakticky využiť svoje slová na budovanie a potešenie niekoho vo svojom okolí, kto prechádza náročným obdobím skúšok?**

APLIKÁCIA

ŽENY – PROROKOVANIE A PASTORÁCIA

⁸Na druhý deň sme odcestovali a prišli do Cézarey. Tam sme vošli do domu zvestovateľa evanjelia Filipa – jedného zo siedmich diakonov – a ostali sme uňho. ⁹Mal štyri dcéry, panny, ktoré prorokovali. (Sk 21,8,9)

¹⁸Predkladám ti tento príkaz, syn môj, Timotej, v súlade s predchádzajúcimi proroctvami o tebe, aby si pomocou nich bojoval dobrý boj, ¹⁹aby si mal vieru a dobré svedomie, ktoré niektorí zavrhlí a tak stroskotali vo viere. (1Tim 1,18.19)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si texty Luk 2,36–38 a Sk 21,9. Čo nám hovoria o prorokyniach?

V starozmluvných časoch Boh povolával za svojich poslov mužov aj ženy. Aj v novozmluvných časoch existujú jasné dôkazy o prorokyniach. Anna bola prvá, ktorú Nová zmluva nazýva „prorokyňa“. V jej prípade išlo o službu na plný úväzok: „Neodchádzala z chrámu, vo dne v noci slúžila Bohu pôstom a modlitbami, ... velebila Boha a všetkým, čo očakávali vykúpenie Jeruzalema, rozprávala o dieťati.“ (Luk 2,37.38)

Z textu Sk 21,9 sa dozvedáme, že zvestovateľ evanjelia Filip „mal štyri dcéry, panny, ktoré prorokovali“. Historici Novej zmluvy, ako napríklad Eusébius, našli neskoršie texty, ktoré hovoria viac o ich živote i mieste, kde sú pochované. Nech už to bolo akokoľvek, v biblickom texte sa dozvedáme o ženách – s najväčšou pravdepodobnosťou mladých –, ktoré mali dar proroctva. Nevieme presne, čo prorokovali, ani aký bol rozsah ich služby. O týchto ženách s proročným darom však vieme zásadnú skutočnosť: žiadne z ich proročských slov sa nestalo súčasťou biblického kánonu. Inými slovami, ocitli sa v rovnakej skupine ako iní praví proroci, ktorých slová či spisy sa nestali súčasťou Biblie.

Okrem prorokýň s apoštolmi úzko spolupracovali aj mladí pastorační pracovníci (kazatelia, pastori). Apoštoli viedli a vychovávali mladých veriacich pre dielo služby. Pavol napríklad oslovil Timoteja ako svojho „pravého syna vo viere“ (1Tim 1,2; pozri aj 1Tim 4,12). Pavol učil Timoteja základy pastoračnej služby. Apoštol nielenže poveruje Timoteja službou, ale odvoláva sa na bližšie neurčené proroctvá o ňom (1Tim 1,18).

Ďalším Pavlovým spolupracovníkom bol Títus, ktorému sa apoštol prihovára ako svojmu „pravému synovi v spoločnej viere“ (Tít 1,4). Pavol dal Títovi za úlohu ustanoviť vedúcich pre veriacich na Kréte, čo bol náročný zbor. Ponúkol mladému Títovi duchovnú radu o tom, ako pristúpiť k tejto dôležitej zodpovednosti, a svoje povzbudenie uzavrel slovami: „Toto hovor, takto napomínaj a karhaj so všetkou autoritou. Nech tebou nikto nepohŕda.“ (Tít 2,15)

APLIKÁCIA

■ Mladí i starí, muži aj ženy – my všetci môžeme zohrávať úlohu v Božom diele. Aká je tvoja úloha a ako by si v nej mohol urobiť ešte viac?

FALOŠNÍ PROROCI V NOVEJ ZMLUVE

²³Keby vám vtedy niekto povedal: „Hľa, tu je Kristus!“ alebo: „Tam je!“ – neverte!

²⁴Lebo vystúpia falošní mesiási a falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a divy, aby zvedli – ak je to možné – aj vyvolených. ²⁵Hľa, povedal som vám to vopred. (Mat 24,23–25)

Pred čím nás Ježiš varuje v úvodnom texte (Mat 24,23–25)? Prečo by sme mali brať toto varovanie veľmi vážne?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Sám Ježiš to nemohol povedať jasnejšie: „Lebo vystúpia falošní mesiási a falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a divy, aby zvedli – ak je to možné – aj vyvolených.“ (Mat 24,24) Zvody, pred ktorými varuje, musia byť veľmi presvedčivé, ak ich súčasťou budú skutočne „veľké znamenia a divy“. Nadprirodzené udalosti samy osebe nie sú dôkazom Božieho pôsobenia, bez ohľadu na to, aké presvedčivé sa môžu javiť. Máme totiž nadprirodzených nepriateľov. Ako varoval apoštol Pavol: „Veď náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládom tohto temného sveta a proti duchom zla v nebesiach.“ (Ef 6,12) A tieto mocnosti pôsobia prostredníctvom falošných prorokov.

Falošní proroci vlastne nie sú ničím novým. Nová zmluva odkazuje na falošných prorokov v starozmluvných časoch (Luk 6,26). V Novej zmluve sú falošní proroci vykreslení ako „draví vlci“, ktorí prichádzajú „v ovčom rúchu“ (Mat 7,15). A ako pripomína Ježiš, „po ovoci ich poznáte“ (Mat 7,16.20).

Hlavným cieľom falošných prorokov je oklamať a podviesť (Mat 7,17–20). Samotný Ježiš svojich nasledovníkov varoval: „Povstane aj mnoho falošných prorokov a zvedú mnohých.“ (Mat 24,11; pozri aj Mat 24,24; Mar 13,22 a 1 Ján 4,1).

Ako sa môžeme podľa textu Ef 6,10–18 chrániť pred zvodmi a podvodmi?

Žiť vierou, obliecť si „pancier spravodlivosti“ a prepásť sa „pravdou“, odovzdať sa Svätému Duchu prostredníctvom modlitby a byť zakorenení v Jeho Slove – to sú spôsoby, vďaka ktorým sa môžeme uchrániť pred všetkým, čo by nás inak duchovne a teologicky zvedlo na scestie.

- Čo môžeš urobiť, aby si sa lepšie vyzbrojil proti všetkým zvodom, ktoré zaplavujú náš svet?

APLIKÁCIA

MAŤ NEUSTÁLE JEŽIŠA A JEHO SLOVO V CENTRE POZORNOSTI

Ako sme sa naučili, Boh povolával prorokov v konkrétnych časoch a dával im dôležité úlohy. Ich prvou funkciou bolo priviesť ľudí k poznaniu Boha a k vernému vzťahu s Ním. Toto bolo hlavným zameraním aj Ellen Whiteovej. Jej služba mala dve primárne funkcie: viesť ľudí k Ježišovi a poukazovať na Jeho Slovo – na Bibliu.

Ellen Whiteová mala celoživotnú vášeň pre Ježiša a túžbu zdieľať Božiu lásku s ostatnými. Jej slávna päťdielna séria *Dráma vekov* sa začína a končí slovami „Boh je láska.“ V knihe *Cesta ku Kristovi*, ktorá patrí medzi tie najznámejšie a najpopulárnejšie, napísala: „Náš rast v milosti, naša radosť i naša užitočnosť – to všetko závisí od nášho spojenia s Kristom. V milosti porastieme, ak budeme každý deň a každú hodinu spojení s Ním a ak zostaneme v ňom. On je nielen Pôvodca, ale aj Dokonávateľ našej viery.“ (SC 69; CK 46)

Počas 90. rokov 19. storočia, keď pracovala na knihe *Túžba vekov (Cesta lásky)*, si do svojho denníka zaznamenala: „Pri písaní o Kristovom živote som hlboko pohnutá. Zabúdam správne dýchať. Nemôžem zniesť tú intenzitu pocitov, ktoré na mňa doliehajú, keď premýšľam o tom, čo Kristus vytrpel v našom svete.“ (MS 70, 1897). Ellen Whiteová veľmi rada rozprávala o Ježišovi.

Biblia bola druhým ťažiskom služby Ellen Whiteovej. Svoje spisy vnímala ako „menšie svetlo“, ktoré vedie ľudí k „väčšiemu svetlu“ – k Biblii (3SM 29). Vždy ľudí povzbudzovala, aby išli k Písmu, kde Boh zjavil svoj milujúci charakter a plán záchrany. Ako to vyjadrila na začiatku svojej služby: „Odporúčam ti, drahý čitateľ, Božie slovo ako pravidlo tvojej viery a života.“ (3SM 30)

O niekoľko rokov neskôr napísala: „Pán si praje, aby ste študovali svoje Biblie. Nedal žiadne dodatočné svetlo, ktoré by malo zaujať miesto Jeho Slova. ... Ak sa [Jeho Slovo] prijíma a trávi, je ako životodarná krv duše. Potom budú dobré skutky zjavné ako svetlo žiariace v temnote.“ (LT 130, 1901).

Ellen Whiteová tiež verila, že všetci, ktorí si nárokuje na Kristov prorocký plášť, musia učiť. „Učenci mali poslucháčov učiť, čo ich naučil Kristus. V tom je všetko, čo povedal nielen osobne, ale aj ústami všetkých starozmluvných prorokov a učiteľov. Ľudské učenie je z toho vylúčené.“ (DA 826; CL 533)

Ellen Whiteová kládla Ježiša a Písmo do centra svojej kresťanskej skúsenosti. Budúci piatok preskúmame jej pohľad na zjavenie a inšpiráciu.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/4>.

ZJAVENIE A INŠPIRÁCIA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Heb 1,1.2; 2Tim 3,15–17; 2Pet 1,18–21; 2Moj 17,14; Zj 1,19; Ezech 4,1–8

ÚVODNÝ TEXT

¹Zjavenie Ježiša Krista, ktoré mu dal Boh, aby svojim sluhom ukázal, čo sa má čoskoro stať. On poslal svojho anjela a naznačil to svojmu sluhovi Jánovi.

²Ten dosvedčil Božie slovo a svedectvo Ježiša Krista, všetko, čo videl. (Zj 1,1.2)

Apoštol Ján bol súčasťou vnútorného kruhu dvanástich apoštolov (Luk 8,51; Mat 17,1; 26,36.37). Po Kristovom nanebovstúpení pokračoval vo svojej službe v Jeruzaleme. Ešte pred pádom mesta (v roku 70 n. l.) sa však presťahoval do Efezu, aby v rímskej provincii Malá Ázia dohliadal na miestne zbory. Počas prenasledovania kresťanov za vlády rímskeho cisára Domiciána bol apoštol poslaný do vyhnanstva na Patmos, ostrov v Egejskom mori.

Na Patmose dostal Ján mimoriadne prorocké posolstvá, ktoré boli adresované nielen siedmim zborom v Malej Ázii, ale aj kresťanom naprieč vekmi (Zj 1,1–3.9–11). Režazec doručenia prorockého posolstva, ktorého súčasťou bol Ján, vyzeral približne takto: Boh Otec ho odovzdal Ježišovi Kristovi, Ten anjelovi, ten apoštolovi Jánovi a on čitateľom a poslucháčom. Ide o klasický príklad procesu zjavenia a inšpirácie, v ktorom Boh používa prorokov, aby ľudstvu odovzdal svoje posolstvá.

Táto lekcia sa osobitne venuje rôznorodému procesu zjavenia a inšpirácie, pričom sa zameriava najmä na ústne, písomné a dramatizované spôsoby, akými sa posolstvo od Boha dostávalo k ľuďom.

OSNOVA LEKCIE

Piatu lekcii venujeme procesu, akým Boh komunikuje Svoje posolstvo odovzdáva ľudstvu prostredníctvom zjavenia a inšpirácie. Preskúmame rôzne spôsoby, akými Hospodin odovzdával pravdu – od ústnych prejavov a písaného Slova až po dramatizované symboly, pričom všetko smeruje k jednému cieľu: záchrane človeka.

- Heb 1,1.2: Božia túžba hovoriť k ľuďom cez prorokov a Syna (nedeľa)
- 2Tim 3,14–17: Svätý Duch pomáha prorokom spoľahlivo odovzdávať posolstvá (pondelok)
- 2Pet 1,18–21: Autorita a spoľahlivosť ústne odovzdávaných Božích posolstiev (utorok)
- Ján 20,30.31: Písaná forma Slova dodáva Božiemu posolstvu trvalú hodnotu (streda)
- Ezech 4,4–8: Dramatické stvárnenie ako spôsob zdôraznenia Božieho varovania (štvrtok)

VŠEOBECNÉ A ZVLÁŠTNE ZJAVENIE

¹Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom ústami prorokov. ²V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a cez ktorého stvoril aj svet. (Heb 1,1.2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo je hlavnou myšlienkou úvodného textu (Heb 1,1.2)? Prečo má Boh taký veľký záujem s nami hovoriť? Čo nám hovorí prostredníctvom Ježiša a prorokov?

Čo by nám chcel Stvoriteľ vesmíru povedať? Prečo s nami komunikuje? Je to preto, lebo sme padlé ľudské bytosti v hriešnom svete a čelíme smrti, utrpeniu a skúškam. Boh k nám hovorí, pretože chce, aby sme vedeli, prečo sme tu, prečo je na svete zlo a smrť a prečo napriek tomu všetkému môžeme mať nádej v Jeho láske voči nám.

Božie všeobecné zjavenie, ktoré vidíme v prírode, výrečne svedčí o Jeho nekončnej moci a starostlivej láske. Kráľ Dávid zvolal: „Nebesia rozprávajú o Božej sláve, obloha hlása dielo jeho rúk.“ (Ž 19,2) Apoštol Pavol k tomu dodáva: „Lebo jeho neviditeľnú skutočnosť, jeho večnú moc a božstvo možno od stvorenia sveta poznávať uvažovaním zo stvorených vecí. A tak nemajú ospravedlnenie.“ (Rim 1,20)

Je tiež úžasné uvažovať o Božej obnovujúcej moci, ktorá sa prejavuje v tajomných liečivých procesoch v našom svete. Skutočne: „Celú prírodu preniká Božia liečivá moc. Keď sa zotne strom, poraní človek či zlomí kosť, príroda začína poranenie hojiť. Nástroje na uzdravenie sú v pohotovosti skôr, než začnú byť potrebné a keď je niektorá časť poranená, všetka energia sa vynakladá na jej nápravu.“ (Ed 113; VÝCH 97)

Hoci príroda môže byť krásna a poučná, neodhaľuje len Božiu moc a lásku, ale aj prítomnosť zla (pozri 1Moj 3,14–19; Mat 13,24–30). Toto nejednoznačné posolstvo možno správne pochopiť len vo svetle Božieho zvláštneho zjavenia – a to tak v Ježišovi Kristovi, vtelenom Božom Slove, ako aj v Biblii, písanom Božom slove, ktoré o Ňom svedčí (Ján 5,39).

Písmo je inšpirovaným záznamom Božích posolstiev pre všetkých ľudí všetkých vekov. Hovorí nám o stvorení sveta a jeho tragickom páde, o Božom úžasnom pláne vykúpenia a konečnej obnove planéty Zem. Hoci sú niektoré biblické príbehy stručné alebo selektívne, vždy sú spoľahlivé, pretože je to Boh, kto k nám hovorí (pozri 2Tim 3,16; 2Pet 1,19–21).

APLIKÁCIA

- Hoci príroda nepochybne poukazuje na realitu Stvoriteľovej moci a lásky, prečo stále tak veľmi potrebujeme aj písané Slovo? V čom je posolstvo Písma jedinečné a hovorí skutočnosti, ktoré nám príroda sama o sebe nepovie?

PROCES INŠPIRÁCIE

¹⁴Ty však zostaň v tom, čomu si sa naučil a čo ti je zverené, veď vieš, od koho si sa to naučil, ¹⁵a pretože od detstva poznáš sväté Písma, ktoré ti môžu dať múdrosť na spásu, a to vierou v Ježiša Krista. ¹⁶Celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na učenie, karhanie, nápravu a výchovu v spravodlivosti, ¹⁷aby Boží človek bol dokonalý a pripravený na každé dobré dielo. (2Tim 3,14–17)

Každý dobrý údel a každý dokonalý dar pochádza zhora od Otca svetiel, v ktorom niet premeny ani tieňa zmeny. (Jak 1,17)

V priebehu vekov sa nám zachovalo mnoho kníh a spisov, nielen Biblia. A predsa práve Bibliu považujeme za Božie slovo. Čo ju odlišuje od iných spisov?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Aké dôležité poslanstvo prinášajú úvodné verše (2Tim 3,14–17 a Jak 1,17)?

O najlepšom preklade verša 2Tim 3,16 sa síce diskutuje, no väčšina prekladov Biblie podáva túto pasáž podobne a zdôrazňuje, že celá Biblia má božský pôvod (2Pet 1,20.21).

Jeden z biblických komentátorov vysvetľuje, že „sa zdá byť pravdepodobnejšie, že Pavol tu uvažuje o Písme ako o celku a že teda *celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na učenie, karhanie, nápravu a výchovu v spravodlivosti*, než že by každá jednotlivá pasáž Písma bola užitočná všetkými týmito spôsobmi.“ (King III G. W., *The Pastoral Epistles: A Commentary on the Greek Text*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1992, s. 445.)

Ako by sme teda mali chápať proces inšpirácie, vďaka ktorému vznikla Biblia? Mali by sme si uvedomiť, že prorocká inšpirácia znamená, že Svätý Duch pomáha skutočným prorokom pri spoľahlivom odovzdávaní božských posolstiev. Túto pomoc poskytuje nielen v procese prijímania posolstiev, ale aj pri ich jasnom komunikovaní príjemcom.

Božie posolstvá prichádzali prostredníctvom videní a snov (4Moj 12,6; Iz 6,1.8). Boh použil aj očitých svedkov (1Ján 1,1–3), historický výskum inšpirovaný Svätým Duchom (Luk 1,1–3) a božské vnuknutia do mysle (2Pet 1,21). Bez ohľadu na prostriedky, ktoré Svätý Duch použil, proroci a biblickí autori dostávali objektívne, a nie subjektívne posolstvá pravdy, o ktoré sa mali podeliť. Znamená to, že Jeho poslovia nijakým spôsobom Božie posolstvá nezmenili ani neskreslili, a to ani vtedy, keď na ich vyjadrenie použili vlastné slová.

Úloha odovzdať prorocké posolstvá pôvodným adresátom sa mohla uskutočniť ústne (2Pet 1,19–21), písomne (Ján 20,30.31), alebo dokonca aj dramatizáciou (Ezech 4,1–8).

- **Hoci zostáva veľa nezodpovedaných otázok o tom, ako bola Biblia inšpirovaná, alebo ako inšpirácia vo všeobecnosti funguje, je dôležité dôverovať Biblii ako inšpirovanému Božiemu slovu, bez ohľadu na to, že možno nie úplne rozumieme tomu, ako bola napísaná. Prečo?**

APLIKÁCIA

ÚSTNE POSOLSTVÁ

¹⁸Tento hlas sme počuli prichádzať z neba my, ktorí sme s ním boli na svätom vrchu, ¹⁹a tak sa prorocké slovo stalo pre nás pevnejším. Dobré robíte, keď naň upierate svoj zrak ako na lampu, ktorá svieti na temnom mieste, až kým nesvitne deň a nevyjde vám v srdciach zorníčka. ²⁰Predovšetkým si buďte vedomí, že žiadne proroctvo v Písme nepripúšťa súkromný výklad. ²¹Ved' proroctvo nikdy nepovstalo z vôle človeka, ale ľudia poslaní Bohom hovorili z vnuknutia Ducha Svätého. (2Pet 1,18–21)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text 2Pet 1,18–21. Akú máme istotu, že ústne posolstvá odovzdané Božími prorokmi boli rovnako inšpirované a spoľahlivé ako tie napísané?

Boh hovoril k Adamovi a Eve pred pádom do hriechu (1Moj 2,16.17) aj po ňom (1Moj 3,9–19). V oboch prípadoch dokonale rozumeli Jeho slovám. Hospodinov hlas bolo zreteľne počuť na Sinaji (2Moj 20,1–20) aj pri Ježišovom krste a premenení (Mat 3,17; 17,5). Keď sa nám prihovárajú iní ľudia, môžeme si ich slová vysvetliť nesprávne. Ale ak k niekomu hovorí Boh, celkom určite nedôjde k nedorozumeniu ani omylu.

Biblia potvrdzuje, že „Boh oslovil Mojžiša a ubezpečil ho: *Ja som Hospodin.*“ (2Moj 6,2) Mnohí biblickí pisatelia potvrdili, že počuli Boží hlas, ktorý sa im prihovoral. Tak to bolo napríklad v prípade Izaiáša (Iz 8,1.11), Jeremiáša (Jer 1,4.9.11) a Ezechiela (Ezech 3,16; 6,1). Akýkoľvek pokus poprieť tieto a ďalšie tvrdenia sa končí spochybnením úprimnosti prorokov a spoľahlivosti samotnej Biblie.

Rovnako ako Boh hovoril k prorokom zrozumiteľným ľudským jazykom, hovorili aj proroci k svojim poslucháčom. Napríklad Noach bol skutočným Božím prorokom a verným „hlásateľom spravodlivosti“ (2Pet 2,5). Nenapísal síce žiadnu časť Biblie, ale odovzdával Božie posolstvo svojim súčasníkom ústne a jeho posolstvo nebolo o nič menej inšpirované ako spisy kánonických prorokov.

Viacerí ďalší proroci, vrátane Nátana, Eliáša, Elizea a Jána Krstiteľa, nikdy nenapísali žiadnu časť Biblie, namiesto toho svoje posolstvo odovzdávali ústne.

A čo samotný Ježiš Kristus? Evanjeliový záznam spomína, že počas svojej pozemskej služby „písal prstom po zemi“ (Ján 8,6). To je všetko. Nemáme žiadny záznam o tom, že by Ježiš napísal niečo iné. Učil a kázal však ústne, „ako taký, čo má moc“ (Mat 7,29). Niektorí z Jeho poslucháčov dokonca vyznali: „Je to naozaj prorok. ... Človek takto nikdy nehovoril.“ (Ján 7,40.46) Ježiš odovzdával Božie posolstvá predovšetkým ústne. Jeho slová neboli o nič menej autoritatívne alebo záväzné len preto, že On sám nenapísal žiadnu biblickú knihu.

APLIKÁCIA

■ Je pozoruhodné, že Boh má prorokov, od ktorých v Písme nemáme žiadny záznam. Prečo majú aj títo nekánonickí proroci autoritu?

PÍ SOMNÉ POSOLSTVÁ

³⁰Ježiš urobil pred očami svojich učeníkov ešte mnoho ďalších znamení, ktoré nie sú zapísané v tejto knihe. ³¹No tieto sú zapísané preto, aby ste verili, že Ježiš je Mesiáš, Boží Syn, a aby ste vierou mali život v jeho mene. (Ján 20,30.31)

Niektoré slávne prejavy hlboko ovplyvnili životy ľudí a dokonca zmenili chod dejín. Keby tieto prejavy neboli zaznamenané, ich slová by postupom času vybledli alebo by sa skreslili. Písaná forma teda dodáva hovorenému slovu trvalosť a to umožňuje odovzdávať posolstvo v čase.

Krátko po tom, ako Izraeliti opustili Egypt a porazili Amaléka, Boh dal Mojžišovi pokyn: „Zapíš to na pamiatku do knihy...“ (2Moj 17,14) Počnúc Mojžišom, ktorý bol autorom prvých piatich kníh Biblie, Žalmu 90 a knihy Jób, Svätý Duch viedol kánonických prorokov k napísaniu spisov, ktoré dnes tvoria šesťdesiatšesť kníh Biblie.

Prečítaj si texty 2Moj 17,14; Ján 20,30.31; 1Kor 10,11 a Zj 1,19. Aké sú niektoré z dôvodov, prečo Boh žiadal svojich prorokov, aby zapísali zverené posolstvá?

Rôzne knihy Biblie zrkadlia jedinečný literárny štýl a zručnosti svojich pisateľov. Ako si ukážeme budúci týždeň, osobné nuansy a rôzne štýly jednotlivých autorov neuberajú ich posolstvám na hodnote, pretože neexistujú žiadne „stupne“ inšpirácie. Niektoré časti Biblie sú pre náš dnešný život a vieru zjavne relevantnejšie a aplikovateľnejšie ako iné. Táto pravda však nerobí jednu časť Biblie inšpirovanejšou alebo dôležitejšou než inú.

Niekedy biblickí pisatelia zaznamenali inšpirované posolstvá, ktoré predtým odovzdali ústne oni sami, alebo sa o tento záznam postaral ich spoľahlivý spolupracovník. V knihe Deuteronomium Mojžiš zaznamenal posledné prejavy, ktoré mal k Izraelitom pred svojou smrťou. Štyri evanjeliá zaznamenávajú mnohé Ježišove kázne a učenia počas Jeho pozemskej služby.

Existujú však aj prípady, keď proroci citovali neinšpirované zdroje (Sk 17,28; 1Kor 15,33; Tít 1,12) a dokonca aj satanove slová (1Moj 3,1–5; Mat 4,1–11).

Mali by sme pamätať aj na to, že proroci zaznamenávali pocity a túžby iných ľudí, a zároveň vyjadrovali svoje vlastné ľudské reakcie (pozri Dan 8,27; Zj 22,8.9). Okrem toho Biblia opisuje mnoho dobrých príkladov, ktoré by sme mali napodobňovať, ale aj mnoho zlých, ktorým sa treba vyhýbať (1Kor 10,1–11).

Pri čítaní Biblie by sme mali pamätať na to, že hoci nie je napísaná dokonalým jazykom, nesie neomylné posolstvo, ktoré obstoí v skúške času.

- **V čom ti vedomie o nemennosti Božieho slova pomáha zvládať neistotu a premenlivosť vlastných pocitov? Akým spôsobom môžeš použiť príklady z Písma na to, aby si vo svojich vzťahoch vedome konal inak než tí, ktorých pády boli zaznamenané pre našu výstrahu?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

DRÁMA, SYMBOLY, PODOBENSTVÁ

⁴Lahni si na ľavý bok a polož naň vinu domu Izraela. Koľko dní preležíš na ňom, toľko dní budeš znášať ich vinu. ⁵Roky ich viny ti určím zodpovedajúcim počtom dní: tristodevätidesiat dní budeš znášať vinu domu Izraela. ⁶Keď to ukončíš, ľahneš si druhý raz, a to na pravý bok, a budeš znášať vinu domu Júdovho štyridsať dní. Určil som ti vždy jeden deň za jeden rok. ⁷Upri teda pevne svoj pohľad i svoje obnažené rameno na obliehanie Jeruzalema a pro-rokuj proti nemu. ⁸Hľa, poviazem ťa povrazmi, aby si sa nemohol obracať z boka na bok, skôr než skončíš obliehanie. (Ezech 4,4–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Biblia je bohatá na rôzne slovné obrazy a metafory. Napríklad celý starozmluvný obetný systém patriarchálnych oltárov, Mojžišovho svätostánku a chrámu v Jeruzaleme bol obrazným znázornením Kristovej zmierujúcej obete na kríži a Jeho nebeského kňazstva (Heb 8,1–6).

V Danielových prorockých kráľovstvách boli kráľovstvá a mocnosti vo svete znázornené rôznymi časťami veľkej sochy (Dan 2,31–45), rôznymi zvieratami a rohmi (Daniel 7 a 8) a dvomi kráľmi (Daniel 11). Podobné znázornenia sa objavujú aj v knihe Zjavenie, ako napríklad v prípade dvoch šeliem z 13. kapitoly.

Vo svojom učení Ježiš o sebe hovoril napríklad ako o Chlebe života (Ján 6,35.41–58), Svetle sveta (Ján 8,12; 9,5) a Pravom viniči (Ján 15,1–8). A prostredníctvom podobenstva o rozsievачovi (Mat 13,1–9.18–23) a viacerých ďalších (Mat 13,24–52 a pod.) Ježiš ilustroval povahu a rast svojho kráľovstva.

Prečítaj si text Ezech 4,1–8. Prečo podľa teba Boh svoje poslanstvo neozna-moval len slovne, ale v niektorých prípadoch využil aj dramatizáciu?

Živá dramatizácia sa objavuje v texte Ezech 4,1–8, kde Boh požiadal proroka, aby urobil miniatúrny model Jeruzalema a ľahol si najprv na ľavý bok na 390 dní, čo predstavovalo dom Izraela, a potom na pravý bok na 40 dní, čo predstavovalo dom Júdu. Ďalším hraným podobenstvom bolo Bohom nariadené manželstvo Ozeáša s neviestkou Gomer, ktoré predstavovalo duchovnú nevernosť Izraela voči Bohu (Oz 1,2–9).

Dramatické zážitky Ezechiela a Ozeáša sa dnes zdajú byť šokujúce. Ale práve o to išlo: mali byť neočakávané a prekvapujúce. A to nielen pre nás, ale aj pre vtedajších ľudí. V čase, keď národ otvorene odmietal varovania prorokov (pozri 2Kron 36,15–21), posledným prejavom Božieho milosrdenstva bolo dramaticky upozorniť ľud na jeho skutočný stav, aby ho to priviedlo k úprimnému pokánIU. Takéto dramatické predstavenie posolstva im malo ukázať, že Božie varovanie musia brať veľmi vážne.

APLIKÁCIA ■ Aké hrané podobenstvo by dnes niekto mohol urobiť, aby nás varoval, povedzme, pred laodicejským stavom? (Pozri Zj 3,14–18.)

ELLEN WHITEOVÁ O ZJAVENÍ A INŠPIRÁCIÍ

Adventisti siedmeho dňa veria, že Ellen Whiteová bola inšpirovaná Bohom. Jej spisy, život a služba spĺňajú kritériá skutočného proroka. Jej inšpirácia bola vo svojej podstate rovnaká, ako bola inšpirácia biblických prorokov. A to aj napriek tomu, že ona sama svoje spisy nikdy nepovažovala za rovnocenné s Písmom. Naopak, Ellen Whiteová Bibliu vždy vyzdvihovala. Ako však ona sama chápala Božie prorocké zjavenia, ktoré dostala, a proces svojej inšpirácie?

Po prvé, Ellen Whiteová vždy považovala Bibliu za autoritatívne a neomylné Božie zjavenie. Biblia odhaľuje Božiu pravdu a Jeho plán záchrany padlého ľudstva. V tomto procese Hospodin používa prorokov, aby prostredníctvom nich odovzdal ľuďom svoje posolstvo.

Po druhé, Ellen Whiteová uznávala, že proces inšpirácie zahŕňa interakciu medzi Bohom a človekom. Boh odovzdal svoje posolstvá, ale prorok potom Božie pokyny pretlmočil vlastnými slovami. Ako sa vyjadrila Ellen Whiteová: „Nie sú to slová Biblie, ktoré sú inšpirované, ale ľudia, ktorí boli inšpirovaní. Inšpirácia nepôsobí na slová alebo výrazy človeka, ale na človeka samotného, ktorý je pod vplyvom Svätého Ducha naplnený myšlienkami. ... Božská myseľ a vôľa sa spájajú s ľudskou myslou a vôľou. Takto sa výpovede človeka stávajú Božím slovom.“ (1SM 21)

Vo vzťahu k videniam a prorockým snom chápala Ellen Whiteová „myšlienkovú inšpiráciu“ ako spojenie božského zjavenia a ľudskej skúsenosti. Napísala: „Biblia so svojimi Bohom danými pravdami, vyjadrenými v jazyku ľudí, predstavuje spojenie božského a ľudského.“ (1SM 25). Boh použil mnoho spôsobov, aby v mysli svojho posla vytvoril porozumenie svojho posolstva. Patrili k nim obrazové stvárnenia, slová a myšlienky, ktoré zapájali všetky zmysly proroka. Skúsenosť Ellen Whiteovej bola podobná skúsenosti biblických pisateľov. Po tretie, Ellen Whiteová poznamenala, že nie všetky jej ľudské skúsenosti a komunikácia boli inšpirované. „Sú chvíle, keď treba konštatovať bežné veci,“ vysvetľovala, „myslel musia zamestnávať bežné myšlienky, treba písať bežné listy a podávať informácie, ktoré prešli od jedného spolupracovníka k druhému. Takéto slová, takéto informácie neprichádzajú pod osobitnou inšpiráciou Božieho Ducha.“ (1SM 39) Je dôležité uvedomovať si tento rozdiel, keď čítame jej spisy a oboznamujeme sa s jej skúsenosťami, najmä s jej korešpondenciou a denníkmi.

Poznanie toho, ako Ellen Whiteová chápala zjavenie a inšpiráciu, nám pomáha vyhnúť sa extrémom a čítať jej rady obozretne a s porozumením.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/5>.

Týždeň od 1. do 7. novembra

PROROCKÉ SPISY

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2Moj 17,14; Iz 13,1; Jer 36,17.18; Rim 16,22; Luk 1,1–4; Júd 1,14.15; 2Kor 4,7

ÚVODNÝ TEXT

Veď čo bolo kedysi napísané, bolo napísané nám na poučenie, aby sme pre trpezlivosť a útechu z Písmem mali nádej. (Rim 15,4)

Ako by sa ti páčilo, keby ťa niekto naučil pieseň, ktorú zložil sám Boh? V 5. Mojžišovej 32 nachádzame text piesne, ktorý Mojžiš zapísal na Boží pokyn (5Moj 31,19–22). Keď premýšľame o prorockých spisoch, zvyčajne nám nenapadnú piesne. Mnohé žalmy sú však v skutočnosti inšpirované piesne, aj keď ich text nediktoval priamo sám Hospodin.

Biblia opisuje tri hlavné spôsoby, akými proroci odovzdávali Božie posolstvá: (1) ústne, (2) písomne a (3) prostredníctvom symbolických činov alebo hranných podobenstiev. Tento týždeň sa zameriame na prorocké spisy v Písme. Biblia zaznamenáva Božie slovo vyjadrené prostredníctvom slov Jeho poslov, a to vrátane kázni a prejavov prorokov.

Uvažujme o rozmanitosti štýlov a žánrov v prorockých spisoch. Spomedzi mnohých spomeňme aspoň príbehy, historické záznamy, poéziu, žalospevy a listy. Bohom vybraní ľudia (muži aj ženy) vyjadrili prostredníctvom ľudského jazyka to, k čomu ich viedol Svätý Duch. Tento týždeň sa pozrieme na ich písanie, využívanie literárnych pomocníkov (zapisovateľov) a na dôležité skutočnosti, ktoré by sme mali mať na pamäti pri štúdiu náročných pasáží.

OSNOVA LEKCIE

Lekcia sa zameriava na prorocké spisy, pričom objasňuje rozmanité spôsoby, akými Hospodin zjavoval Svoju vôľu. Preskúmame, ako Svätý Duch viedol inšpirovaných pisateľov k tomu, aby svoje posolstvo uchovali prostredníctvom rozličných literárnych štýlov a s využitím historických prameňov.

- 2Moj 17,14; Jer 36,2.3: Boh viedol prorokov k zapisovaniu Jeho posolstiev (nedeľa)
- Iz 13,1; 2Pet 3,1.2: Rôznorodosť literárnych štýlov v prorockých spisoch (pondelok)
- Jer 36,17.18; Rim 16,22: Využívanie literárnych pomocníkov pri zapisovaní posolstiev (utorok)
- Kaz 12,9.10; Luk 1,1–4; Jud 1,14.15: Inšpirované využívanie historických a externých prameňov (streda)
- 2Kor 4,5–7: Božia pravda v krehkých ľudských nádobách (štvrtok)

VÝZVA PÍSAŤ

Zapiš to na pamiatku do knihy a oznám Jozuovi, že určite vyhladím aj pamiatku na Amaléka spod nebies. (2Moj 17,14)

Najstaršia metóda, ktorú Boh používal na odovzdávanie posolstiev ľuďstvu, bola priama ústna komunikácia. Sem patril napríklad počuteľný hlas, sny alebo anjeli. Až v časoch Mojžiša Písmo zaznamenáva prvý Boží pokyn týkajúci sa týchto skúseností, ktorým bolo zapísať do „knihy“ to, čo Boh povedal.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo sa dozvedáme z verša 2Moj 17,14, kde sa prvýkrát spomína výzva na zapísanie Božieho posolstva?

V Starej zmluve nachádzame viacero príkladov, keď Boh dal svojim poslom pokyn, aby zachovali Jeho slová pre Jeho ľud. Podobne ako Mojžišovi, aj Jeremiášovi Hospodin povedal: „Vezmi si knižný zvitok a napíš naň všetky slová, ktoré som ti povedal o Izraeli, o Júdovi a o všetkých národoch odo dňa, keď som ti začal hovoriť, odo dní Joziáša až podnes.“ (Jer 36,2)

Zároveň Hospodin uviedol aj dôvod, prečo má Jeremiáš proroctvá zapísať: „Keď sa dom Júdu dopočuje o všetkom nešťastí, ktoré mu chystám urobiť, azda sa každý odvráti od svojej zlej cesty. Potom odpustím ich viny a ich hriech.“ (Jer 36,3) Cieľom Hospodinových predpovedí teda bolo priviesť ľud k spaseniu, nie ukojiť jeho zvedavosť ohľadom budúcnosti.

Boží poslovia písali za rozličných okolností. Mojžiš napísal prvých päť kníh Biblie na púšti. Dávid zložil niekoľko svojich žalmov, keď ho prenasledoval Saul (pozri napríklad Žalm 52; 54; 57 a 59). Daniel spisoval svoje videnia počas služby na kráľovských dvoroch Babylona a Médo-Perzie. Pavol napísal svoje listy Efezanom, Filipanom, Kolosanom a Filemonovi počas svojho pobytu vo väzení. A apoštol Ján napísal Zjavenie vo vyhnanstve na ostrove Patmos. Je zrejmé, že keď Boží poslovia dostali podnet písať, dostali aj zmocnenie Svätým Duchom – a to bez ohľadu na okolnosti, v ktorých sa nachádzali.

Je zaujímavé, že všetko zachované Ježišovo učenie sa k nám dostáva v písomnej podobe prostredníctvom ľudí, ktorých si Boh vybral, aby im zveril tieto vzácne pravdy. To nám ukazuje, akú dôveru má Boh v to, že Jeho poslovia budú verne zaznamenávať a uchovávať Jeho dôležité posolstvá.

- **Ako by si odpovedal niekomu, kto tvrdí, že Biblii nemôžeme dôverovať, pretože nemáme pôvodné rukopisy? Prečo je to v skutočnosti slabý argument?**

APLIKÁCIA

LITERÁRNE ŽÁNRE A ŠTÝLY

Výrok proti Babylonu, ktorý vo videní prijal Izaiáš, Amócov syn. (Iz 13,1)

¹Milovaní, toto je už druhý list, čo vám píšem, a v oboch som napomínaním prebúdzal vaše čisté myslenie, ²aby ste pamätali na slová, ktoré predpovedali svätí proroci, a na to, čo prikázal Pán a Spasiteľ a čo vám odovzdali apoštolí. (2Pet 3,1,2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Bohom inšpirovaní poslovia používali pri písaní rôzne štýly. Niektoré napríklad pripomínajú písanie denníka (pozri 4Moj 33,1–49). Iné – knihy Daniel, Zachariáš a Zjavenie Jána – obsahujú príklady apokalyptickej literatúry, ktorá sa okrem iného vyznačuje veľkolepou symbolikou, kozmickými témami a opismi nebeských bytostí.

Prečítaj si text Iz 13,1. Ako tu Biblia označuje posolstvo, ktoré Izaiáš odovzdáva?

Videnia, ktoré proroci prijali, sa niekedy nazývajú „výrokmi“ alebo „posolstvami“, čo znamená, že ide o komunikáciu alebo zjavenia od Boha (niektoré preklady prekladajú toto slovo ako „bremeno“; pozri Roh.). Novšie vydania Biblie pomocou odlišnej sadzby ukazujú, že mnohé z týchto textov boli napísané formou poézie. Pri písaní poézie biblickí autori používali *paralelizmus*, ktorý je kľúčovým znakom hebrejskej poézie. Základom paralelizmu nie je rým (ako to býva v našej poézii), ale rytmus myšlienok. Takto verše opakujú rovnakú myšlienku (synonymický), kontrastujú alebo si protirečia (antitetický), alebo sa navzájom dopĺňajú a rozvíjajú (syntetický). Napríklad: „V ten deň človek uprie pohľad na svojho Tvorcu, očami bude hľadiť na Svätého Izraela.“ (Iz 17,7) Pojmy „Tvorca“ a „Svätý Izraela“ sú „paralelné“, čo znamená, že jednotlivé obrazy sa vzájomne dopĺňajú a rozvíjajú.

Proroci používali aj bežné literárne prostriedky, ako sú metafory (obrazné pomenovanie) a hyperboly (zveličenie). Aby sme lepšie porozumeli ich posolstvám a dokázali ich aplikovať, je dôležité rozpoznať druh literárneho štýlu, ktorý použili.

Ďalším literárnym štýlom, ktorý sa v Písme často vyskytuje, je „súdne konanie“. Napríklad v texte Jer 2,4–9 Jeremiáš predkladá Božiu právnu sťažnosť proti Jeho ľudu za porušenie zmluvných záväzkov. Autor využíva obraz súdnej siene a vykresľuje Boha ako žalobcu, ktorý predkladá dôvody svojho súdu.

Písmo obsahuje aj prorocké spisy, historické záznamy, piesne a podobenstvá. Kým Jeremiáš dostal priamy pokyn, aby zostavil knihu zo všetkých svojich posolstiev (Jer 36,2), veľkú časť novozmluvných spisov tvoria listy adresované jednotlivcom alebo spoločenstvám. Písmo neprikladá rôznu vážnosť spisom na základe štýlu komunikácie, ktorý autor zvolil v konkrétnej situácii. Pavlove listy považovali veriaci za rovnako dôležité ako listy dávnych prorokov, pretože Pavol v nich podáva jasný dôkaz o tom, že bol inšpirovaný Svätým Duchom (pozri 1Kor 7,10.12.40).

APLIKÁCIA

- **Niekedy sa v odborných kruhoch zdôrazňuje ľudský prvok v Písme na úkor božského. Prečo je to istá cesta k duchovnej skaze?**

LITERÁRNI POMOCNÍCI

¹⁵Povedali mu: „Sadni si a čítaj pred nami!“ Nato Baruch čítal pred nimi. ¹⁶Keď si vypočuli všetky slová, prelaknutí pozerali jeden na druhého a povedali Baruchovi: „Všetky tieto slová musíme oznámiť kráľovi!“ ¹⁷Vypytovali sa ho: „Povedz nám, ako si napísal všetky tieto slová? Podľa jeho rozprávania?“ ¹⁸Baruch im povedal: „Všetky tieto slová mi povedal a ja som ich atramentom zapísal do knihy.“ (Jer 36,17.18)

Pozdravujem vás v Pánovi ja, Tercius, ktorý som napísal tento list. (Rim 16,22)

Čo sa z úvodných textov (Jer 36,15–18 a Rim 16,22) dozvedáme o tom, že pisatelia Biblie využívali literárnych pomocníkov (zapisovateľov)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Jeremiáš mohol pravdepodobne zapisovať svoje posolstvá sám. On sa však rozhodol spoľahnúť na dôveryhodného pisára, ktorý mal verne zaznamenať jeho proroctvá a podeliť sa o ne s vodcami národa. Jeremiáš nie je v Biblii jediným príkladom toho, že proroci pri odovzdávaní Božieho posolstva využívali služby pisára.

Hoci v Novej zmluve Tercius hovorí, že on „napísal tento list“ (Rim 16,22), od začiatku Listu Rimanom je zrejmé, že napísal len to, čo chcel povedať Pavol. Tercius bol jeho pisár, respektíve literárny asistent, ktorý dával Pavlovým slovám písomnú podobu.

Takáto prax nebola pre Pavla ničím nezvyčajným. V závere svojich listov Kološanom a Tesaloničanom Pavol pripája svoj pozdrav „napísaný vlastnou rukou“ (Kol 4,18; 2Tes 3,17), čím potvrdzuje pravosť celého listu. To naznačuje, že sa spoliehal na niekoho iného, kto zaňho listy napísal. Táto skutočnosť mohla, samozrejme, vyvolať pochybnosti o tom, či ho list správne reprezentuje – alebo ešte horšie, či je list od neho – Pavol na konci pridal vlastnou rukou písanú poznámku, aby nevznikli žiadne pochybnosti o pravosti jeho listu.

Mnohí komentátori pripisujú rozdiely v literárnom štýle Pavlových listov tomu, že využíval rôznych pisárov. To isté sa predpokladá aj v prípade Petrových listov: „Hoci je faktom, že jazykový štýl druhého Petrovho listu sa líši od prvého listu, dá sa to rozumne vysvetliť pravdepodobnosťou, že Peter... pri formulovaní listu, ktorý písal v gréčtine, využil pomoc pisára. Ak Pavol, ktorý gréčtinu používal úplne plynule, celkom zjavne využíval služby pisárov, je logické predpokladať, že Peter, ktorého rodným jazykom bola aramejčina, by to urobil tiež, a že títo pisári mohli mať určitý vplyv na formuláciu jeho listov v gréčtine.“ (5BC 186)

To naznačuje, že hoci slovná zásoba a stavba viet zostávajú verné myšlienkam a významu Božích poslov, môžu odrážať rôzne literárne schopnosti pomocníkov, ktorých zamestnávali. Inšpirované sú myšlienky, nie nevyhnutne konkrétne slová použité na vyjadrenie týchto inšpirovaných myšlienok.

- Ako Ti vedomie, že Svätý Duch inšpiroval myšlienky a nie jednotlivé slová pisateľov, pomáha hlbšie dôverovať Božiemu zámeru aj v pasážach Písma, ktoré sú ti literárne vzdialené?

APLIKÁCIA

LITERÁRNE PRAMENE

⁹Okrem toho, že Kazatel bol mudrc, vyučoval ľud poznaniu, uvažoval, skúmal a usporadúval mnohé príslovia. ¹⁰Kazatel sa usiloval nájsť vhodné slová, spoľahlivo napísané slová pravdy. (Kaz 12,9.10)

Ostatné Šalamúnove príbehy, všetko, čo vykonal, i jeho múdrosť, sú zapísané v Knihe Šalamúnových kroník. (1Král' 11,41)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Text z Kaz 12,9.10 sa dá chápať tak, že nie všetky príslovia, ktoré Šalamún zaznamenal, pochádzali od neho. Pod Božou inšpiráciou mnohé výroky „skúmal“ a „usiloval sa nájsť vhodné slová“. Príkladom je často citovaný opis cnostnej ženy v Prísloviach 31, ktorý samotný autor pripisuje matke inak neznámeho kráľa Lemuela (Prís1 31,1). Dôkazy poukazujú aj na vplyv egyptskej literatúry na knihu Príslovia.

Podobne nám inšpirovaní historici Starej zmluvy hovoria, že sa odvolávali na archívy a iné historické pramene, aby mohli verne vyrozprávať príbeh Božieho ľudu.

Prečítaj si texty 1Král' 11,41; Luk 1,1–4 a Júda 1,14.15. Čo nám tieto verše hovoria o spôsobe, akým inšpirovaní pisatelia využívali nebiblické pramene?

Ezdráš a Nehemiáš sú ďalšími príkladmi pisateľov Biblie, ktorí sa pri dokumentovaní svojich správ a posolstiev spoliehali na historické záznamy. Ezdráš do knihy zahŕňa kópie listov a kráľovských výnosov týkajúcich sa Jeruzalema a Perzie (pozri Ezdráš 4–7) a Nehemiáš nám hovorí o „rodových zoznamoch“, ktoré našiel a začlenil do svojho rozprávania (pozri Nehemiáš 7,5–72).

Tento princíp sa objavuje aj v Novej zmluve. „Z Lukášovej skúsenosti je zrejmé, že inšpirácia funguje spôsobom, ktorý je v súlade s prirodzeným využitím duševných schopností autora. Svätý Duch vedie inšpirovaného pisateľa, aby usilovne skúmal dostupné ústne a písomné pramene o Kristovom živote, a takto získané informácie následne spojil do uceleného príbehu.“ (5BC 669). Zdá sa, že Júda cituje z 1. knihy Henochovej 1,9 – z nekanonického, medzizmluvného židovského diela. Bez uvedenia konkrétnych mien Pavol citoval aj gréckych filozofov (pozri Sk 17,28 a Tít 1,12).

APLIKÁCIA

- **Hoci boli biblickí pisatelia často vedení priamym zjavením prostredníctvom videní a snov, neznamená to, že Svätý Duch nemohol týchto poslov inšpirovať aj k výberu materiálu z iných prameňov. Prečo je dôležité, aby sme na tento koncept pamätali?**

BOŽIE POSOLSTVO A NEDOKONALOSŤ ČLOVEKA

⁵Ved' nehlásame samých seba, ale Ježiša Krista, Pána, keďže my sme len vaši služobníci pre Ježiša. ⁶Lebo Boh, ktorý povedal: „Nech z temnôt zažiarí svetlo!“, zažiaril v našich srdciach, aby priviedol na svetlo poznanie Božie slávy na tvári Ježiša Krista. ⁷Tento poklad však máme v hlinených nádobách, aby nesmierna moc bola z Boha, a nie z nás. (2Kor 4,5–7)

Ako rozumieš textu 2Kor 4,7?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol píše o Božom „poklade“ ako o niečom, čo sa nachádza v „hlinených nádobách“ (ľudských bytostiach), aby sa Božia moc prejavila v kontraste s našimi vlastnými slabosťami. Písmo odhaľuje, že tak, ako Boží poslovia neboli nadprirodzene uchránení od zlyhaní vo svojom osobnom živote (napríklad Mojžiš, Eliáš, Dávid, Jonáš a Peter), ani ich spisy neboli uchránené od nedokonalostí ľudského chápania a komunikácie.

„Spojenie božského a ľudského, ktoré sa prejavilo v Kristovi, existuje aj v Biblii. Všetky zjavené pravdy sú, vnuknuté od Boha, a predsa sú vyjadrené ľudskými slovami a prispôbené ľudským potrebám.“ (5T 747)

Boh si povoláva svojich poslov a zveruje im poklady pravdy. To však neznamená, že by títo poslovia boli imúnni voči rôznym nedokonalostiam (2Kor 4,7). Nezdá sa ani, že by Svätý Duch bránil svojim poslom, aby vyslovovali tvrdenia a písali vyjadrenia, ktoré sa nám dnes ťažko vysvetľujú a nie je jednoduché zosúladiť ich s inými výrokmi Písma. Navyše, takýchto veršov je naozaj málo a nemali by sme sa nimi nechať zmiasť alebo na ich základe spochybňovať celé Písmo. Sme kresťania, ktorí prijímajú Bibliu ako Božie slovo. Z toho vyplýva, že sa Božiemu slovu podriadujeme – samozrejme do takej miery, do akej mu rozumieme. V tom, čo nám nie je úplne jasné, by sme sa mali s dôverou obrátiť na Hospodina.

Niektoré nezrovnalosti možno pripísať nepodstatným chybám neskorších odpisovateľov alebo nepresným prameňom (záznamom), o ktoré sa inšpirovaní autori opierali. Pri posudzovaní problematických pasáží by sme si mali položiť otázku, či plne rozumieme významu slov pisateľa a či by ďalšie štúdium mohlo tento problém vyriešiť.

Aj keby sa nám nepodarilo vysvetliť všetko, čo sa nám javí ako chyba alebo nezrovnalosť, postupne zistíme, že sú pre podstatu predkladaného posolstva bezvýznamné. Môžeme si byť istí, že božské pravdy Písma sú verne zjavené aj napriek nedokonalostiam Božích poslov.

■ **Prečo si Boh za svojich hlavných poslov vybral radšej omylné ľudské bytosti ako bezhriешný anjelov?**

APLIKÁCIA

SPISY ELLEN WHITEOVEJ

Skúsenosti a spisy Ellen Whiteovej sa v mnohom zhodujú v tom, čo sme tento týždeň študovali o Božích posloch v Biblii. Aj ona dostala Božie poverenie zapísať, čo jej bolo zjavené.

Vo svojich spomienkach v roku 1909 Ellen Whiteová napísala: „Z dôvodu nehody, ktorá ma takmer stála život, bolo moje zdravie chatrné a nebola som schopná písať. ... Ale jednej noci prišiel k mojej posteli Pánov anjel a povedal mi: ‚Musíš zapísať to, čo ti dávam.‘ Odpovedala som: ‚Nemôžem písať.‘ Znova zaznel príkaz: ‚Napíš to, čo ti dávam.‘ Pomyslela som si, že to skúsím, vzala som si zo stola podložku, pustila som sa do písania a zistila som, že dokážem tie slová ľahko zaznamenať.“ (GCB, 31. mája 1909)

Podobne ako inšpirovaní pisatelia Písma, aj Ellen Whiteová využívala literárnych asistentov. Jej sekretárky robili prácu, ktorá sa očakáva od redaktorov – pomáhali autorom jasne vyjadriť ich posolstvá bez toho, aby do neho vkladali vlastné myšlienky. Neboli to takzvaní „tieňoví autori“ (ghostwriteri) ani spoluautori. Ich práca závisela od materiálu, ktorý vytvorila samotná Ellen Whiteová, či už ho napísala ručne, alebo predniesla ústne.

Ellen Whiteová vo svojich spisoch citovala a upravovala aj materiál z iných literárnych prameňov, aby si tak pomohla pri predkladaní svojich posolstiev. Keďže svojim čitateľom odporúčala niektoré z kníh, ktoré sama používala, je zrejmé, že nemala v úmysle byť voči týmto autorom nečestná alebo nespravodlivá. Ak v ich dielach našla výstižné vyjadrenia, ktoré jej pomohli sprostredkovať pravdu, použila ich.

A čo nezrovnalosti alebo nepresnosti?

„Pokiaľ ide o neomylnosť,“ napísala, „nikdy som si ju nenárokovala. Jedine Boh je neomylný.“ (1SM 37)

V jej spisoch sa môžeme stretnúť s určitými vyjadreniami, ktoré je ťažké pochopiť alebo zosúladiť s inými. Ani v prípade Ellen Whiteovej sa nestalo, že by Boh svojím povolaním úplne odstránil jej nedokonalosti a slabosti. Ako my všetci, aj Ellen Whiteová rástla a dozrievala, a práve tento rast a dozrievanie môžeme pozorovať aj v jej spisoch.

Pripomeňme si, že Ellen Whiteová opakovane napomenula tých, čo boli presvedčení, že každé jej slovo pochádza priamo z neba. „Sú chvíle, keď človek koná bežné záležitosti, jeho myseľ zamestnávajú bežné myšlienky, píše bežné listy a sprostredkováva informácie medzi jednotlivými spolupracovníkmi. Takéto slová, takéto informácie neprináša pod zvláštnym vnuknutím Božieho Ducha.“ (3SM 58)

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/6>.

POČUJTE TOTO!

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

4Moj 13,26–30; Jer 36,20–26; 2Kron 36,15.16; Mat 23,30–35; 1Kor 10,6–12

ÚVODNÝ TEXT

Toto sa im stalo výstrahou a nám, ktorých zastihol koniec vekov, to bolo napísané ako napomenutie. (1Kor 10,11).

Dnes je veľmi rozšírený názor, že dôležitá je „moja pravda“ – teda moje skúsenosti, moje myšlienky, moje potreby, moje hranice a moje presvedčenie – nech už je táto pravda akákoľvek. Podľa tohto prístupu je každá „pravda“ platná a mali by sme ju brať vážne. Čo sa však stane, keď sa naše pravdy, o ktorých sme hlboko presvedčení, dostanú do rozporu s Pravdou, Ježišom Kristom a Jeho slovom?

Stane sa to, že kým niektorí ľudia prijímú biblické pravdy a odvrátia sa od svojich omylov, iní sa budú držať svojich bludov. Niektorí v reakcii na pravdu zmenia svoje správanie, iní sa proti nej vzbúria. Tak to aspoň vidíme v ľudských dejinách.

Biblickí proroci boli často povolani odovzdať posolstvá, ktoré ľudia nechceli počuť. V reakcii na odovzdané posolstvo sa stretávali s kritikou, vylúčením zo spoločnosti, často im dokonca hrozila smrť a niektorí skutočne prišli o život (Heb 11,32–38). Napriek protivenstvám a hrozbám verní služobníci ohlasovali Božie posolstvá, pretože Božie prorocké vedenie pre nich nebolo otázkou osobnej voľby. Chápali, že prinášajú Božiemu ľudu pokyny, ktoré zachraňujú životy. Preto museli zverené posolstvá odovzdať bez ohľadu na cenu, ktorú musel prorok priniesť.

OSNOVA LEKCIE

Táto lekcia nás pozýva k počúvaniu prorockých varovaní, ktoré sa v ľudských dejinách často stretávali s odmietnutím. Upozorňuje na nebezpečenstvo pokrytectva, kedy ľudia síce uctievať Božích poslov minulosti, ale zároveň sa vzpierajú posolstvu, ktoré prinášajú. Pripomína nám, že Božie slovo je nennou výstrahou pre každú generáciu.

- 4Moj 14,1–4: Reptanie proti vodcom je v skutočnosti vzbúrou proti Bohu (nedeľa)
- Jer 36,27–29: Odmietnutie Božieho posolstva nezruší platnosť Božej vôle (pondelok)
- 2Kron 36,15.16: Dôsledky vytrvalého zosmiešňovania a odmietania prorockých varovaní (utorok)
- Mat 23,30–35: Pokrytectvo farizejov v ich vzťahu k Božím prorokom (streda)
- 1Kor 10,6–12: Minulosť ako varovný príklad pre koniec vekov (štvrtok)

HNEV NA BOŽIEHO POSLA

¹V tú noc celá pospolitosť začala kričať a ľud nariekal. ²Všetci Izraeliti reptali proti Mojžišovi a Áronovi a celá pospolitosť im vyčítala: „Kiežby sme boli radšej pomreli v Egypte alebo tu na púšti! Kiežby sme boli vtedy pomreli! ³Prečo nás Hospodin vedie do tej krajiny? Aby sme padli mečom, aby sa naše ženy a deti stali korisťou? Nebolo by nám lepšie vrátiť sa do Egypta?“ ⁴Navzájom si vraveli: „Vyberme si vodcu a vráťme sa do Egypta!“ (4Moj 14,1–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Mojžiš, Bohom vyvolený vodca, poznal radosti aj bolesti spojené s vedením rôznorodého zástupu púšťou pri hľadaní zaslúbenej zeme.

Prečítaj si text 4Moj 14,1–11. O čo ide v týchto veršoch? Prečo sa ľudia hnevali na Mojžiša a Árona?

Pozorné čítanie uvedených veršov odhaľuje, že synovia Izraela sa hnevali na Boha, pretože Mu nedôverovali. Mojžiš a Áron, ľudskí zástupcovia Božej zvrchovanej vlády, boli ľahkým terčom ich hnevu. Potreba fyzického a duševného bezpečia je základnou motiváciou, ktorú majú všetci ľudia. Keď je jedno z nich ohrozené, alebo keď niečo vnímame ako hrozbu pre našu fyzickú či duševnú pohodu, môžeme sa nahnevať alebo dokonca začať konať iracionálne.

Prečítaj si text 4Moj 13,26–30. Prečo sa Izraeliti tak veľmi báli? Ako sa ich Káleb snažil povzbudiť?

Izraeliti mali oprávnené obavy z problémov, ktoré ich čakali pri obsadzovaní zaslúbenej zeme, ale „kto podľahne nedôvere, oddáva sa vlastne satanovej moci a nikto nevie, kde skončí“ (PP 389; PP /sk/ 287). Mojžiš ako vodca ľudu čelil v tejto chvíli takmer neprekonateľnej výzve. Strach ľudí onedlho prerástol do hnevu proti Áronovi a Mojžišovi a do otvorenej vzbury proti Bohu. Keď si ľudia hľadali nových vodcov, ktorí by nahradili toho, ktorého im vyvolil Boh (5Moj 34,10–12; 4Moj 14,4), Jozua a Káleb si roztrhli odev a prosili ľud, aby napriek svojim obavám dôveroval Bohu: „Ak nám bude Hospodin priaznivo naklonený, dovedie nás do tej krajiny a dá nám ju. Je to krajina oplývajúca mliekom a medom. Len sa nebúrte proti Hospodinovi! Nebojte sa ľudu tej krajiny... Nebojte sa ich!“ (4Moj 14,8,9)

APLIKÁCIA

- Je ľahké dôverovať Bohu, keď sa nám všetko darí. Čo však, keď do nášho života vstúpi nejaká pohroma? Čo ak dôverovať Bohu znamená nepohodlie alebo ťažkosti? Ako zvládaš takéto situácie? Čo ti vtedy pomáha najviac?

ZNIČENIE POSOLSTVA (1)

²⁷Ked' kráľ spálil zvitok so slovami, ktoré napísal Baruch podľa Jeremiášovho rozprávania, Jeremiášovi zaznelo slovo Hospodina: ²⁸„Znova si vezmi iný zvitok a napíš naň všetky predchádzajúce slová z prvého zvitku, ktorý spálil judský kráľ Jojakím. ²⁹O judskom kráľovi Jojakímovi povedz: Toto hovorí Hospodin: Ty si spálil ten zvitok a povedal si: »Prečo si naň napísal, že babylonský kráľ určite príde, zničí túto krajinu a odstráni z nej ľud i zver?«“ (Jer 36,27–29)

Prečítaj si text Jer 36,20–26. Čo sa dialo na dvore a ako vodcovia reagovali na prorocké varovanie?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Jeremiáš bol Božím prorockým hlasom pre judský národ v čase hroziacej skazy. Mnoho rokov Hospodin prostredníctvom Jeremiáša varoval Júdu pred svojou nespokojnosťou s nimi a pred tým, že si ich podmaní Babylon a odvedie ich do vyhnanstva (Jer 6,8–19; Jeremiáš 26). Hospodin sa ich snažil zachrániť, ale oni by museli poslúchnuť.

Hriechov obyvateľov Judska bolo mnoho. Išlo o zjavné hriechy, v ktorých zotrvali dlho. Modloslužba, obetovanie detí, cudzoložstvo a tyrania boli v tom čase úplne bežné, považovali sa za „normálne“. Prorokove varovania a výzvy tak zostali nevypočuté. Ako sa Jeremiášova prorocká služba chýlila ku koncu, Božie výzvy k Jeho zablúdeným deťom boli čoraz intenzívnejšie a naliehavejšie. Hospodin túžil národ zachrániť. V Jeremiáš 32 Boh napríklad hovorí Jeremiášovi, aby kúpil pozemok a uschoval si listinu: „Ved' toto hovorí Hospodin zástupov, Boh Izraela: »V tejto krajine sa ešte budú kupovať domy, polia a vinice.«“ (Jer 32,15)

Bola to láska, ktorá Hospodina viedla k tomu, aby nechal Jeremiáša zapísať akúsi poslednú výzvu na pokánie a reformáciu. Jojakímova odpoveď na toto posolstvo bola plná pohrdania voči Bohu, Jeho posolstvu aj Jeho poslovi.

Prečítaj si text Jer 36,27–31. Ako Boh reagoval na Jojakímov akt vzdoru?

Ľudia vo svojej vzbure a hriešnosti niekedy prichádzajú k záveru, že ak zavrhnú Božie posolstvo alebo sa pokúsia zničiť Jeho poslov, samotné posolstvo prestane existovať. Naša neochota dbať na Hospodinovo prorocké Slovo nezruší posolstvo, ktoré pre nás Boh má. Naše pohrdanie len znásobí škody, ktoré postihnú nás a naše rodiny pre našu vedomú ignoranciu alebo vzburu. Jeremiášovo proroctvo o konci kráľa Jojakíma obsahuje vážne varovanie pre každého človeka (Jer 36,30.31): Prehliadaním a odmietaním Božích varovaní sa vystavujeme veľkému nebezpečenstvu, pretože napokon budeme žať následky svojich hriechov a svojej vzbury.

■ **Čo sa o Božom milujúcom charakteze dozvedáme zo skutočnosti, že sa vytrvalo snažil osloviť svoj ľud napriek jeho vzdoru?**

APLIKÁCIA

ZNIČENIE POSOLSTVA (2)

¹⁵Hospodin, Boh ich otcov, im po svojich posloch dával včas výstrahu, lebo mal súcit so svojím ľudom a svojím príbytkom. ¹⁶Tí však zosmiešňovali Božích poslov, pohrdali jeho slovami a potupovali jeho prorokov, až sa hnev Hospodina natolko vystupňoval proti ľudu, že mu už nebolo pomoci. (2Kron 36,15.16)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ľudia môžu reagovať na dar prorockta rôznym spôsobom. Pri putovaní po púšti sa synovia Izraela otvorene vzbúрили proti Mojžišovi a Áronovi, keď ich hnal strach z nepriateľov, s ktorými by sa stretli pri pokuse o vstup do zaslúbenej krajiny. O viac ako osem storočí neskôr kráľ Jojakím spálil zvitky s Hospodinovým slovom v nádeji, že zničí dôležité prorocké posolstvo. V žiadnom prípade však nešlo o ojedinelé prípady. Dejiny starovekého Izraela a Judska boli, až na zriedkavé výnimky, dejinami odmietania prorokov.

Ako podľa úvodného textu (2Kron 36,15.16) reagoval judský národ na posolstvá, ktoré mu Boh poslal prostredníctvom svojich prorokov? Ako nakoniec Boh zareagoval na správanie Judska?

Jeremiáš konal svoju prorockú službu počas vlád Joziáša, Joacháza, Jojakíma, Jojachína a Cidkiju. Babylonské kráľovstvo na čele s Nebukadnesarom teraz stálo pri bránach Judska. Jeremiášove prorockvá sa takmer všetky naplnili, keď na trón nastúpil dvadsaťjedenročný Cidkija (2Kron 36,11). Biblia o Cidkijovi hovorí: „Hospodinovi, svojmu Bohu, robil naprotiveň. Nepokoril sa pred prorokom Jeremiášom, hovorcom Hospodina.“ (2Kron 36,12)

Všimnime si, ako Biblia opisuje Jeremiášov prorocký dar. Text ukazuje, že Jeremiáš je ten, kto „hovoriť slovo z úst Hospodinových“. (2Kron 36,12; Roh) Napriek tomu sa Cidkija pred prorokom nepokoril. A predsa bol Jeremiáš zástupcom Hospodina a hovoril v Jeho mene – a to aj napriek tomu, že bol – podobne ako my všetci – len hriešnym človekom.

Jeremiáš nebol jediný, kto mal takéto poslanie. Stáročia Boh posielal prorokov k svojmu ľudu (2Moj 3,15; Ž 105,26; Mal 3,1; Iz 6,8; Jer 25,4; Mat 11,13; Luk 11,49 atď.), pretože „nechce, aby niekto zahynul, ale chce, aby sa všetci dali na pokánie“ (2Pet 3,9). Dejiny starovekého Izraela a Judska sú príbehom neustálych Božích pokusov osloviť hrešiaci ľud prostredníctvom svojich zaslúbených Božích pokusov osloviť hrešiaci ľud prostredníctvom svojich zaslúbení o záchrane. Keby sa len rozhodli činiť pokánie...

V tejto neskorej hodine judských dejín sa však milosť, ktorú Boh preukázal Judsku prostredníctvom vedenia a útechy Jeremiášovho prorockého hlasu, nestretla s pokorou, vierou a pokáním, ale s výsmechom a odmietnutím.

APLIKÁCIA ■ Vysmievali sa Božím poslom, pohrdali Božími slovami a posmievali sa Jeho prorokom. My by sme sa celkom určite k ničomu takému dnes neznižili. Alebo?

POKRYTECTVO

³⁰Hovoríte: „Keby sme boli žili za dní našich otcov, neboli by sme spolu s nimi prelievali krv prorokov.“ ³¹Takto sami proti sebe svedčíte, že ste synmi tých, čo povraždili prorokov. ³²Dovršte teda mieru svojich otcov! ³³Hadi, vreteničie plemeno! Ako uniknete odsúdeniu do pekla? ³⁴Preto, hľa, ja k vám posielam prorokov, múdrych ľudí a zákonníkov. Vy niektorých z nich zabijete a ukrižujete, iných budete bičovať vo svojich synagógach a prenasledovať z mesta do mesta, ³⁵aby prišla na vás všetka spravodlivá krv, vyliata na zemi, počnúc krvou spravodlivého Ábela až po krv Zachariáša, Barachiášovho syna, ktorého ste zavraždili medzi chrámom a oltárom. (Mat 23,30–35)

Keď sa pozeráme na konanie ľudí v minulosti, možno nám napadne: *Niečo také by som ja nikdy neurobil!* Ak sme však k sebe úprimní, musíme pripustiť, že hoci sa azda nedopúšťame rovnakých zlých skutkov, často sa správame podobne. Opakujeme podobné chyby, pričom si azda vedome zatvárame oči pred tým, čo v skutočnosti robíme. Toto je princíp, ktorý kritizoval aj Ježiš: „Pokrytec, vyber najprv brvno z vlastného oka a potom uvidíš, ako vybrať smietku z oka svojho brata.“ (Mat 7,5)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Na akú dôležitosť, no bolestivú skutočnosť Ježiš poukazuje v úvodnom texte (Mat 23,30–35)? Aké varovanie by sme si mali z Jeho slov vziať?

Z týchto veršov jasne vidieť Ježišov postoj k správaniu a konaniu farizejov. Boli presvedčení o svojej dokonalosti a odmietali akúkoľvek zmenu, čo ešte zvyrazňovalo ich pokrytectvo. Ježiš veľmi rázne vystupoval proti ich povýšenému vnímaniu náboženstva. Ostro kritizoval duchovné „elity“ v dlhých splývavých rúchach. Prirovnal ich k obieleným hrobom plným kostí mŕtvych (Mat 23,27.28). Farizeji nechceli vyznať a opustiť svoje hriechy, a to ani keď im na ne Ježiš opakovane poukazoval a dával im šancu na pokánie a záchranu.

Otvorene ich nazval „pokrytcami“. V Písme opakovane zaznievajú Jeho slová: „Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci!“ (Mat 23,13.15.23.25.27)

Životy mnohých farizejov a zákonníkov sa vyznačovali tým, že jedno hovorili a niečo iné robili. Taký bol aj ich prístup k prorokom. Boli presvedčení, že skrášľovaním a opatrovaním hrobov prorokov sa hlásia k viere svojich otcov. Odmietali však oveľa dôležitejší prejav viery, ktorým bolo napríklad pokánie na základe slov prorokov. Chceli, aby ich ľudia vnímali v spojení s mocou a vznešenosťou prorokov, ale sami sa odmietli podriaďovať obsahu posolstva tých istých prorokov. Pri leštení hrobov a hrobiek Božích služobníkov si nahovárali, že oni by nikdy nepreliali krv Božích poslov. A predsa práve v tom čase plánovali vraždu niekoho omnoho väčšieho než proroka – samotného Mesiáša.

- Čo môžeme urobiť preto, aby aj v našom živote nedochádzalo k podobnej rozdvojenosti: navonok sa tvárime pobožne, zatiaľ čo vo svojom vnútri sme naplnení vzburou, chamtivosťou a nenávisťou?

APLIKÁCIA

NA NAŠE NAPOMENUTIE

⁶Toto sa pre nás stalo výstrahou, aby sme neboli dychtiví po zle tak, ako po ňom dychtili oni. ⁷Ani nebudte modloslužobníci, ako boli niektorí z nich, tak ako je napísané: *Posadil sa ľud, aby jedol a pil; nato vstali, aby sa zabávali.* ⁸Ani nesmilnime, ako niektorí z nich smilnili, a padlo ich za jediný deň dvadsaťtisíc. ⁹Ani nechcime skúšať Krista, ako niektorí z nich skúšali, a hynuli od hadov. ¹⁰Ani nereptajte, ako niektorí z nich reptali, a hynuli od zhubcu. ¹¹Toto sa im stalo výstrahou a nám, ktorých zastihol koniec vekov, to bolo napísané ako napomenutie. ¹²A tak ten, kto si myslí, že stojí, nech si dáva pozor, aby nepadol. (1Kor 10,6–12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V Starej zmluve zaznieva mnoho závažných posolstiev, ktoré reagujú na odsúdeniahodné konanie Božieho ľudu. Hospodin ich svojmu ľudu sprostredkoval, aby ľudí napravil a zachránil. Pre nás dnes majú slúžiť ako poučenie o tom, čo sa stane, keď zostávame vo vz bure proti Bohu.

Čo hovorí úvodný text (1Kor 10,6–12) o udalostiach opísaných v Starej zmluve?

V týchto veršoch Pavol prepája minulosť a prítomnosť. Skúsenosť starovekého Izraela sa tak stáva skúsenosťou cirkvi, ktorej sme sa po prijatí Ježiša ako Pána a Spasiteľa stali súčasťou (Gal 6,14–16).

Pavol objasňuje, že minulé záznamy o skúsenostiach ľudí s Bohom – či už dobré, alebo zlé – by sme nemali prehliadať ani brať na ľahkú váhu. Hospodin považuje minulé udalosti za také dôležité, že ich dal zaznamenať ako príklady, „aby sme neboli dychtiví po zle tak, ako po ňom dychtili oni“ (1Kor 10,6). Minulosť nám často pomáha lepšie pochopiť, čo sa odohráva v prítomnosti a čo nás čaká v budúcnosti.

Boh teda hovorí, že nie sme odsúdení na to, aby sme opakovali chyby minulých generácií. Potrebujeme však dbať na napomenutia Písma a prorocké posolstvá, ktoré Hospodin v minulosti dal ľuďom prostredníctvom svojich prorokov. Ak budeme tieto posolstvá počúvať, učiť sa z nich a riadiť sa nimi, pôjdeme v živote po správnej ceste, ktorú Písmo označuje slovami „šťastne sa vám povedie“ či „bude sa vám dariť“ (2Kron 20,20).

Niektorí ľudia si takúto prosperitu predstavujú tak, že budú mať pekné domy, rýchle autá, drahé oblečenie a najnovšie modely telefónov. Hoci Boh sľubuje, že sa postará o naše potreby, záleží Mu predovšetkým na tom, aby sa darilo našej duši – minimálne tak, ako sa nám darí v iných oblastiach (3Ján 1,2). Skutočná a trvalá duchovná plnosť v kresťanskom živote si vyžaduje poslušnosť Božím posolstvám.

Boh neplytvá slovami. Keď hovorí, Jeho Slová sú večné. Ich moc a účinnosť sa nikdy nekončia (Iz 40,8). My, „ktorých zastihol koniec vekov“ (1Kor 10,11), ich dostávame na naše napomenutie. Ak to platilo kedysi, o to viac by sme mali brať tieto slová vážne dnes.

APLIKÁCIA

- Aké ponaučenia si môžeš vziať z príbehov o vz bure a neviere? Ako ti môžu pomôcť vyhnúť sa podobným chybám?

PRIJÍMANIE A ODOVZDÁVANIE JEJ POSOLSTIEV

Arthur White, vnuk Ellen Whiteovej a bývalý riaditeľ inštitúcie Ellen G. White Estate (organizácia spravujúca dielo Ellen Whiteovej), odhadoval, že jeho stará mama mala počas svojho života stovky videní a prorockých snov. Videnia trvali od niekoľkých minút až po niekoľko hodín a niekedy ich sledovali veľké skupiny ľudí. Pri niektorých príležitostiach mali dokonca aj jej skeptici možnosť pozorovať ju počas takýchto verejných prejavov.

Podobne ako biblickí proroci, aj Ellen Whiteová zažívala vo videní nadprirodzené javy. V roku 1868 podal James White podrobný opis stavu Ellen Whiteovej počas jej videnia. „Vôbec si neuvedomovala nič z toho, čo sa dialo okolo nej.“ Nedýchala; jej svaly a kĺby „stuhli“, jej pohyby a gestá boli „voľné a pôvabné“ a oči mala otvorené. Po precitnutí z videnia dočasne stratila zrak, ale po odznení prejavov bol jej zrak opäť v poriadku. Nikto nemohol ovplyvniť, kedy alebo ako dlho bude vo videní, keďže samotné videnia boli zvyčajne neočakávané aj pre samotnú Ellen Whiteovú. (Pozri James White, *Life Incidents*, s. 271–274.)

Rovnako ako v biblických časoch, aj reakcie ľudí na posolstvá boli rôzne. Niektorí prijali Božie rady, iní ich odmietli. Ellen Whiteová to opísala nasledovne: „Boh ma ustanovil za tú, ktorá karhá Jeho ľud; a... keďže na mňa vložil toto ťažké bremeno, urobí tých, ktorým je toto posolstvo dané, zodpovednými za to, ako s ním naložia. ... Túto nepríjemnú prácu som si nevybrala sama. Nie je to činnosť, ktorá by mi priniesla priazeň alebo chválu ľudí. ... V mene a sile svojho Vykupiteľa urobím, čo budem môcť. Budem varovať, radiť, karhať a povzbudzovať tak, ako mi to diktuje Boží Duch, či už to ľudia prijímú, alebo odmietnu. Mojou povinnosťou nie je zapáčiť sa sama sebe, ale plniť vôľu svojho nebeského Otca, ktorý mi zveril toto poslanie.“ (4T 231.232)

Je zaujímavé, že mnohí z tých, ktorí odmietli jej prorocké posolstvá, tak urobili skôr na základe vlastnej neviery alebo osobných nezhôd s Ellen Whiteovou, než z teologických dôvodov. Ellen Whiteová bola veľmi láskavá k tým, ktorí vyjadrovali skepticizmus ohľadom jej prorockého daru. V skutočnosti dala jasne najavo, že k takýmto ľuďom by sa malo pristupovať s „veľkou trpezlivosťou a bratskou láskou... kým nenájdu svoj postoj a nerozhodnú sa pre alebo proti.“ (1T 328)

Ellen Whiteová bola presvedčená, že skutočným dôkazom jej prorockého daru sú posolstvá, ktoré jej dal Boh. Verila, že ak budú ľudia úprimne hľadať pravdu, prídu na to, že jej dar je pravý a spoľahlivý. Dôverovala Bohu, že ich povedie na ceste za lepším porozumením, no zároveň napísala, že Boh nám dal dostatok dôkazov, „na to, aby sme svoju vieru priklonili na stranu pravdy“. (4T 231)

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absog/7>.

Týždeň od 15. do 21. novembra

VÝKLAD PROROCKÝCH TEXTOV

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Mat 5,17–48; 1Kor 16,20; Mat 4,1–11; Luk 10,25–28; Luk 24,25–27.44–49

ÚVODNÝ TEXT

A počnúc od Mojžiša a od všetkých prorokov, vykladal im, čo sa naňho vzťahovalo vo všetkých Písmach. (Luk 24,27)

V období po Ježišovom ukrižovaní a vzkriesení sa Kristus zjavil dvom kľúčovým učeníkom, z ktorých obaja vyznali: „A my sme dúfali, že on vykúpi Izrael. Dnes je však už tretí deň, ako sa to všetko stalo.“ (Luk 24,21) Učeníci očakávali Mesiáša, ktorý vyslobodí Židov spod rímskej nadvlády. Toto falošné očakávanie a následné sklamanie pramenilo zo zaujatého a jednostranného výkladu mesiášskych prorocietv Starej zmluvy.

Kristus vyriešil nedorozumenie týchto dvoch učeníkov tým, že im vysvetlil Písmo zo širšej perspektívy (Luk 24,25–27). Kristov výklad Písma im otvoril oči a spôsobil, že ich srdcia v nich horeli (Luk 24,31.32). Neskôr sa Ježiš zjavil aj väčšej skupine učeníkov v Jeruzaleme a On im „otvoril myseľ, aby chápali Písma“ (Luk 24,45; pozri aj Luk 24,33.36.44–49).

Tieto skúsenosti vyzdvihujú pozitívne výsledky správneho porozumenia prorockým spisom. Nesprávne chápanie prorocietv môže viesť k duchovnej katastrofe.

OSNOVA LEKCIE

Lekcia sa venuje kľúčovým zásadám správneho výkladu prorockých textov a biblických pasáží. Zdôrazňuje potrebu skúmať texty v ich literárnom a historickom kontexte a poukazuje na Ježiša Krista ako na ústredný bod, v ktorom sa naplňajú všetky zaslúbenia Písma.

- Mat 5,17–48: Biblia je najlepším vykladačom svojich vlastných textov (nedeľa)
- Iz 65,17–20; 1Kor 16,20: Dôležitosť pochopenia historického a literárneho kontextu Písma (pondelok)
- 1Moj 3,1–5; Mat 4,1–11: Nebezpečenstvo vytrhávania biblických veršov z kontextu (utorok)
- Luk 10,25–28: Potreba pokorného a dôsledného štúdia Božieho slova (streda)
- Luk 24,25–27.44–49: Kristus je kľúčom k správne mu výkladu prorocietv (štvrtok)

BIBLIA AKO SVOJ VLASTNÝ VYKLADAČ

¹⁷Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov. Neprišiel som zrušiť, ale naplniť. ¹⁸Amen, hovorím vám: Pokiaľ sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani najmenšie písmenko, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nestane. ¹⁹Kto by teda zrušil čo len jedno z týchto najmenších prikázaní a učil by tak ľudí, bude označený za najmenšieho v nebeskom kráľovstve. Kto ich však bude zachovávať a učiť, bude označený za veľkého v nebeskom kráľovstve. (Mat 5,17–19)

Naša interpretácia (výklad) Písma je v mnohom ovplyvnený našimi očakávaniami a predpokladmi. Tí, ktorí považujú Bibliu len za zbierku starovekých dokumentov, nie sú schopní vidieť vzájomné prepojenie jednotlivých kníh. Ak však vezmeme do úvahy základný princíp, že „celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné“ (2Tim 3,16), môžeme oceniť jeho vnútornú jednotu a nechať Bibliu, aby sa vykladala sama.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si text Mat 5,17–48. Ako Ježiš vysvetlil učenie Starej zmluvy spomenuté v tejto pasáži?

Povrchné čítanie textu Mat 5,17–48 môže vyvolať dojem, že Ježiš nahrádzal učenie Starej zmluvy nejakým vlastným novým učením. Pozornejšie čítanie však jasne ukazuje, že Ježiš odhaľoval hlboké duchovné rozmery Starej zmluvy. V tomto zmysle naplnil zaslúbenie z Jer 31,31–33, že v rámci Novej zmluvy bude Boží zákon vložený do mysle a zapísaný do srdc Jeho ľudu (porovnaj s Heb 8,8–10; 10,16).

Niekedy sa výklad danej pasáže nachádza priamo v tej istej knihe ako konkrétny text. Napríklad v Daniel 2 nachádzame opis tajuplného sna kráľa Nebukadnesara (Dan 2,31–35), po ktorom nasleduje výklad tohto sna (Dan 2,36–45). Podobne v Matúš 13 po podobenstve o rozsievачovi (Mat 13,1–9) nasleduje Ježišov výklad tohto podobenstva (Mat 13,18–23).

Niekedy výklad posolstva poskytne neskorší prorok. Napríklad 2Kron 36,22.23 potvrdzuje naplnenie proroctva o sedemdesiatich rokoch, ako bolo predpovedané v Jer 25,11.12 a Jer 29,10. Mnohé starozmluvné predobrazy sa však naplnili v Kristovi a mnohé pasáže Starej zmluvy sú vyložené v Novej zmluve. „Stará zmluva je evanjeliom v obrazoch a symboloch. Nová zmluva je jeho podstatou. Jedna je rovnako dôležitá ako druhá.“ (2SM 104) Nová zmluva je skutočne inšpirovaným vykladačom Starej zmluvy.

- **Prečo je pri štúdiu Biblie kľúčové uvedomovať si naše predporozumenie? Prečo musí byť našim najdôležitejším predpokladom to, že jej dôverujeme ako Božiemu slovu a že ona má súdiť nás, nie my ju?**

APLIKÁCIA

HISTORICKÝ A KULTÚRNY KONTEXT

¹⁷Lebo hľa, ja tvorím nové nebesia a novú zem, na predchádzajúce sa viac nebude spomínať a ani neprídu na myseľ. ¹⁸Tešte sa však a ustavične jasajte nad tým, čo tvorím, lebo pozrite, ja tvorím jasajúci Jeruzalema radujúci sa ľud v ňom. ¹⁹Jasám v Jeruzaleme a radujem sa z jeho ľudu, nebude v ňom viac počuť hlas plaču a kvílenia. ²⁰Nebude tam viac dieťa, čo žije len pár dní, ani starec, ktorý by nezakúsil plnosť svojich dní. Mladík zomrie ako storočný, ale storočný hriešnik bude prekliaty. (Iz 65,17–20)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako rozumieš úvodnému textu (Iz 65,17–20)? Čo znamená, že na nových nebesiach a novej zemi „mladík zomrie ako storočný“ (Iz 65,20)?

Ak by sme vytrhli Iz 65,20 z jeho historického prostredia, mohli by sme ľahko predpokladať existenciu smrti a hriešnikov na nových nebesiach a novej zemi. Táto myšlienka je však v rozpore s Izaiášovými zaslúbeniami, že spravodliví mŕtvi budú vzkriesení (Iz 26,19) a že smrť a smútok nakoniec prestanú existovať (Iz 25,8; 65,19).

Text Iz 65,20 je zjavne písaný symbolickým jazykom. Veď ktorý mladík má sto rokov? Namiesto toho, ak čítame Iz 65,17–20 v jeho historickom kontexte, môžeme rozpoznať, že verš poeticky poukazoval na požehnanie, ktoré mal izraelský národ dostať, ale len pod podmienkou, že zostane verný ustanoveniam zmluvy (porovnaj s 5. Mojžišova 28). Podobne ako Ježiš v Matúš 24 prepojal blízke udalosti s tými neskoršími, Izaiáš tu robí to isté a ukazuje, že to, čo sa malo stať vtedy, malo byť predzvesťou nových nebies a novej zeme.

V Izaiášovom podaní nie je nové stvorenie výlučne záležitosťou budúcnosti. Do prítomnosti vstupuje náhle prostredníctvom Božieho slávneho diela vykúpenia a odpustenia. Verš oznamuje, že už teraz, v súčasnej existencii Izraela, Boh víťazí nad smrťou. Táto myšlienka je vyjadrená zaslúbením dlhovekosti a odstránením detskej úmrtnosti (Iz 65,20). To všetko však len predznamenávalo to, čo napokon príde.

Prečítaj si 1Kor 16,20. Ako máme tento text aplikovať na našu súčasnú dobu a kultúru?

Aj pochopenie tohto verša si vyžaduje vnímanie jeho historického a kultúrneho kontextu. V gréckej kultúre novozmluvných čias sprevádzal pozdrav medzi príbuznými a blízkymi priateľmi bozk. Pavol dáva pokyny pre tento vrelý a láskyplný pozdrav medzi kresťanskými veriacimi v Rim 16,16; 1Kor 16,20; 2Kor 13,12 a 1Tes 5,26. Z kontextu môžeme vyvodit' biblický princíp srdečného pozdravu veriacich a toho, aby sme v nich vyvolali pocit, že sú súčasťou Božej rodiny. V niektorých kultúrach by bozkávanie bolo nevhodné a kultúrne prijateľnejšie by bolo podanie ruky, objatie alebo úklon. Bez ohľadu na kultúrne vyjadrenie nás však Pavol povzbudzuje ku konaniu, ktoré spôsobí, že sa ľudia na cirkevných zhromaždeniach budú cítiť prijatí a milovaní.

APLIKÁCIA

- Akým konkrétnym prejavom úcty a prijatia môžeš dnes v tvojom zbore niekomu pomôcť, aby sa cítil ako súčasť Božej rodiny?

LITERÁRNY KONTEXT

¹Had bol najľstivejší zo všetkých polných zvierat, ktoré utvoril Hospodin, Boh. Povedal žene: „Naozaj vám Boh zakázal jesť zo všetkých stromov záhrady?“ ²Žena mu odpovedala: „Ovocie zo stromov v záhrade jesť smieme, ³ale o ovocí stromu, ktorý je uprostred záhrady, Boh povedal: „Nejedzte z neho, nedotknite sa ho, aby ste nezomreli!“ ⁴No had žene povedal: „Nie, určite nezomriete! ⁵Boh totiž vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvorí sa vám oči a budete ako Boh, budete poznať dobro i zlo.“ (1Moj 3,1–5)

Známa kazateľská anekdota hovorí o mužovi, ktorý čelil vážnym problémom a chcel spoznať Božiu vôľu. Otvoril Bibliu a náhodne položil prst na verš Mat 27,5: „Potom [Judáš] odišiel a obesil sa.“ Tento text ho zaskočil, preto zopakoval ten istý postup v snahe nájsť povzbudivejšie posolstvo, ale jeho prst pristál na Luk 10,37: „A Ježiš povedal: *Chod'a rob podobne!*“ Oba verše sú pravdivými výrokmi Písma, ale je potrebné im rozumieť v kontexte.

Mnohé skreslenia biblických posolstiev skutočne pochádzajú z bežnej praxe vytrhávania pasáží z ich literárneho kontextu. Takýto prístup otvára Písmo pre rôzne druhy nesprávnych výkladov.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si 1Moj 3,1–5 a Mat 4,1–11. Ako satan prekrútil Božie slová tým, že ich použil mimo kontextu?

Niektorí ľudia pristupujú k Písmu síce úprimne, ale pre nedostatok vedomostí skresľujú jeho posolstvo. Iní sa však takéhoto konania dopúšťajú úmyselne, tak ako satan v dvoch prípadoch spomenutých v textoch vyššie. Bez ohľadu na motiváciu je výsledok vždy škodlivý.

V záhrade Eden (1Moj 3,1–5; porovnaj so Zj 12,9) sa satan zjavil Eve ako príťažlivý a zvedavý had schopný hovoriť ľudskou rečou. Tým, že vytrhol Božie slová z ich pôvodného kontextu, satan ich najprv zovšeobecnil a potom ponúkol svoj vlastný klamlivý výklad.

Keď bol Ježiš vyvedený Svätým Duchom na púšť (Mat 4,1–11; Luk 4,1–13), satan prišiel na púšť pokušenia ako anjel svetla, aby Krista oklamal (RH, 18. december 1888). V rozhovore s Kristom satan citoval text Ž 91,11.12 tak, aby vyvolal dojem, že Boh ochráni aj tých, ktorí sa úmyselne vystavujú nebezpečným situáciám.

Skúsenosti z pokušenia v záhrade Eden a na púšti potvrdzujú existenciu veľkého sporu, ktorý zahŕňa aj výklad Božieho slova – hovoreného i písaného. Mali by nám pomôcť rozpoznať dôležitosť toho, aby náš výklad biblických pasáží zostal verný ich kontextu.

- **Prečo sa potrebujeme vyhýbať pokušeniu vytrhávať biblické verše z kontextu? Prečo je nebezpečné snažiť sa takto dokazovať svoju pravdu, bez ohľadu na to, či je náš názor správny?**

APLIKÁCIA

VÝZNAM TEXTU

²⁵Tu vystúpil jeden znalec Zákona a skúšal ho: „Učiteľ, čo mám robiť, aby som sa stal dedičom večného života?“ ²⁶Ježiš sa ho opýtal: „A čo je napísané v Zákone? Ako tam čítaš?“ ²⁷On odpovedal: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, celou svojou dušou, celou svojou silou a celou svojou myslou, a svojho bližného ako seba samého.“²⁸ „Správne si odpovedal,“ povedal mu Ježiš. „Toto rob a budeš žiť!“ (Luk 10,25–28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Všetci kresťania by mali rozumieť Biblii. Písmo je dostatočne jasné na to, aby všetci ľudia pochopili cestu spasenia. Zároveň je však dostatočne zložitá na to, aby bolo neustálou výzvou aj pre tie najbystrejšie mysle. Písmo je nekonečným pokladom spásneho poznania, ktoré sa nikdy nedá úplne vyčerpať.

Niektorí ľudia tvrdia, že Bibliu nie je potrebné vykladať. Ak by to tak bolo, prečo sa potom Ježiš v úvodnom texte (Luk 10,25–28) pýtal znalca Zákona: „A čo je napísané v Zákone? Ako tam čítaš?“ (Luk 10,26)?

Aby sme pochopili skutočný význam textu, mali by sme čo najlepšie rozumieť použitým slovám. Potom by sme mali pozorne vziať do úvahy ich zmysel v rámci príslušného literárneho kontextu, celkového biblického kontextu, ako aj historicko-kultúrneho prostredia. Naše závery by zároveň mali byť v súlade so všeobecným učením Písma. Porovnávanie paralelných textov – ako sa to často deje v štyroch evanjeliách – môže naše porozumenie obohatiť.

Porovnaj Mat 5,43–48 s Luk 6,27–36. Ako nám kontext Mat 5,43–48 a paralelný text Luk 6,36 pomáhajú lepšie pochopiť význam slova „dokonalý“ v Mat 5,48?

Jednou z najdôležitejších vlastností verného vykladača Písma je kombinácia dôslednosti a pokory. Pamätajme, že nikto z nás nie je vlastníkom pravdy. Slovanami apoštola Pavla, „teraz vidíme len akoby v zrkadle, v záhade“ (1Kor 13,12). Vždy by sme sa mali usilovať o zdravé učenie (2Tim 4,1–5). Kľúčovým princípom, ktorý by sme mali dodržiavať a z ktorého by sme mali vychádzať, je zamerať sa na to, čomu rozumieme a čo je zřejmé. To nám v mnohých prípadoch pomôže pochopiť skutočnosti, ktoré nám teraz možno nie sú jasné. Kým žijeme tu na zemi, vždy budeme mať mnoho nezodpovedaných otázok. Konečné, uspokojivé odpovede dostaneme až vo večnosti.

APLIKÁCIA

- Spomeň si na situáciu, keď ti na niečom veľmi záležalo, ale nemohol si to pochopiť a na vysvetlenie si musel dlho čakať. Ako by ti táto skúsenosť mohla pomôcť dôverovať Bohu v tých textoch v Jeho Slove, ktorým nateraz nerozumieš?

VÝKLAD PÍSMÁ

²⁵Ježiš im povedal: „Vy nechápaví a leniví srdcom uveriť všetko, čo hovoria proroci! ²⁶Či nemusel Kristus toto všetko pretrpieť a tak vojsť do svojej slávy?“ ²⁷A počnúc od Mojžiša a od všetkých prorokov, vykladal im, čo sa naňho vzťahovalo vo všetkých Písmach. (Luk 24,25–27)

Naše štúdium Biblie by sa malo zameriavať na dva hlavné ciele: osobný duchovný rast a vedenie iných k spasiteľnému vzťahu s Ježišom. Kristus charakterizoval pravého kresťana ako toho, koho Svätý Duch uvádza „do celej pravdy“ (Ján 16,13), kto žije „z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst“ (Mat 4,4), a kto učí iných „všetko“, čo nám On prikázal (Mat 28,20).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si Luk 4,16–30 a Luk 24,25–27.44–49. Čo sa môžeme naučiť zo spôsobu, akým tu Kristus vysvetľoval Písmo?

Ježiš Kristus bol, stále je a vždy bude „cesta, pravda i život“ (Ján 14,6). Napriek tomu bolo Jeho kázanie pevne ukotvené v Písme. Napríklad v Mar 1,14.15 sa píše: „Keď Jána uväznili, prišiel Ježiš do Galiley a hlásal Božie evanjelium. Hovoril: *Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajakte sa a verte v evanjelium!*“ Tento čas jasne poukazoval na udalosti opísané v Dan 9,24–27. V kázaní na vrchu (Matúš 5–7) Ježiš citoval 2Moj 20,13.14 (Mat 5,21.27). V Lukáš 4 Ježiš cituje Iz 61,1.2. Ježiš bol kazateľom, ktorý sa držal Písma ako autority.

Iný príklad nachádzame v Skutkoch 8, kde sa hovorí, že etiópsky dvoran „putoval do Jeruzalema, aby sa poklonil Bohu“ (Sk 8,27). To znamená, že poznal židovské náboženstvo a aspoň niektoré z jeho obradov. Dokonca vlastnil odpis knihy proroka Izaiáša, ktorý si počas cesty domov dychtivo čítal. Napriek tomu nedokázal pochopiť proroctvo o Služobníkovi nesúcom hriech, a preto hľadal niekoho, kto by mu ho vysvetlil.

Táto skúsenosť nás učí niekoľko dôležitých skutočností. Po prvé, samotné čítanie Písma nie vždy vedie k hlbšiemu porozumeniu textu. Po druhé, pri štúdiu Písma sa môžeme a mali by sme sa učiť jeden od druhého. Po tretie, máme osobnú povinnosť zdieľať neporušené biblické posolstvá s ostatnými.

Filipov výklad knihy proroka Izaiáša a ďalších starozmluvných pasáží viedol dvorana ku krstu (Sk 8,35–39; porovnaj so Ž 51,11–13). Náš výklad Písma by mal mať rovnaký cieľ (pozri Ján 17,17).

■ **Hoci niekedy potrebujeme na správne porozumenie biblických textov pomoc, vždy musíme byť sami dostatočne presvedčení o tom, čomu veríme. Prečo je to tak?**

APLIKÁCIA

ČÍTANIE SPISOV ELLEN WHITEOVEJ

Ako máme čítať spisy Ellen Whiteovej? Tu je niekoľko usmernení, ako správne rozumieť jej spisom a ako ich aplikovať do svojho života.

Po prvé, začnime s modlitbou, pozitívnym postojom a otvorenou myslou, nie s pochybovačným duchom. Nastavenie našej mysle je ako sklíčko, ktoré sfarbuje všetko, čo počujeme, čítame a vidíme. Potrebuje, aby naše myslenie viedol Svätý Duch. Ako poznamenala samotná Ellen Whiteová: „Ak by si totiž chcel Písmo skúmať len preto, aby si v ňom našiel potvrdenie svojich názorov, biblická pravda ti zostane navždy skrytá. Čítaj Písmo, aby si poznal, čo hovorí Boh.“ (COL 112; KP 82) To isté platí aj o jej spisoch.

Po druhé, berme do úvahy kontext toho, čo čítame. Ľudia často zakladali svoje chápanie spisov Ellen Whiteovej na vytrhnutom vyhlásení alebo zlomku odseku oddelenom od pôvodného historického alebo literárneho kontextu. Ellen Whiteová napísala, že je potrebné brať do úvahy čas a miesto (1SM 57). Nešťastná prax ignorovania kontextu spôsobila a stále spôsobuje niektorým členom cirkvi nekonečné problémy.

Po tretie, zamerajte sa na princípy. Čo je hlavnou myšlienkou, ktorú Ellen Whiteová v konkrétnej pasáži zdôrazňuje? Napríklad v roku 1894 Ellen Whiteová písala členom zboru v Battle Creeku v štáte Michigan a odsudzovala kupovanie bicyklov (pozri 8T 50–53). Princíp, ktorý sa Ellen Whiteová snažila podporiť, bolo zodpovedné správcovstvo prostriedkov zverených Bohom, ako sú peniaze (v tom čase boli bicykle veľmi drahé).

Po štvrté, preštudujte si všetko, čo Ellen Whiteová k danej téme napísala. Skúmame nejasné vyhlásenia v kontexte jej všeobecného učenia o danej téme. Počas svojho života Ellen Whiteová vyjadrovala poľutovanie nad zneužívaním jej spisov. Napísala, že mnohé z toho, čo sa vydáva za posolstvo sestry Whiteovej, slúži na skresľovanie jej postojov a núti ju svedčiť v prospech vecí, ktoré nie sú v súlade s jej myšlienkami alebo názormi (1SM 44).

A napokon sa uistite, že Ellen Whiteová skutočne dané slová povedala. Existuje množstvo vyhlásení, ktoré sa jej falošne pripisujú. Najistejším spôsobom, ako si overiť, či to, čo čítame, pochádza od Ellen Whiteovej, je hľadať odkaz na zdroj. Keď si overíme, kde sa daný text nachádza, môžeme ho skúmať pomocou vyššie uvedených princípov.

V prorockých spisoch Ellen Whiteovej sme dostali úžasný dar. Je veľmi dôležité, aby sme tieto spisy, ktoré môžu byť – a sú – takým požehnaním pre milióny ľudí, čítali správne. Je tragické, keď sa zneužívajú a nesprávne aplikujú.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/8>.

SKÚMANIE PROROCKÝCH PREJAVOV

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Dan 10,7–19; 5Moj 13,1–5; Iz 8,20; Ján 11,25; Sk 15,36–39; Jer 28,9.15–17

ÚVODNÝ TEXT

Milovaní, neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú od Boha, lebo do sveta vyšlo mnoho falošných prorokov. (1Ján 4,1)

Skutočný diamant je jedným z najvzácnejších drahokamov na zemi. Mnohé iné veci sa dajú vyrobiť tak, aby vyzerali takmer identicky ako diamanty, no v skutočnosti sú bezcenné. Ako sa teda dá zistiť, či je diamant pravý alebo nie? Najlepším spôsobom je podrobiť ho skúškam. Niektoré testy sa dajú urobiť v domácom prostredí pomocou jednoduchých nástrojov. Iné si vyžadujú odborné znalosti. Často platí, že nestačia jednotlivé testy, ale kombinácia viacerých. Len tak si môžeme byť istí, že diamant je pravý.

Diamant je jedným z najpevnejších materiálov na zemi. Súčasťou jeho tvrdoosti je schopnosť odolávať veľmi vysokým teplotám a dramatickým teplotným zmenám. Ak chceme diamant podrobiť skúške, môžeme ho zohriať zapalovačom alebo horákom a potom ho hodiť do studenej vody. Kým skutočný diamant sa nepoškodí, falošný sa pravdepodobne roztriešti!

Dar proroctva je cennejší než akýkoľvek diamant. Tvrdenia, že niekto tento dar má, je potrebné podrobiť skúške. Tento týždeň budeme skúmať život a dielo niektorých biblických prorokov a budeme sa usilovať odhaliť základné princípy Písma používané na overenie ich pravosti.

OSNOVA LEKCIE

Lekcia sa zameriava na biblické princípy rozpoznávania prorokov a overovania ich posolstva. Uvidíme, že pravý prorocký dar musí byť vždy v súlade s Písmom, vyvyšovať Ježiša Krista a prinášať duchovné ovocie, ktoré vedie k spásu.

- 5Moj 13,1–5: Nadprirodzené prejavy nie sú automatickým dôkazom pravosti (nedeľa)
- Iz 8,19.20: Písmo je konečným meradlom každého prorockého posolstva (pondelok)
- 1Ján 4,1–3: Pravý prorok vždy vyvyšuje Ježišovo vtelenie a poslanie (utorok)
- Mat 7,16–20: Charakter proroka a ovocie jeho služby svedčia o pôvode jeho posolstva (streda)
- Jer 18,7–10: Porozumenie podmieneným proroctvám a Božia vernosť (štvrtok)

NADPRIRODZENÉ PREJAVY

¹Všetko, čo vám prikazujem, starostlivo dodržiavajte, nič k tomu nepridávajte ani z toho neuberajte. ²Ak medzi vami vystúpi prorok alebo niekto, kto máva a vykladá sny, a dá ti nejaké znamenie alebo vykoná zázrak, ³a keby sa znamenie alebo zázrak podľa predpovede aj splnili, no pritom by ti povedal: „Podľme za inými bohmi, ktorých si nepoznal, a slúžme im,“ slová takého proroka alebo vykladača snov nepočúvaj. To vás skúša Hospodin, váš Boh, aby poznal, či milujete Hospodina, svojho Boha, celým srdcom a celou dušou. ⁵Nasledujte Hospodina, svojho Boha, bojte sa ho, zachovávajte jeho príkazy, počúvajte jeho hlas, slúžte mu a pridržiate sa ho! (5Moj 13,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Počas putovania po púšti Hospodin hovoril k svojmu ľudu aj o prorockom dare: „Počujte moje slová: Ak je medzi vami prorok, ja, Hospodin, dám sa mu poznať vo videní, budem sa s ním zhovárať vo sne.“ (4Moj 12,6)

Prorocké poslanstvo a povolanie často zahŕňa nadprirodzené javy, ktoré prevyšujú chápanie a predstavivosť človeka. Prorok prijíma priamu komunikáciu od Boha, často prostredníctvom prorockých snov alebo videní (napríklad Dan 8,1; Iz 1,1; Sk 9,10), ktoré môžu sprevádzať výrazné fyzické prejavy.

Aké telesné prejavy zažil prorok Daniel, keď bol vo videní. Pozri Dan 10,7–19.

Keď sa Daniela zmocnilo videnie, stratil silu. Počas celej skúsenosti bol úplne závislý od Boha. Hoci tí, ktorí boli s ním, videnie nemali, prítomnosť Boha bola taká mocná, že v hrôze utiekli a skryli sa. Napriek tomu Boh používa fyzické prejavy, aby pritiahol pozornosť k prorokovi a ľudia si mohli všimnúť prorocké poslanstvo.

Čo nás 5Moj 13,1–5 učí o prorockom dare?

Hoci viditeľné prejavy ukazujú na prítomnosť nadprirodzenej moci, neznamená to automaticky, že človek, ktorý tieto javy zažíva, je inšpirovaný Bohom. Nadprirodzené veci môže predviesť aj satan. Žiadny jediný dôkaz sám osebe nemôže byť potvrdením prorockej služby. Telesné prejavy nestačia, učenie a pravosť proroka treba preveriť. Nadprirodzené prejavy totiž nie sú skúškou pravého prorockého daru. Aby sme niekoho mohli označiť za Božieho posla, musí mať všetky znaky, ktoré opisuje Biblia. Počas dejín sa totiž vyskytlo veľa falošných prorokov (pozri Mat 7,15).

APLIKÁCIA ■ V niektorých kultúrach sú nadprirodzené úkazy bežnejšie ako v iných. Prečo potrebujeme byť opatrní pri posudzovaní toho, či je nadprirodzený úkaz naozaj od Boha?

SÚLAD S BIBLIOU

¹⁹Ked' vám povedia: „Dopytujte sa duchov zomrelých a veštcov, ktorí šuškejú a šepocú,“ tak im povedzte: „Či sa ľud nemá pýtať svojho Boha, ale mŕtvych, aby živí ²⁰mali náuku a svedectvo?!“ Ak nebudú hovoriť takto, budú ako tí, pre ktorých niet úsvitu. (Iz 8,19.20)

Hoci si ako ľudia často protirečíme a uchylujeme sa k rôznym lžiam a úskokom, pretože „Boh nie je človek, aby klamal“ (4Moj 23,19). Túto dôslednosť odhaľujú aj posolstvá, ktoré Boh prináša ľuďom prostredníctvom prorokov. Božia nemennosť a pravdivosť musia byť nevyhnutne súčasťou posolstva pravých prorokov.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Čo sa o prorokoch dozvedáme z Hospodinových slov v Iz 8,19.20?

Biblia je vždy konečným meradlom každého konania a všetkých slov, ktoré o sebe tvrdia, že sú inšpirované. Prorocké posolstvo treba vždy overiť na základe toho, čo hovorí Biblia. Pravý prorok nikdy nebude protirečiť biblickej pravde, nebude ju zľahčovať ani od nej odvádzať. Preto je znalosť Písma taká dôležitá pre každého, kto chce nasledovať Hospodina a nechce sa nechať oklamať falošnými učiteľmi alebo prorokmi.

V Starej a Novej zmluve proroci často vyzdvihovali svojich predchodcov a odvolávali sa na ich spisy ako na meradlo vlastnej prorockej služby. Biblickí proroci odhaľujú nový, jasnejší pohľad na Božie plány a cestu spasenia, ale nikdy neodporujú základným princípom a konceptom, ktoré už Boh v minulosti dal.

Čo sa z textov 2Pet 1,19–21; Rim 15,4 a Jak 1,17 môžeme dozvedieť o Bohu a prorockých posolstvách, ktoré sa objavovali v priebehu dejín?

Základ nášho pochopenie plánu spasenia vychádza z prvého proroctva, ktoré vyslovil samotný Hospodin v 1Moj 3,15. Obetný systém bol príkladom tohto plánu, ale podrobnosti o tom, ako Boží Baránok, Ježiš Kristus, príde, ako bude žiť a ako zomrie za ľudstvo, sa postupne objasňovali v neskorších proroctvách. Biblický záznam ukazuje, že Boh odhaľuje pravdu vtedy, keď je Jeho ľud schopný ju pochopiť. To umožňuje, aby sa chápanie pravdy prehĺbvalo s každou novou generáciou. Práve takto rozumieme podstate „odhaľovania pravdy“ alebo „postupného zjavenia“. Znamená to, že neskoršia generácia bude mať často hlbšie pochopenie Božej pravdy než generácia predchádzajúca.

Existuje však jeden kľúčový bod, ktorý treba vždy znova zdôrazniť: nové zjavenia pravdy nikdy nebudú v rozpore s pravdou, ktorú Boh dal predtým.

- V čom ťa osobná skúsenosť s postupným odhaľovaním Božej pravdy učí hlbšej dôvere v Jeho neomylné vedenie aj uprostred neistoty? Ako sa môžeš dnes v modlitbe odovzdať moci Svätého Ducha, aby ťa On sám uviedol – v ten správny čas – do každej pravdy?

APLIKÁCIA

KRISTOVO VTELENIE

Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život. (Ján 3,16)

Toho, ktorý nepoznal hriech, urobil za nás hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou. (2Kor 5,21)

Ježiš jej povedal: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, aj keď zomrie, bude žiť.“ (Ján 11,25)

¹⁴Kedže máme vznešeného veľkňaza, ktorý prenikol nebesia, Ježiša, Božieho Syna, držíme sa vyznania. ¹⁵Veď nemáme veľkňaza, ktorý by s nami nemohol súcítiť v našich slabostiach, ale veľkňaza, ktorý vo všetkom prešiel skúškami podobne ako my, avšak bez hriechu. (Heb 4,14.15)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Podľa 1Ján 4,1–3 by skúška viery v Ježišovo vteleenie rýchlo vylúčila ľudí, ktorí tvrdia, že sú prorokmi, ale patria do rôznych iných svetových náboženstiev. Podobne by to bolo aj s tými, ktorí tvrdia, že sú veriaci, ale nehlásia sa ku žiadnemu konkrétnemu náboženstvu. Ak totiž niekto „nevyznáva Ježiša Krista, prišlého v tele, nie je z Boha“ (1Ján 4,3).

Ked' Ján písal tieto verše, myslel na falošných učiteľov, ktorí hlásali, že Ježiš nebol ľudskou bytosťou, ale že sa za človeka len vydával. Táto skúška však ide ďalej. Nehovorí len to, že prorok by mal súhlasiť s tým, že Ježiš bol skutočnou osobou, ktorá žila na zemi. Väčšina kresťanov o Ježišovi tomuto verí. Ján sa v tom čase zaoberal konkrétnym problémom, ktorý bol v jeho dobe aktuálny. Jánove prorocké slová, hoci boli potrebné pre konkrétnu situáciu, však obsahujú dôležité pravdy aj pre neskoršie generácie.

Čo sa o Ježišovi dozvedáme z nasledujúcich textov? Ján 3,16; 2Kor 5,21; Ján 11,25; Heb 4,14.15; Ján 14,1–3.

Praví proroci musia veriť, že Ježiš bol vtelený Boh, a pritom skutočný človek. Musia tiež prijať úplnú pravdu o Ježišovi – o Jeho poslaní, bezhriešnom živote, zmierujúcej smrti, vzkriesení a veľkňazskej službe v nebi, ako aj o Jeho druhom príchode. Ide o viac než len o intelektuálny súhlas s tým, že Ježiš žil na zemi. Ježiš musí byť stredobodom prorokovho učenia, nie len nejakým prílepkom. Posolstvo proroka by malo viesť ľudí k spásanosnému vzťahu s Ježišom.

Prorocké slovo inšpirované Svätým Duchom je Božím svetlom, ktoré v nás rozháňa tmu, kým v našich srdciach nezažiarí Ježiš – Ranná hviezda. Prorocký dar nás má viesť k spojeniu s Ježišom a má nám k Nemu ukazovať cestu.

Proroci, ktorí vyvyšujú Ježiša, sa nebudú snažiť vytvárať si vlastných nasledovníkov ani nebudú vyvyšovať samých seba (Sk 4,12). Budú pripravení slúžiť a nebudú zneužívať tých, ku ktorým boli poslaní. A ako uvidíme zajtra, Boží proroci boli ľudia z mäsa a kostí – a tak ako my ostatní, aj oni boli hriešnici, ktorí potrebovali evanjelium.

APLIKÁCIA

- **Ježiš, plne Boh, zomrel ako náš zástupca a niesol trest za naše hriechy. Prečo je pochopenie tejto skutočnosti pre našu vieru zásadné? O čo by sme prišli, keby sme sa vzdali týchto právd?**

DOBRE OVOCIE

³⁶Po niekoľkých dňoch povedal Pavol Barnabášovi: „Vráťme sa a ponavštevujme bratov, aby sme videli, ako sa majú vo všetkých tých mestách, kde sme hlásali Pánovo slovo.“ ³⁷Barnabáš chcel vziať so sebou aj Jána, prímením Marek, ³⁸ale Pavol usúdil, že netreba brať so sebou toho, kto ich v Pamfýlii opustil a nešiel pracovať vedno s nimi. ³⁹Došlo medzi nimi k ostrému sporu, a tak sa rozišli. Barnabáš si vzal Marka a odplavil sa na Cyprus. (Sk 15,36–39)

V kázaní na vrchu (Matúš 5–7) Ježiš načrtol základy kresťanskej cirkvi. Zdá sa, že prorocká služba mala byť súčasťou týchto základov. Napokon, Ježiš varoval pred falošnými prorokmi slovami: „Po ich ovoci ich teda poznáte.“ (Mat 7,20) Kvalitu ovocia možno posúdiť len po určitom čase. Tým, že vidíme prorokov charakter a sledujeme, aké výsledky prinášajú jeho posolstvá, môžeme zistiť, či tento prorok priťahuje ostatných k Bohu, alebo ich od Neho odvádza.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Jon 1,1–3; Sk 15,36–39 a Gal 2,11–14. Čo sa z týchto veršov dozvedáme o Božích služobníkoch a prorokoch?

To, že je niekto prorokom, nerobí z neho automaticky bezhriešneho alebo neomylného človeka. V biblických príkladoch Jonáša, Pavla a dokonca aj Petra vidíme chyby a charakterové nedostatky. Jediné Boh je bez chyby. Každý z Jeho služobníkov je poznačený hriechom a dopúšťa sa chýb a zlyhaní. Podobne ako my všetci, aj proroci majú svoje slabosti, ale ich život musí mať jasné nasmerovanie k Bohu. Proroci nesmú znehodnocovať svoju službu spôsobom života, ktorý je v rozpore s odovzdávaným posolstvom.

Žiadny prorok dokonale nenapodobňuje Ježišov príklad, ale pravý prorok je oddaný princípom a životu zrkadliacim Božie kráľovstvo (Mat 7,16–20). Na každého, kto o sebe tvrdí, že je Božím poslom, a pritom jeho životný štýl očiividne odporuje posolstvu, ktoré nesie, by sme sa mali pozerat' s podozrením. Hoci je prorocké povolanie náročné, mnohí proroci počas svojej služby prinášali „dobré ovocie“. Mojžiš úspešne viedol synov Izraela cez nehostinnú púšť (5Moj 34,10–12). Aggeova vernosť povzbudila obyvateľov Judska, aby začali s prestavbou druhého chrámu, ktorá bola na devätnásť rokov pozastavená (Ag 1,12). Izaiáš neochvejne slúžil počas vlády štyroch judských kráľov, viedol ľud búrlivým obdobím a ukazoval na Mesiaša (Iz 39,5.6; Iz 53,4–6). Nemôžeme zabudnúť ani na Danielovo úprimné vyznanie (Dan 9,15) alebo Jeremiášovu oddanosť plnú slz (Jer 9,1). Napriek tomu, že boli často prenasledovaní a ponížovaní, Boží proroci vždy prejavovali úprimnú lásku k Bohu a k Jeho ľudu. Práve to bolo znakom ich služby.

- Stalo sa ti, že si sa sklamal v konaní alebo charakterových nedostatkoch Božích služobníkov v tvojom okolí? Aké dôležité ponaučenie si môžeš z tejto skúsenosti vziať?

APLIKÁCIA

NAPLNENÉ PROROCTVÁ

⁷Raz pohrozím niektorému národu alebo niektorému kráľovstvu, že ho vykorením a zničím. ⁸Ak sa však ten národ odvráti od zla, ktoré som mu vyčítal, potom upustím od nešťastia, ktoré som mu zamýšľal urobiť. ⁹Inokedy zas oznámim niektorému národu alebo kráľovstvu, že ho znova vybudujem a vysadím. ¹⁰Ak však bude robiť, čo je predom mnou zlé a nebude ma poslúchať, vtedy olutujem to dobro, čo som mu zamýšľal urobiť. (Jer 18,7–10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Všeobecná predstava je taká, že prorok predpovedá budúcnosť. To je však len jeden aspekt jeho „práce“. Poslanie proroka je oveľa širšie. Proroci vedú ľudí k Božiemu slovu a poskytujú rady, varovania a povzbudení.

Proroci pomáhajú ľuďom spoznať budúce udalosti a pripraviť sa na ne. Aký je ďalší dôvod predpovedania budúcnosti? (Jer 28,9.15–17)

Naplnené predpovede sú ďalším spôsobom, ako môžeme overiť pravosť proroka. Predpovede pravého proroka by sa mali stať tak, ako to zaznelo v jeho proroctve. „Slovo, ktoré vysloví prorok v mene Hospodina a ono sa neuskutoční ani nesplní, je slovo, ktoré nehovoril Hospodin. Prorok to povedal len svojvoľne, preto sa toho neboj!“ (5Moj 18,22) Aplikácia tejto skúšky môže byť náročná, pretože niektoré proroctvá sú podmienené; to znamená, že sa nemusia splniť tak, ako prorok predpovedal, ak neboli splnené podmienky. Tento princíp vidíme u Jonáša. Jeho prorocké slová voči Ninive sa zdali byť jasné a úderné: „Ešte štyridsať dní a Ninive bude rozvrátená.“ (Jon 3,4) Napriek tomu k zničeniu mesta nedošlo. Prečo?

Čo sa z úvodného textu (Jer 18,7–10) môžeme dozvedieť o podmienenom proroctve?

Podmienené proroctvá sú proroctvá, ktorých naplnenie závisí od reakcií ľudí na dané Božie posolstvá. Ak ľudia zmenia svoj postoj a správanie, predpovedaná udalosť sa nemusí uskutočniť. Obyvatelia Ninive si Jonášovu predpoveď vzali k srdcu a olutovali a zmenili svoj spôsob života, preto ich Boh nezničil (Jon 3,10). Keď neskoršie generácie na toto prorocké varovanie zabudli a Ninive sa opäť stalo zlým, krutým mestom, Boh ho zničil.

Boh na rozdiel od nás pozná budúcnosť. Naše rozhodnutia vo veľkej miere určujú našu budúcu realitu.

APLIKÁCIA

- **Prečo je dôležité pochopiť koncept podmieneného proroctva? Ako by nám toto pochopenie mohlo výrazne pomôcť lepšie porozumieť rôzne biblické pravdy?**

„SKÚSTE A PRESVEDČTE SA“

Prijatie prorockého daru Ellen Whiteovej adventistami siedmeho dňa čelilo od svojho vzniku až po súčasnosť podobným výzvam ako u mnohých biblických prorokov. Po prvom videní Ellen Whiteovej v decembri 1844 niektorí spochybňovali jej nároky na prorocký dar. To viedlo adventistov zachovávajúcich sobotu (neskôr adventistov siedmeho dňa) k vypracovaniu argumentov na podporu prorockého daru Ellen Whiteovej.

Po prvé, ponúkli teologické zdôvodnenie pretrvávania daru proroctva až do konca času. Argumentovali tým, že Biblia podporuje novodobé prejavy daru proroctva. Na základe Joela 2, Zj 12,17 a ďalších textov Písma mal byť prorocký dar viditeľný v „posledných dňoch“ a mal sa stať „identifikačným znakom“ Božieho ľudu ostatkov. (Pozri Gerhard Pfandl, „The Gift of Prophecy and God's Remnant Church“, *The Gift of Prophecy*, 4. kapitola.)

Po druhé, raní adventisti si všimli, že dar Ellen Whiteovej mal na veriacich pozitívny vplyv. Jej prorocké vysvetlenia napríklad pomohli zjednotiť veriacich, ktorí sa zúčastnili na konferenciách o sobote koncom štyridsiatych rokov 19. storočia. Pomohla urovnať spory a nezhody pri chápaní dôležitých biblických náuk. Jej dar prinášal „dobré ovocie“ aj v nasledujúcich desaťročiach a jej spisy mali veľký vplyv na formovanie spoločenstva a vierouky adventistov siedmeho dňa.

Tretí argument na obhajobu Ellen Whiteovej sa týka nadprirodzených prvkov počas jej videní. Ako sme už uviedli, Ellen Whiteová počas videní vykazovala nadprirodzené prejavy – okrem iného uvádzala fakty a okolnosti, ktoré jej neboli známe, odhaľovala budúce udalosti, prejavovala nadľudskú silu a nebola schopná kontrolovať alebo ovplyvňovať načasovanie svojich videní. Adventisti siedmeho dňa dnes naďalej zdôrazňujú tieto argumenty podporujúce platnosť daru Ellen Whiteovej. Hoci sú tieto argumenty opodstatnené, silným „dôkazom“ jej daru je osobná skúsenosť s jej spismi. Ako nabádal žalmista Dávid: „Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Hospodin.“ (Ž 34,8) Iba keď s modlitbou čítame spisy Ellen G. Whiteovej, môžeme zhodnotiť jej prorocké tvrdenia.

Jedným z miest, kde môžeme začať, je jej malá, ale najobľúbenejšia kniha *Cesta ku Kristovi* (CK). Potom pokračujeme päťdielnou sériou *Dráma vekov*, ktorá sleduje tému veľkého sporu od 1. Mojžišovej až po Zjavenie.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/abs9/9>.

Týždeň od 29. novembra do 5. decembra

AUTORITA PROROKA A VÝZNAM JEHO POSOLSTVA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2Moj 4,10–16; Luk 8,22–25; Ján 3,1–10; Sk 16,25–34; 1Kor 5,1–5; Luk 7,280

ÚVODNÝ TEXT

Veď Božie slovo je živé a účinné, ostrejšie ako akýkoľvek dvojsečný meč. Preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje túžby a úmysly srdca. (Heb 4,12)

Vyhlásenie, ktoré zaznelo 9. novembra 1989 v priamom televíznom vysielaní komunistickej televízie v NDR, uviedlo do pohybu pád Berlínskeho múru. Jeden z hlavných funkcionárov a člen politbyra Günter Schabowski na tlačovej konferencii oznámil, že vedenie východonemeckej komunistickej strany (SED) schválilo nariadenie, podľa ktorého smú občania NDR vycestovať do západného Nemecka. Toto nariadenie malo začať platiť len po splnení prísnych podmienok. Keď sa ho jeden z reportérov opýtal, kedy táto zmena pravidiel vstúpi do platnosti, Schabowski odpovedal: „Platí to... pokiaľ viem... je to ihneď, okamžite.“ V priebehu niekoľkých minút začali zástupy ľudí prúdiť k hraničným priechodom v snahe opustiť NDR. Veď presne tak to práve počuli v televízii z úst vysokého funkcionára.

Rôzni hovorcovia alebo predstavitelia spoločností dostávajú často poverenie, aby hovorili v mene firiem, organizácií alebo dokonca krajiny. Čo však s tými, ktorí hovoria v mene Boha? Tento týždeň preskúmame, akou autoritou disponujú biblickí proroci a akú autoritu majú proroci, ktorí nikdy nenapísali žiadnu biblickú knihu, ako napríklad prorok Nátan, Ján Krstiteľ a áno, aj Ellen Whiteová.

OSNOVA LEKCIE

Lekcia predstavuje pôvod božskej autority prorokov, ktorých On sám povoláva do svojej zodpovednej služby. Sleduje prejavy tejto služby v dejinách Starej zmluvy i Novej zmluvy a zároveň objasňuje význam prorockého daru pre organizáciu cirkvi a podriadenosť nekanonických poslov najvyššej biblickej autorite.

- 2Moj 3,13,14; 2Moj 4,10–16: Hospodin povoláva svojho hovorcu a pomáha mu prekonať strach (nedeľa)
- Luk 8,22–25: Učeníci spoznávajú absolútnu moc Božieho Syna nad celým stvorením (pondelok)
- Ján 3,1–10: Božie slovo preniká do ľudského srdca vplyvom Svätého Ducha (utorok)
- 1Kor 5,1–5: Uplatnenie prorockého daru pri ochrane a organizácii ranej cirkvi (streda)
- 1Kráľ 11,29–39; Luk 7,28: Posolstvá inšpirovaných poslov sú vždy podriadené zvrchovanej autorite Písma (štvrtok)

SPROSTREDKOVANIE BOŽEJ AUTORITY

¹³Mojžiš sa však Boha opýtal: „Ked' prídem k Izraelitom a poviem im: ‚Boh vašich otcov ma posielal k vám‘ a oni sa ma spýtajú: ‚Aké je jeho meno?‘, čo im poviem?“ ¹⁴Boh povedal Mojžišovi: „Ja som, ktorý som;“ a dodal: „Izraelitom povieš: ‚Ja som‘ ma poslal k vám.“ (2Moj 3,13.14)

Ak by si mal niekomu dovoliť, aby hovoril v tvojom mene, zrejme by musel mať tvoju úplnú dôveru. Bolo by veľmi dôležité, aby dotýčný poznal tvoj postoj a verne ho vyjadroval.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si texty 2Moj 2,11–15 a 2Moj 3,1–3.10–14. Ako sa Mojžiš počas rôznych etáp svojho života pripravoval na to, že sa stane Božím hovorcom? A pripravoval sa vôbec?

Mojžiš strávil prvých štyridsať rokov svojho života získavaním toho najlepšieho vzdelania, aké Egypt ponúkal. To ho však nepripravilo na to, aby sa stal Božím poslom. Musel stráviť ďalších štyridsať rokov na púšti ako pastier, bez rozptýlení sveta. V mnohých ohľadoch sa musel zbaviť veľkej časti toho, čo sa naučil ako knieža na egyptskom dvore. Skôr než mohol spolupracovať na oslobodení Izraela, Mojžiš musel spoznať Boha, v mene ktorého mal hovoriť.

Prečítaj si text 2Moj 4,10–16. Čo sa z rozhovoru medzi Bohom a Mojžišom môžeme dozvedieť o spôsobe povolania Božích poslov a o ich službe?

Hospodin poveril Mojžiša, aby zohrával úlohu Boha, pričom Áron mal prevziať úlohu Mojžišovho hovorcu (2Moj 4,16; pozri aj 2Moj 7,1). Podobne ako v prípade Mojžiša a Árona, Boh pomáha svojim prorokom nájsť najlepší spôsob, ako sprostredkovať posolstvo, ktoré im On zveril.

Mojžiš vedel, že predtým zlyhal. Pamätal si na svoje posledné stretnutie s Izraelitmi, ktorí spochybnili jeho autoritu (2Moj 2,14). Boh veľmi dobre rozumel Mojžišovým obavám a trpezlivo mu pomáhal jeho strach prekonať. Hospodin zodpovedal všetky Mojžišove otázky, odpovedal na všetky jeho výhovorky. Mojžiš sa však vytrvalo bránil prevziať veľkú zodpovednosť, ktorú mu Hospodin zveril. Mojžišove obavy prerástli až do nevery. Svojou neochotou spochybňoval Božiu schopnosť použiť ho. Práve vtedy Boh vydal jednoznačný príkaz, aby sa neochotný prorok pohol (2Moj 3,14–17).

■ **Aký dar ti Boh zveril? Ako sa môžeš najlepšie pripraviť na službu, ktorá s týmto darom súvisí?**

APLIKÁCIA

JEŽIŠOVA AUTORITA

²³Keď prišiel do chrámu a učil, pristúpili k nemu veľkňazi a starší ľudia a pýtali sa: „Akou mocou toto robíš a kto ti dal túto moc?“ ²⁴Ježiš im odpovedal: „Aj ja sa vás opýtam na jednu vec. Ak mi na to odpoviete, aj ja vám poviem, akou mocou to robím.“ ²⁵Odkiaľ bol Jánov krst? Z neba, či od ľudí?“ Oni medzi sebou uvažovali: „Ak povieme, že z neba, povie nám: „Prečo ste mu teda neuverili?“ ²⁶Ale ak povieme, že od ľudí, musíme sa báť zástupu, lebo Jána všetci pokladajú za proroka.“ ²⁷Odpovedali teda Ježišovi: „Nevieme.“ Tu im povedal: „Ani ja vám nepoviem, akou mocou toto robím.“ (Mat 21,23–27)

A ako si mu dal moc nad každým telom, tak nech on dá večný život všetkým, ktorých si mu dal. (Ján 17,2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo bolo základom Ježišovej autority? Čo bolo dôkazom tejto autority? (Mat 21,23–27 a Ján 17,2)

Zatiaľ čo Ježiš učil, prišli k Nemu kňazi a dožadovali sa odpovede, kto Mu dal autoritu vykonávať túto službu. Ježiš totiž neabsolvoval žiadnu z miestnych škôl ani nezískal vzdelanie v tradičných rabínskych školách. Namiesto priamej odpovede na ich otázky ukázal cestu k riešeniu tým, že sa svojich „vyšetrovateľov“ opýtal na nepopierateľnú autoritu, ktorú prejavoval Ján Krstiteľ. Tým, že odmietli odpovedať, popreli Božiu moc, ktorá sprevádzala Jánovu službu. Zároveň tým odmietli autoritu Ježiša, ktorého podobne ako Jána tiež poslal Boh.

Čo sa o Ježišovej autorite dozvedáme z nasledujúcich veršov? Mat 7,28.29; Mar 1,21–27; Luk 8,22–25; Luk 9,1; Ján 5,25–27 a Ján 7,38

Všetka autorita patrí Ježišovi ako Stvoriteľovi (Ján 1,3) a Spasiteľovi ľudstva (Rim 3,24). On je Božím Slovom. Božskú autoritu, ktorú mal Ježiš počas svojho pozemského života a svojej služby, nemohol nikto napodobniť ani si ju sám vytvoriť. Ježišovo učenie poslucháčov udivovalo, pretože učil ako Ten, kto má autoritu (Mat 7,29).

Všetky evanjeliá zaznamenávajú Ježišovu nadpozemskú prorockú autoritu. Ježiš odpúšťal hriechy (Mar 2,10.11), vyháňal démonov (Mar 3,15) a poznal myslenie ľudí (Ján 2,24.25). Kriesil mŕtvych a ponúkal večný život (Ján 10,28). Počas pôsobenia na zemi ako náš Vykupiteľ Ježiš konal moc, ktorú Mu dal Boh Otec (Ján 17,2). V každom okamihu bol závislý od Otca a spolupracoval s Ním (Ján 5,19), pričom sa často odvolával na Písma, ktoré o Ňom podľa Jeho slov svedčili. Ježiš mal absolútnu autoritu a mohol ňou preto poveriť aj svojich učeníkov (Mar 6,7). Ako Božie slovo prichádzalo Jeho svedectvo aj k prorokom, prostredníctvom ktorých hovoril (Zj 19,10).

APLIKÁCIA ■ Napriek všetkým dôkazom, ktoré Ježiš predložil, Ho niektorí ľudia neustále odmietali. Prečo aj nám hrozí, že padneme do rovnakej pasce neviery?

AUTORITA PÍSMÁ

¹Mattánov syn Šefatja, Pašchúrov syn Gedalja, Šelemjov syn Juchal a Malkijov syn Pašchúr počuli slová, ktoré Jeremiáš hovoril všetkému ľudu: ²Toto hovorí Hospodin: „Kto zostane v tomto meste, zomrie mečom, od hladu alebo na mor; kto však prejde k Chaldejcom, zostane nažive. Jeho život mu bude ako korisť a bude žiť.“ ³Toto hovorí Hospodin: „Toto mesto sa určite dostane do rúk vojska babylonského kráľa, ktorý ho zaujme.“ ⁴Vtedy kniežatá povedali kráľovi: „Tohto muža treba usmrtiť! Takto podlamuje bojaschopnosť mužov, ktorí ešte zostali v tomto meste, ako aj odolnosť všetkého ľudu, keď im hlása také reči. Ved' tento človek nehladá blaho tohto ľudu, ale iba nešťastie.“ (Jer 38,1–4)

Biblia je výsledkom prorockého, inšpirovaného zjavenia od Boha. Dáva odpovede na najdôležitejšie životné otázky a je jedinečným Božím prostriedkom, vďaka ktorému sa On zjavuje ľudstvu. Prostredníctvom Písma spoznávame zmysel ľudskej existencie, Boží charakter, Jeho vôľu a Boží zámer s naším životom. Biblia je zlatým štandardom pravdy, autoritou, podľa ktorej sa máme v živote rozhodovať. Je základom kresťanského svetonázoru a bázou každej zjavenej pravdy. Je pre kresťana pravidlom viery a života.

Božie slovo môžeme buď prijať, alebo odmietnuť, a vôbec pritom nemusíme zachádzať do extrému ako kráľ Jojakím, ktorý pri jeho odmietnutí svoju Bibliu spálil (pozri Jer 36,22–27). Rovnako problematické môže byť aj ignorovanie Písma, keď síce tvrdíme, že mu veríme, ale nežijeme podľa neho. Keď Božie slovo objavíme a prijmeme, môžeme byť podobne ako kráľ Joziáš premenení a viesť k Bohu aj iných (pozri 2Kráľ 22,10–13).

Dnes ľudia k Písmu často pristupujú tak, že v ňom hľadajú chyby alebo sa mu vysmievajú. Niektorí vnímajú Bibliu ako niečo, čo nie je v súlade so súčasnými obyčajmi (zvyčajne nie je a ani by nemala byť). Mnohí ju hanobia, pretože odporuje „vedeckým“ alebo kultúrnym trendom.

V kresťanstve sa Biblia často využíva len na podporu konkrétneho teologického postoja, a nie ako prostriedok osobného duchovného rastu a reformácie. Iní interpretujú Bibliu takým spôsobom, že jej upierajú akúkoľvek historickú alebo praktickú autoritu nad ich každodenným životom.

Jedným z najjednoduchších a možno najbežnejších spôsobov odmietania biblickej autority je Bibliu ignorovať a nenájsť si čas na jej čítanie a následné uplatňovanie Písma vo svojom živote.

Aký vplyv malo hovorené Božie slovo v nasledujúcich situáciách? Pozri Jer 38,1–4; Ján 3,1–10 a Sk 16,25–34.

V dávnych dobách bol materiál na písanie vzácny a drahý. Mnohí ľudia navyše nevedeli čítať, preto bolo také dôležité hovorené Božie slovo, ktoré znelo priamo z úst Jeho prorokov.

Pôsobením Svätého Ducha môže Božie slovo, či už hovorené alebo písané, preniknúť do srdca, odhaliť hriech a priniesť zmenu a obnovu. Slovo nás volá k pokániu a poslušnosti (Sk 5,29; pozri aj Heb 4,12). A to je často dôvod, prečo ho mnohí ľudia odmietajú. Nepáčia sa im nároky, ktoré si kladie na ich život.

- Ako môžeš dnes v modlitbe naplno otvoriť svoje srdce pôsobeniu Svätého Ducha, aby v tebe obnovil bezhraničnú dôveru v Pánovo vedenie?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ORGANIZAČNÁ AUTORITA

¹Dokonca počuť, že je medzi vami smilstvo, a to také smilstvo, akého niet ani medzi pohanmi, totiž, že niekto obcuje s manželkou svojho otca. ²A vy sa ešte vystatujete, nie aby ste sa radšej rmútili a vylúčili spomedzi seba toho, kto sa takéhoto činu dopustil. ³Ja sám, hoci telesne vzdialený, no duchom prítomný, už som – akoby prítomný – rozhodol, že toho, čo to urobil, ⁴treba v mene nášho Pána Ježiša, keď sa zídeme vy a môj duch, s mocou nášho Pána Ježiša ⁵vydať satanovi na záhubu tela, aby bol duch v Pánov deň zachránený. (1 Kor 5,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Text Oz 12,13 jasne hovorí: „Prostredníctvom proroka Hospodin vyviedol Izrael z Egypta a prostredníctvom proroka ho strážil.“ Ochrana a vedenie Božieho ľudu boli určujúcou a nevyhnutnou súčasťou služby biblických prorokov.

Pri čítaní textov ako Sud 4,4–8; 2Par 20,14–17; 2Moj 12,1–3 a 5Moj 1,9–16, vidíme, že proroci zohrávali kľúčové postavenie pri zjavovaní Božej stratégie vedenia Jeho ľudu. V časoch vojny a krízy boli proroci prostriedkom, vďaka ktorému Boh ponúkal smerovanie, povzbudenie a nádej svojmu ľudu a jeho vodcom, ako to urobil prostredníctvom Jachaziela a Debory. Proroci tiež poskytovali usmernenia týkajúce sa sviatkov a bohoslužieb (2Moj 12,1–3). Inokedy Boh hovoril k prorokom o správe národa. Stručne povedané, žiadna oblasť života Izraelitov nebola mimo dosahu Božieho usmerňovania a vedenia prostredníctvom Jeho vyvolených poslov.

V ktorých konkrétnych oblastiach pomohol prorocký dar organizácii a vedeniu ranej kresťanskej cirkvi? Sk 6,1–7; 1Kor 5,1–5; 1Kor 7,10–16; Tit 1,5

Predstav si, že zakladáš novú organizáciu bez súboru pravidiel a bez viditeľného vedúceho. Takáto organizácia skôr či neskôr narazí na vážne problémy. V istom zmysle to bola situácia ranej kresťanskej cirkvi. Ježiš vystúpil na nebesia a už nebol so svojimi učeníkmi. Mali od Neho jasný príkaz: „Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému tvorstvu.“ (Mar 16,15) Hoci dvanašti apoštoli boli vyvolení, neexistovala jasná organizačná štruktúra, ktorá by im pomohla začať.

Raná cirkev čelila mnohým výzvam, ako bola organizácia cirkvi, štruktúra pre misiu a dôležitosť identifikovať a odsúdiť herézu a nemorálnosť vo svojich radoch. Prorocký dar pôsobiaci v ranej cirkvi zohral v skutočnom zmysle slova kritickú úlohu pri jej zachovaní a ochrane (Sk 13,1.2). V skutočnosti je ťažké si predstaviť, ako by sa raná cirkev vôbec mohla začať bez pomoci prorockého daru, ktorý ju pomáhal organizovať a posúvať vpred v jej poslaní.

APLIKÁCIA

- Niektorí ľudia sa zdajú byť skeptickí voči „organizovanému náboženstvu“. Bez ohľadu na výzvy, aké sú výhody toho, že si súčasťou organizovanej cirkevnej štruktúry? Čo môžeš dať a čo získať z toho, že si súčasťou niečoho, čo ťa presahuje?

KANONICKÍ A NEKANONICKÍ PROROCI

Dávnejšie i novšie príbehy kráľa Dávida sú zapísané v Dejinách vidca Samuela, v Dejinách proroka Nátana a v Dejinách vidca Gáda. (1Kron 29,29)

Ostatné Šalamúnove príbehy, a to staršie i novšie, sú zapísané v Dejinách proroka Nátana, v Proroctve Šilčana Achiju a vo Videní vidca Jeda o Jarobeámovi, Nebátovom synovi. (2Kron 9,29)

Čo sa z úvodných veršov (1Kron 29,29 a 2Kron 9,29) dozvedáme o niektorých prorokoch?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Existovalo mnoho prorokov, ako napríklad Nátan, Gád, Achija a Jedo, ktorí boli uznávanými prorokmi, no ich knihy sa nestali súčasťou Biblie.

Prečítaj si texty 1Král 11,29–39 a Luk 7,28. Čo tieto texty hovoria o autorite nekanonických prorokov?

Nevieme, prečo Boh dovolil, aby sa posolstvá niektorých prorokov stali súčasťou Biblie, kým iné boli vynechané. Vieme však, že Boh inšpiroval aj nekanonických prorokov, ktorých spisy sa nestali súčasťou Písma. Biblia učí, že duchovné dary, vrátane daru proroctva, budú pokračovať až do konca časov. Biblia predpovedá, že sa objavia nekanonickí proroci „aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, až kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista“ (Ef 4,12.13) a že títo proroci budú konať svoju službu „skôr než príde veľký a hrozný deň Hospodina“ (Joel 3,4).

Potom, čo sa Dávid dopustil cudzoložstva a vraždy, Boh poslal proroka Nátana, aby ho konfrontoval (2Sam 12,7–14). Hoci Nátan nenapísal žiadnu biblickú knihu, Dávid nespochybnil Nátanovu autoritu. Autorita prorockých spisov je založená na ich inšpirácii, nie na tom, či boli alebo neboli zahrnuté do biblického kánonu. Napriek tomu sa všetci praví nekanonickí proroci, najmä proroci pôsobiaci po uzavretí kánonu – a zvlášť moderná proročyňa, akou bola Ellen Whiteová – považovali za podriadených biblickej autorite. Ich posolstvá musia obstáť vo svetle Písma a v žiadnom prípade ho nemôžu nahradiť ako zdroj viery a náuky.

- „Pán si praje, aby si študoval svoju Bibliu. Nedal žiadne dodatočné svetlo, ktoré by malo nahradiť Jeho Slovo. Toto svetlo má priviesť zmätenú myseľ k Jeho Slovu, ktoré je pre dušu ako životodarná miazga, ak ho človek prijíma a vnútorne si ho osvojuje.“ (3SM 29)
Dbáme ako cirkev na tieto slová Ellen Whiteovej? Ako sa ti darí riadiť touto radou v tvojom živote?

APLIKÁCIA

HOVORIĽ S AUTORITOU

Proroci k nám prehovárajú s autoritou a závažným posolstvom, pretože si ich Boh vyvolil za svojich poslov. Existujú kanonickí proroci (tí, ktorých spisy sa stali súčasťou Biblie), nekanonickí proroci (tí, ktorí nenapísali knihu zahrnutú v Biblii) a proroci, ktorí vystupujú so svojím posolstvom po uzavretí kánonu. Všetci boli rovnako inšpirovaní a ich posolstvá niesli pečať božskej autority.

Ellen Whiteová patrí do tretej skupiny, teda medzi nekanonických prorokov, ktorí sa objavili až v nedávnom čase. Adventisti siedmeho dňa nepovažujú jej spisy za doplnok k Biblii, ani za jej rovnocennú súčasť. Jej spisy sú však dôležité a hovoria s autoritou. Samotná Ellen Whiteová napísala: „V týchto listoch, ktoré píšem, vo svedectvách, ktoré vydávam, vám predkladám to, čo Pán ukázal mne. Písomne neprezentujem ani jeden článok, v ktorom by som vyjadrovala len svoje vlastné myšlienky. Sú to veci, ktoré mi Boh otvoril vo videní – vzácné lúče svetla žiariace z trónu.“ (1SM 29)

V súlade s Bibliou Ellen Whiteová poukazuje na realitu hriechu a na to, ako veľmi potrebujeme Ježiša – jedinú nádej na večný život, ktorá je vďaka milosti darovaná všetkým, ktorí si ho vierou privlastňujú. To je ďalšia silná téma jej posolstiev.

Prostredníctvom posolstiev Ellen Whiteovej (alebo skôr Božích posolstiev prostredníctvom nej) vidíme boj medzi dobrom a zlom, ktorý sa začína pádom Lucifera v nebi a pokračuje až do konca času, kedy budú hriech a zlo spolu so satanom a jeho padlými anjelmi navždy odstránené. Spisy Ellen Whiteovej poskytujú pohľad na biblické princípy v kontexte doby konca. Hovorí napríklad o nebezpečenstve spájania cirkvi so štátom a o dôležitosti náboženskej slobody. Varuje pred úpadkom morálky, vyzdvihuje Boží zákon a jeho význam. Hoci naše chápanie napríklad „znamenia šelmy“ rozhodne nie je založené na jej spisoch, jej slová nám poskytujú úžasný vhľad do záverečných udalostí.

Zdôrazňuje tiež praktické uplatnenie kresťanského života. Jej posolstvá o duchovnosti, zdraví, vzdelávaní, rodinných vzťahoch, rodičovstve, morálnom živote a ďalších oblastiach pomohli mnohým ľuďom zmeniť spôsob života, a tak viesť kvalitnejší život vo viacerých oblastiach.

Spisy Ellen Whiteovej nie sú v Biblii, ale Boh ju použil na to, aby viedla veriacich, ktorí žijú v záverečných dňoch dejín zeme. Jej spisy aj dnes prehovárajú s prorockou autoritou a naliehavosťou.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/10>.

VYSTÚPENIE PROROKOV V ROZHODUJÚCICH CHVÍĽACH

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2Pet 2,5; Sud 4,4–16; 1Kráľ 18,21.38.39; Iz 59,1–4; Neh 9,30; Zj 1,1–3

ÚVODNÝ TEXT

Veru neurobí Pán, Hospodin, nič bez toho, aby nezjavil svoj zámer svojim služobníkom, prorokom. (Am 3,7)

Od pádu majú ľudia sklony dať prednosť dočasným hriechnym pôžitkom pred večným životom v Ježišovi. Boh pozná túto smutnú pravdu, a napriek tomu nás miluje a robí všetko pre našu záchranu.

To je aj dôvod, prečo v rozhodujúcich obdobiach dejín Boh konal pozoruhodným spôsobom v prospech svojho ľudu prostredníctvom služby prorokov. A keď ľudia Jeho úsilie opakovane odmietali, varoval ich pred súdom.

Prostredníctvom svojich prorokov Hospodin oznamuje svoje zábery skôr, než ich uskutoční (Am 3,7). Ak ľudia činia pokánie, On je ochotný rýchlo odpustiť. Rovnakým spôsobom Boh s nami komunikuje aj dnes. Je preto logické, že Boh by mal hovoriť k svojmu ľudu v posledných dňoch dejín zeme rovnako, ako hovoril k svojmu ľudu v minulých storočiach.

Tento týždeň sa budeme venovať kľúčovým obdobiam dejín spasenia, v ktorých Boh použil prorokov, aby objasnil svoju vôľu nielen vyvolenému ľudu, ale aj celému svetu. Preskúmame tiež úlohu inšpirovanej služby Ellen Whiteovej v dôležitých momentoch rastu adventného hnutia.

OSNOVA LEKCIE

Lekcia odhaľuje, ako Hospodin v rozhodujúcich chvíľach dejín povolával svojich prorokov, aby prostredníctvom nich oznámil svoj zámer. On sám zjavoval svoju vôľu, prejavoval milosť a vytrvalo viedol svoj ľud k úprimnému pokániu. Prorocká služba zostáva kľúčovým prostriedkom Božej komunikácie s ľudstvom i verným sprievodcom Jeho ľudu v čase konca.

- 1Moj 6,9; Heb 11,7; 2Pet 2,5: Hospodin zachraňuje spravodlivých a varuje svet pred skazou (nedeľa)
- Sud 4,4–16; Sud 5,1–5: Prorokňa Debora vedie Boží ľud k víťazstvu a oslave (pondelok)
- 1Kráľ 18,21.38.39; Sud 2,16–19: Eliášova výzva na vrchu Karmel privádza ľud k pokániu (utorok)
- 2Kron 36,15; Iz 59,1–4: Božia trpezlivosť a súcit sprevádzajú zajatý národ vo vyhnanstve (streda)
- Zj 1,1–3: Apoštol Ján prináša čakajúcej cirkvi prorocké zjavenie nádeje (štvrtok)

VAROVANIE PRED KATASTROFOU

Toto je Noachov príbeh: Noach bol spravodlivý a bezúhonný muž medzi svojimi vrstovníkmi. Noach chodil s Bohom. (1Moj 6,9)

Vo viere Noach, Bohom poučený o tom, čo ešte nebolo vidieť, s bázňou postavil koráb na záchranu svojej rodiny. Vierou odsúdil svet a stal sa dedičom spravodlivosti, ktorá je z viery. (Heb 11,7)

Ani starý svet neušetril, keď priviedol potopu na bezbožný svet, ale Noacha, hlásateľa spravodlivosti, zachránil ako ôsmeho spolu s inými siedmimi. (2Pet 2,5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Boh chce ľudstvo zachrániť. Aj po páde ľudí do hriechu sa usiloval obnoviť vzťah s Adamom a Evou. Určitý čas ľudia dokonca vzývali „meno Hospodina“ (1Moj 4,26). S pribúdajúcimi generáciami však postupne klesal počet tých, ktorí chodili s Bohom. Tí, ktorí pokračovali v nasledovaní Boha, svedčili o Jeho добрôte, odsudzovali hriechy ľudí okolo seba a varovali pred následkami ich konania.

V Noachových časoch však boli obyvatelia zeme natoľko skazení, že sa ich Boh rozhodol vyhladiť (1Moj 6,5–7). Noach ako „hlásateľ spravodlivosti“ (2Pet 2,5) nepochybne varoval každého, kto bol ochotný počúvať, pred prichádzajúcou skazou. Boh dal Noachovi aj pokyny na stavbu archy (korábu) na záchranu všetkých, ktorí by poslúchli jeho varovania a činili pokánie.

Prečítaj si Heb 11,7; 2Pet 2,5 a 1Moj 6,9. V akom zmysle bol Noach „kazateľom spravodlivosti“?

Potopa bola kľúčovým momentom v ľudských dejinách. Záznam o nej sa opakovane objavuje v Starej aj Novej zmluve ako príklad hĺbky ľudskej skazenosti a veľkosti úžasnej Božej milosti. Božia spravodlivosť sa prejavuje v Jeho súde nad hriešnym stvorením a v Jeho vyslobodení všetkých, ktorí prijali spasenie. „V podmienkach prevládajúcej skazenosti sa snažil Matuzalem, Noach a mnohí iní udržovať vedomie pravého Boha a zastaviť prívál mravného úpadku. Stodvadsať rokov pred potopou zjavil Boh Noachovi prostredníctvom anjela svoj zámer a prikázal mu postaviť koráb. Noach mal počas jeho výstavby oznamovať svojim súčasníkovi, že Boh pošle na zem povodeň, ktorá zničí priestupníkov. Tým, čo jeho posolstvu uveria a na túto udalosť sa kajúčne pripravia, budú hriechy odpustené a zachránia sa.“ (PP 92; PP/sk/ 62.63).

Boh nielenže povedal Noachovi o potope a zachránil posádku korábu, ale aj uzavrel s ním a s celým stvorením zmluvu, v ktorej zaslúbil, že už nikdy nezničí svet vodou (1Moj 9,8–17). Každá dúha v sebe nesie prísľub a nádej vykúpenia.

APLIKÁCIA

- **Keď nabadúce uvidíš dúhu, premýšľaj o zaslúbení, ktoré sa v nej nachádza. Prečo by nám malo prinášať útechu vedomie, že Boh plní svoje sľuby?**

„MATKA V IZRAELI“

¹Vtedy spievala Debora s Barákom, Abinoamovým synom, túto pieseň:
²„Dobrorečte Hospodinovi za to, že vodcovia sa chopili vedenia v Izraeli, za to, že ľud dobrovolne povstal. ³Počúvajte, králi, zbystrite sluch, kniežatá! Zaspievam Hospodinovi, zaspievam žalm Hospodinovi, Bohu Izraela. ⁴Hospodin, keď si vyšiel zo Seiru, keď si šiel z Edómskych strání, zachvela sa zem, z neba padali kropaje, z oblakov sa liala voda. ⁵Vrchy sa klátili pred Hospodinom, Bohom zo Sinaja, pred Hospodinom, Bohom Izraela.“ (Sud 5,1–5)

Po vyslobodení Izraelitov z egyptského otroctva im Boh dal kanaánsku krajinu. Zaslúbil im hojné požehnanie, ak budú zachovávať Jeho zákony a prikázania. Varoval ich tiež, že porušenie zmluvy s Ním prinesie utrpenie a skazu (5Moj 27–30). Po Jozuovej smrti sa Izraeliti odvrátili od zachovávanía zmluvy. Následkom toho sa dostali pod útlak okolitých národov. V zúfalstve teda volali na Hospodina a prosili o pomoc. Odpoveďou bolo, že im „Hospodin vzbudil sudcov, ktorí ich zachraňovali z rúk plieniteľov“ (Sud 2,16). Posielal tiež prorokov, aby povzbudzovali Izraelitov k obnoveniu zmluvy s Bohom a aby ich posilnili v boji proti utláčateľom.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Sud 4,4–16 a Sud 5,1–5. Čo urobila Debora pre Izrael?

Debora zohrala kľúčovú prorockú úlohu pri odovzdávaní Božieho posolstva Izraelu a Barákovi, keď ako veliteľ zvolával vojská. Práve Debora dala Barákovi signál na začatie bitky, keď vyhlásila: „Vstaň, lebo práve dnes ti Hospodin vydal Siseru do rúk. Sám Hospodin totiž už vyšiel pred tebou.“ (Sud 4,14)

Úloha Debory ako sudkyne v Izraeli bola kľúčová. Jej vedenie a viera v Božie zaslúbenie víťazstva posilnili Izraelitov v boji proti nepriateľom. Barákov schopnosť ako vojenského veliteľa a jeho ochota (hoci váhavá) viesť izraelskú armádu boli dôležité, ale nie to hlavné, vďaka čomu Izraeliti zvíťazili.

Ide azda o najdôležitejšie posolstvo príbehu o prorokyni Debore a vojakovi Barákovi. Uprostred osláv ohromujúceho víťazstva viedli spoločenstvo k oslave Hospodina tí najmocnejší ľudia v Izraeli – sudkyňa a víťazný veliteľ. Toto je podstata skutočného duchovného vedenia.

Prorocká služba Debory svedčí o Božej vernosti v časoch úzkosti a útľaku. Keď dostala od Boha posolstvo pre Baráka, nespochybňovala možnosť zvolania dostatočného počtu vojakov ani neargumentovala tým, že Izraeliti sú príliš slabí na víťazstvo. Namiesto toho s presvedčením odovzdala svoje posolstvo a povzbudila Baráka, aby odložil svoje pochybnosti a dôveroval Božej prezreteľnosti.

- Ako sa môžeme naučiť dôverovať Bohu aj v čase, keď okolnosti nevyzerajú nádejne?

APLIKÁCIA

VÝZVA NA POKÁNIE

²¹Tu pristúpil Eliáš ku všetkému ľudu a povedal: „Dokedy budete preskakovať na obe strany? Ak je Bohom Hospodin, nasledujte ho, ak je ním Baal, chodte za ním!“ Ľud mu nič neodpovedal. ... ³⁸Vtom spadol Hospodinov oheň, strávil spaľovanú obeť, drevo, kamene i prach a vodu v priekope vysušil. ³⁹Keď to všetok ľud uzel, padol na tvár a vyznával: „Hospodin je Boh, Hospodin je Boh.“ (1Kráľ 18,21.38.39)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Sud 2,16–19. Aké postoje v Izraeli sa opakujú v spomenutých veršoch? Prečo?

Ustanovením kráľa na žiadosť ľudu (1. Samuelova 8) sa v Izraeli skončilo obdobie sudcov. Touto zmenou sa však zvýšila dôležitosť toho, aby existovali proroci, ktorí by radili kráľovi, vodcom národa i ľudu, a usmerňovali ich a karhali. Počas vlády kráľa Achába poslal Boh Eliáša s posolstvom o súde: nebude pršať, pretože Izraeliti „opustili príkazy Hospodina a pridržiať sa baalov“ (1Kráľ 18,18). Namiesto toho, aby činil pokánie, Acháb sa pokúšal Eliáša nájsť a zabiť. Boh však proroka chránil (1Kráľ 18,10–12). Keď sa Eliáš v treťom roku hladomoru konečne priblížil ku kráľovi, Acháb ho obvinil z nedostatku dažďa (1Kráľ 18,17)!

Eliáš potom zvolal celý Izrael na záverečný súboj medzi Bohom a Baalovými prorokmi (1Kráľ 18,19).

Čo hovorí úvodný text (1Kráľ 18,21.38.39) o Eliášovom vyhlásení? Ako celá situácia dopadla?

Boží zásah v podobe ohňa padajúceho z neba v spojení s Eliášovým prorokým posolstvom dramaticky ovplyvnil Boží ľud a viedol ho k pokániu. Podobne ako sa Izraeliti zdráhali naplno odovzdať Bohu, aj my žijeme v kultúre, ktorá neuznávajú Boha ako Stvoriteľa a Vykupiteľa. Namiesto toho, aby sme slúžili ako Boží svedkovia a nabádali ostatných k vernosti Hospodinovi, často sa vyhýbame svojmu povolaniu tým, že nasledujeme svoje vlastné túžby, podobne ako to robil Izrael.

Boh varuje, že nasledovanie našich vlastných túžob povedie k zmätku, bolesti a nakoniec k smrti. Ak však budeme počúvať Jeho hlas, potom, slovami proroka: „Hospodin ťa bude neprestajne sprevádzať, tvoju dušu nasýti na vyprahnutých miestach, spevní ti kosti a budeš ako zavlažovaná záhrada a vodný prameň, ktorého vody ťa nesklamú.“ (Iz 58,11)

APLIKÁCIA

- Naša hriešna prirodzenosť nás vedie k zotrúvaniu vo vzbure voči Bohu. Aké rozhodnutia by sme mali urobiť, aby sme tomuto smerovaniu nepodľahli?

NÁDEJ VO VYHNANSTVE

Hospodin, Boh ich otcov, im po svojich posloch dával včas výstrahu, lebo mal súčiť so svojím ľudom a svojím príbytkom. (2Kron 36,15)

¹Pozri, Hospodinova ruka nie je taká krátka, aby nemohla zachraňovať, a jeho ucho nie je také nedoslýchavé, žeby nepočulo. ²Sú to vaše viny, čo sa stali prekážkou medzi vami a vaším Bohom, a vaše hriechy zakryli jeho tvár pred vami, takže nepočuje, ³lebo vaše dlane sú poškrvnené krvou, vaše prsty vinou, vaše pery hovoria lož a váš jazyk premieľa zvrátenosti. ⁴Niet toho, kto by predvolával na súd podľa práva a súdil poctivo. Spoliehajú sa na ničomnosť a hovoria nezmysly, počnú zlobu a rodia skazu. (Iz 59,1–4)

Po Eliášovi poslal Boh množstvo prorokov, aby potešovali, varovali a poučovali Jeho ľud. Kráľovstvá Izraela a Judska však upadli do takej skazenosti, že ich Boh prirovnal k Sodome a Gomore (Iz 1,9.10). Boží ľud spyšnel, stal sa chamtivým a uctieval modly. Utláčali svojich robotníkov, vdovy, siroty a cudzincov, ktorí k nim prišli hľadať pomoc. (O Božej odpovedi na zlyhania Izraela si prečítaj v Izaiáš 58.) Napokon Boží súd priviedol Izrael do asýrskeho zajatia (2Kráľ 17,1–6) a Judsko vyhnal do babylonskej krajiny (2Kráľ 24, 25).

Hoci Boh svoj ľud trestal, nenechal ho vo vyhnanstve bez pomoci. Opakovane mu posielal prorokov, ako boli napríklad Ezechiel a Daniel, aby mu dodávali nádej do budúcnosti.

Prečítaj si Iz 59,1–4 a Neh 9,30. Čo sa z týchto veršov dozvedáme? Sú tieto slová aktuálne aj dnes?

Kráľovstvá Izraela a Judska znášali následky hriechu počas celých svojich dejín. Odvrátením sa od Boha opustili bezpečie Jeho starostlivosti a privolali na seba Hospodinov súd. Boh netoleruje útlak a modlárstvo, ale neposlal národ do exilu hneď po prvom hriechu. Boh pracoval so svojím ľudom a prostredníctvom svojich prorokov ich prosil a vyzýval, aby činili pokánie a vrátili sa k Nemu. Ľudia však odmietli počúvať. Je ohromujúce, ako dlho sa Hospodin snažil odvrátiť svoj ľud od jeho hriechov. Po stáročia sa ich Boh snažil osloviť prostredníctvom jedného proroka za druhým a vydával varovanie za varovaním.

Sám Ježiš to vyjadril najlepšie: „Jeruzalem, Jeruzalem, ktorý zabíjaš prorokov a kameňuješ tých, čo boli poslaní k tebe! Koľko ráz som chcel zhromaždiť tvoje deti, ako sliepka zhromažďuje svoje kuriatka pod krídla, a nechceli ste!“ (Mat 23,37)

Ani v exile Boh nikdy nenechal svoj zotročený národ bez nádeje. Napriek ich neustálym zlyháním Hospodin zaslúbil: „K Sionu príde ako vykupiteľ, kvôli tým, čo sa v Jákobovi odvrátili od hriechu.“ (Iz 59,20)

- **Napriek tomu, že sa Izraeliti od Hospodina odvrátili, On zostal verný. Prečo? Akú skúsenosť máš s Božou vernosťou a milujúcou povahou v tvojom živote? Ako by vyzeral tvoj život, keby Boh nebol taký trpezlivý a milujúci?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PROROK PRE ČAS ČAKANIA

¹Zjavenie Ježiša Krista, ktoré mu dal Boh, aby svojim sluhom ukázal, čo sa má čoskoro stať. On poslal svojho anjela a naznačil to svojmu sluhovi Jánovi.

²Ten dosvedčil Božie slovo a svedectvo Ježiša Krista, všetko, čo videl. ³Blahoslavený je, kto číta, aj tí, čo počúvajú slová proroctva a zachovávajú, čo je v ňom napísané. Lebo určený čas je blízko! (Zj 1,1–3)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Aké povolanie dostal Ján podľa úvodného textu (Zj 1,1–3)?

Raní kresťania žili v očakávaní zaslúbeného Ježišovho návratu. Apoštol Ján videl Krista vystupovať v oblakoch a počul anjela vysvetľovať, že sa Spasiteľ vráti rovnakým spôsobom (Sk 1,10.11). Teraz raná cirkev stála pred otázkou. Áno, Ježiš povedal, že sa vráti. Ale kedy?

Počas svojho vyhnanstva na ostrove Patmos Ján zaznamenal zaslúbenie o Ježišovom druhom príchode: „Hľa, prichádza v oblakoch a uvidí ho každé oko, aj tí, ktorí ho prebodli.“ (Zj 1,7) Ján prijal aj rozsiahle zjavenie udalostí, ktoré budú signalizovať koniec času. Okrem povzbudenia a pokarhania pre sedem zborov (Zjavenie 2 a 3) tieto odhalenia obsahovali aj videnia súdu (Zj 14,6–12), konca sveta (Zjavenie 20), druhého príchodu Krista (Zj 14,14–16) a nového stvorenia sveta (Zjavenie 21 a 22).

Apoštol Ján povedal adresátom svojho spisu, že je ich „brat a spoločník v súžení, kráľovstve a vytrvalosti v Ježišovi“ (Zj 1,9). Vedel, čo znamená trpieť – nielen z agónie čakania, ale aj z prenasledovania, ktoré prišlo s ohlasovaním Božieho slova a svedectvom Ježiša Krista.

V celej knihe Zjavenie zaznievajú výzvy, aby sa Ján pozeral, a aby zapisoval, čo videl. A Ján písal, čo počul a videl. V poslednej kapitole zaznamenal: „A ja, Ján, som to počul a videl.“ (Zj 22,8) Ján bol prorockým svedkom udalostí posledných dní, ktorý dostal poverenie odovzdať vtedajším veriacim to, čo mu bolo ukázané vo videní (Zj 22,16). Pripomína Jána Krstiteľa, ktorý v rozhodujúcej chvíli dejín zeme ohlasoval prvý príchod Ježiša Krista (Ján 1,6–8).

Aj my sme povolaní svedčiť ako Ján. Aj my si máme zachovať Ježišovo svedectvo (Zj 19,10) – to svedectvo, ktoré o sebe Ježiš vydal prostredníctvom prorokov. Možno neprijímame videnia ako Ján, ale môžeme trpezlivo čakať na Kristov návrat a vydávať pri tom svedectvo o Jeho pôsobení v našom živote a očakávať znamenia nášho vyslobodenia.

APLIKÁCIA

- Premýšľaj o svetle, ktoré si dostal do svojho života. Aká zodpovednosť na nás spočíva preto, že sme toho toľko dostali?

PROROCKÝ HLAS

Počas celých dejín Boh k ľuďom prehováral prostredníctvom svojich prorokov. Platilo to najmä v rozhodujúcich historických chvíľach. Právom teda môžeme očakávať, že Boh bude hovoriť k svojmu ľudu aj v čase konca.

Keď Millerovi stúpenci 22. októbra 1844 zažili „Veľké sklamanie“, Boh povolal Ellen Whiteovú do prorockej služby a dal jej posolstvo pre sklamaných veriacich. Jej prvé videnie malo za cieľ potešiť ich v zúfalstve.

Ďalším kľúčovým bodom bol začiatok vydávania publikácií o druhom príchode a oficiálne sformovanie adventistov zachovávajúcich sobotu do náboženskej spoločnosti. Vďaka publikáciám a evanjelizácii sa počet týchto adventistov do 60. rokov 19. storočia rozrástol na niekoľko tisíc členov. Potrebovali sa zorganizovať, aby mohli efektívnejšie hlásať posolstvo troch anjelov (Zj 14,6–12). Hoci niektorí mali proti myšlienke organizácie námietky, Boh využil Ellen Whiteovú, aby tento krok podporila. Dňa 21. mája 1863 sa oficiálne zrodila Cirkev adventistov siedmeho dňa.

V tom istom roku Boh využil dar prorockta, aby medzi veriacimi podporil takzvanú zdravotnú reformu. Väčšina adventistov siedmeho dňa sa netešila dobrému zdraviu ani nežila zdravo. Vďaka dvom komplexným videniam Ellen Whiteovej o zdraví v rokoch 1863 a 1865 sa tento smer zmenil. Adventisti siedmeho dňa sa stali propagátormi zdravého životného štýlu.

Od 70. do 90. rokov 19. storočia Ellen Whiteová pomáhala rozvíjať adventistický vzdelávací systém. Jej filozofia holistického vzdelávania (akademického, praktického a duchovného) sa postupne ujala a zaviedla do praxe. Ako sama zdôraznila: „Pravé vzdelávanie znamená viac než len prehlbovanie vedomostí v určitom študijnom smere a viac než len prípravu na terajší život. Týka sa celej ľudskej bytosti počas celého obdobia jej existencie. Je to harmonický rozvoj telesných, duševných a duchovných síl.“ (Ed 13; VÝCH 11)

V 80. rokoch 19. storočia zohrala Ellen Whiteová rozhodujúcu úlohu pri nastolení rovnováhy v adventistickej teológii spasenia. Zdôrazňovala ústredné postavenie Božej milosti a ospravedlnenia z viery v rámci jedinečného dôrazu adventistov na zákon. V rokoch 1901 až 1903 pomáhala zmeniť organizačnú štruktúru, aby cirkev lepšie plnila svoje poslanie vo svete.

Stručne povedané, bez služby Ellen Whiteovej by neexistovala Cirkev adventistov siedmeho dňa v takej podobe, v akej ju poznáme dnes. V rozhodujúcich chvíľach bola skutočným Božím poslom.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/11>.

Týždeň od 13. do 19. decembra

PROROCKÉ ZJAVENIA V ČASE KONCA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Joel 2,28–32; Sk 2,1–21; Ef 4,11–14; Zj 12,17; Zj 19,10; Sk 2,36–42

ÚVODNÝ TEXT

1Potom vylejem svojho ducha na každého človeka. Vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať. Vaši starci budú mávať sny, vaši mládenci budú mávať videnia. 2Aj na otrokov a otrokyne vylejem v tých dňoch svojho ducha. (Joel 3,1.2 / 2,28.29/)

V niektorých právnych predpisoch existuje takzvané „ustanovenie o ukončení platnosti“. Ide o doložku, ktorá stanovuje automatické vypršanie platnosti ustanovenia k určitému dátumu. Takéto ustanovenia sú súčasťou právnych predpisov z rôznych dôvodov. Vláda alebo parlament môžu napríklad prijať určité opatrenia, ktoré obmedzia práva občanov v čase národného ohrozenia. „Ustanovenia o ukončení platnosti“ sú potom akousi poistkou, aby sa občanom automaticky vrátili práva, ktoré im boli dočasne odobraté.

Pri našom štúdiu sme sa venovali tomu, ako Svätý Duch v minulosti udeľoval dar prorockta a pôsobil prostredníctvom tohto daru. Ako je to však s darom prorockta dnes? Existuje v súvislosti s darom prorockta nejaké „ustanovenie o ukončení platnosti“? Existuje nejaký čas pred Ježišovým návratom, keď tento dar prestane „fungovať“? Minulý týždeň sme sa dozvedeli, že Boh k svojmu ľudu v kľúčových okamihoch hovoril prostredníctvom prorokov. Tento týždeň budeme skúmať prorocký dar v čase konca. Zameriame sa na osobitnú funkciu a trvalosť tohto daru. Budeme tiež uvažovať o úlohe prorockej služby Ellen Whiteovej v čase, keď sa približuje druhý príchod Ježiša Krista.

OSNOVA LEKCIE

Lekcia objasňuje pôsobenie daru prorockta v posledných dňoch pozemských dejín. Svätý Duch ním spája nebesia so zemou a pripravuje verných na druhý príchod Ježiša Krista. Prostredníctvom služby Ellen Whiteovej dostala cirkev ostatkov potrebné usmernenie v čase nastávajúcich kríz.

- Joel 3,1–5: Hospodin zaslubuje vyliatie svojho Ducha v čase konca (nedeľa)
- Sk 2,14–18: Prvé naplnenie Joelovho prorockta prostredníctvom skorého dažďa (pondelok)
- Ef 4,10–14: Budovanie Kristovho tela prostredníctvom rozmanitých duchovných darov (utorok)
- Zj 12,17; Zj 19,10: Rozpoznávacie znaky pravej cirkvi ostatkov v záverečnej kríze (streda)
- Sk 2,37–42: Prorocká služba vedie ľudí k pokániu a vyvýšeniu Ježiša Krista aj dnes (štvrtok)

JOELOVO ZASLÚBENIE

¹Potom vylejem svojho ducha na každého človeka. Vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať. Vaši starci budú mávať sny, vaši mládenci budú mávať videnia. ²Aj na otrokov a otrokyne vylejem v tých dňoch svojho ducha. ³Dám znamenia na nebi i na zemi, krv, oheň a stĺpy dymu. ⁴Slnko sa zmení na tmú a mesiac na krv, skôr než príde veľký a hrozný deň Hospodina. ⁵Každý, kto bude volať jeho meno, bude zachránený, lebo na vrchu Sion a v Jeruzaleme bude záchrana, ako prisľúbil Hospodin. Medzi vyslobodenými budú tí, ktorých Hospodin povolá. (Joel 3,1–5 / 2,28–32/)

Čo Boh zasľubuje urobiť v posledných dňoch (Joel 3,1–5 / 2,28–32/)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prorok Joel, ktorý pôsobil v siedmom storočí pred n. l., poskytuje dôležitý náhľad na budúce udalosti. Keď čítame túto pasáž, pýtame sa, či hovorí o svojej vlastnej dobe alebo o záležitostiach v ďalekej budúcnosti.

Teológovia zvyčajne rozlišujú medzi dvomi formami proroctva – klasickým a apokalyptickým. Klasické proroctvo hovorí o konkrétnych národoch a používa reálne čísla a mená (pozri napríklad Jer 25,1–11). Apokalyptické proroctvo na druhej strane používa symbolický jazyk, využíva symbolické čísla pre časové údaje a často spomína vesmírne znamenia (pozri Daniel 7). Niekedy nachádzame prienik týchto dvoch typov proroctiev (napríklad Matúš 24).

Ako je to s textom Joel 3,1–5? Zdá sa, že táto stať patrí do druhej kategórie. To znamená, že by sme nemali očakávať jej naplnenie počas života proroka, a to ani v rokoch bezprostredne nasledujúcich po Joelovej službe. Naopak, naplnenie tohto proroctva by sme mali hľadať v budúcnosti. Všimnime si kontext a časový rámec, v ktorom Boh udelí dar proroctva – „skôr než príde veľký a hrozný deň Hospodina“ (Joel 2,31). Ktorý deň je to? Prvý Ježišov príchod? Druhý? Alebo oboje?

Keď uvažujeme o zmienke o znameniach na slnku a mesiaci v Joelovom proroctve, ihneď nás zaujme skutočnosť, že túto myšlienku môžeme nájsť aj v niekoľkých ďalších biblických pasážach. Ježiš povedal svojim učeníkom o znameniach na slnku, mesiaci a hviezdach vo svojej reči o čase konca (Mat 24,29). Podobne aj Ján v Zjavení spomína rovnaké znamenia (Zj 6,12.13). Ježiš aj Ján poukazujú na úplne posledné kozmické znamenia pred druhým príchodom nášho Pána.

Môžeme teda predpokladať, že Joelovo proroctvo, ktoré poukazuje na podobné znamenia, by malo nejako súvisieť s časom konca: „Dám znamenia na nebi i na zemi, krv, oheň a stĺpy dymu. Slnko sa zmení na tmú a mesiac na krv, skôr než príde veľký a hrozný deň Hospodina.“ (Joel 3,3.4)

■ Premýšľaj o všetkých proroctvách, ktoré sa splnili presne tak, ako bolo predpovedané. Prečo nám to môže pomôcť dôverovať Bohu v tých proroctvách, ktoré sa ešte len majú uskutočniť – ako je napríklad druhý Ježišov príchod?

APLIKÁCIA

TURÍCE

¹⁴Tu sa Peter spolu s Jedenástimi postavil a zvýšeným hlasom ich oslovil: „Judskí muži a všetci obyvatelia Jeruzalema! Pozorne počúvajte moje slová a uvedomte si: ¹⁵Títo ľudia nie sú opití, ako sa domnievate; veď je iba tretia denná hodina. ¹⁶Ide však o to, čo povedal prorok Joel: ¹⁷V posledných dňoch, hovorí Boh, *vylejem svojho Ducha na každé telo. Vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať, vaši mladíci budú mať videnia a vašim starcom sa budú snívať sny. ¹⁸V tých dňoch vylejem svojho Ducha aj na svojich služobníkov a svoje služobnice a budú prorokovať.* (Sk 2,14–18)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si Sk 2,1–21. Prečo Peter citoval slová Joela v súvislosti s prvým Kristovým príchodom? Akú úlohu zohráva proroctvo v tejto pasáži?

V týchto novozmluvných veršoch nachádzame jeden z najdlhších citátov zo Starej zmluvy. Pri čítaní Petrovej argumentácie by sme mohli položiť otázku: „Peter, a čo tie znamenia? V tvojej situácii ich nevidíme.“ Peter by pravdepodobne odpovedal, že k naplneniu znamení došlo. Keď Ježiš pred niekoľkými dňami visel na kríži, slnko sa na tri hodiny zatmelilo (Mar 15,33).

To, čo bolo pre Petra očividné, sa nám dnes možno zdá málo presvedčivé. Neustále očakávame nejaké zjavnejšie naplnenie Joelovho proroctva. Kľúč k riešeniu spočíva v samotnom Joelovom texte. Vo verši 2,23 prorok spomína jesenný a jarný dažď. Skutky 2 sú prvým naplnením tohto proroctva – Turíce sú v tomto zmysle skorým (jesenným) dažďom (hebrejsky *jore*, tento dažď prichádza v Izraeli po horúcom a suchom lete, na začiatku poľnohospodárskeho cyklu). Konečným naplnením bude vylatie Ducha tesne pred koncom času prostredníctvom neskorého (jarného) dažďa (hebrejsky *malkoš*, tento dažď prichádza tesne pred obdobím žatvy).

Už sme spomínali, že prorokovanie často nesprávne vnímame ako „predpovedanie budúcnosti“. Jedným z hlavných poslaní biblických prorokov však bolo vyzývanie ľudí na pokánie. Veď napokon, keď Peter kázal, niektorí z počúvajúcich „boli zasiahnutí v srdci“ a pýtali sa: „Muži, bratia, čo máme robiť?“ (Sk 2,37). A čo im odpovedal Peter? „Kajajte sa a každý z vás nech sa nechá pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha. Veď tento prísľub patrí vám a vašim deťom, ako aj všetkým vzdialeným, ktorých si povolá Pán, náš Boh.“ (Sk 2,38.39)

Ján Krstiteľ je ďalším dobrým príkladom. Hoci ohlasoval prvý Ježišov príchod, kázal aj o pokání z hriechov. „Kajajte sa, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo.“ (Mat 3,2)

Text Joel 2 teda nájde svoje konečné naplnenie v budúcnosti. Tak ako v prípade Joela a Petra, aj proroci v čase konca budú vyzývať na pokánie, ukazovať na Ježiša a prinášať usmernenie pre Božiu cirkev v nastávajúcej kríze.

APLIKÁCIA

- Keď zástup uvidel nadprirodzené prejavy, pôvodne si myslel, že ide o nejaký druh prirodzenej udalosti. V tomto prípade si zhromaždení mysleli, že ľudia hovoriaci jazykmi sú opití! Ich reakcia bola, samozrejme, nezmyselná. Prečo sa ľudia pri stretnutí s nadprirodzenom snažia hľadať prirodzené vysvetlenie? Platí to aj opačne, teda že ľudia prirodzeným udalostiam pripisujú nadprirodzené pôsobenie? V čom spočíva nebezpečenstvo oboch prístupov?

DARY DUCHA

¹⁰Ten, čo zostúpil, je ten istý, čo aj vystúpil nad všetky nebesia, aby všetko naplnil. ¹¹A on ustanovil jedných za apoštolov, iných zasa za prorokov a iných za zvestovateľov evanjelia, iných ustanovil za pastierov a učiteľov, ¹²aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, ¹³až kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista. ¹⁴Aby sme už neboli nedospelí, sem-tam hádzaní a zmietaní závanom hocijakého učenia – ľudskou úskočnosťou, chytráctvom a úkladným zvádzaním na blud. (Ef 4,10–11)

Aby Kristova cirkev dobre fungovala, Boh jej dáva dary, ktoré uľahčujú jej službu. V Novej zmluve nachádzame niekoľko zoznamov duchovných darov.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Rim 12,6–8	1Kor 12,8–10	1Kor 12,28	Ef 4,11
prorocko	slovo múdrosti	apoštoli	apoštoli
služba (pomáhanie)	slovo poznania	proroci	proroci
vyučovanie	viera	učitelia	zvestovatelia evanjelia
napomínanie (povzbudzovanie)	dary uzdravovania	konanie zázrakov	pastieri
dávanie	konanie divov	uzdravovanie	učitelia
vedenie	prorokovanie	pomáhanie	
preukazovanie milosrdenstva	rozlišovanie duchov	správcovstvo	
	hovorenie jazykmi	hovorenie jazykmi	
	výklad jazykov		

Prečo Boh dáva tieto dary svojej cirkvi (Ef 4,10–14)? Ako dar prorockta pomáha uskutočňovať Božie plány s cirkvou?

Zmyslom všetkých duchovných darov je budovanie cirkvi a hlásanie evanjelia. Pavol zahrnul dar prorockta (vyplývajúci zo slova „proroci“) do všetkých štyroch zoznamov. Žiadny iný dar sa nenachádza vo všetkých Pavlových zoznamoch. Aj z toho môžeme usudzovať, že prorockto je jedným z najdôležitejších duchovných darov.

Uvažujme o niektorých všeobecných črtách prorokov:

(1) *Prorokov povoláva Boh* (pozri 1Krľ 19,16.19–21 a Izaiáš 6). Často sa cítia nehodní a zdráhavo prijímajú svoju zodpovednosť, ale poslúchajú.

(2) *Boh k prorokom hovorí prostredníctvom videní, snov alebo počuteľných výrokov.* Niekedy Boh prostredníctvom prorokov zjavuje budúce udalosti, inokedy ich informuje o aktuálnych záležitostiach národov alebo ľudí (Daniel 2).

(3) *Písmo opisuje telesné prejavy prorokov:* proroci môžu stratiť fyzickú silu alebo dokonca prestať dýchať, ale môžu byť aj naplnení novou mocou (Dan 10,8–10.18.19).

(4) *Proroci komunikujú posolstvá rôznymi spôsobmi* – ústne (Sk 21,10–12), názorným konaním (Ezechiel 4) alebo listami (Zjavenie 2 a 3). Niektorí proroci využívali literárnych asistentov (pomocníkov; Jer 36,1–4).

(5) *Posolstvo proroka musí byť v súlade s predchádzajúcimi prorokmi, pretože Boh si neprotirečí* (Iz 8,20).

(6) *Obsah prorokovho posolstva, ako aj vplyv prorokovho osobného života, budú svedectvom o Božom povolaní* (Mat 7,15–20).

(7) *Satan sa vždy pokúša napodobňovať Božie konanie.* To platí aj pre prorocký dar. *V čase konca povstanú falošní proroci* (Mat 24,24; 2Pet 2,1).

■ **Akým spôsobom môžeš tento týždeň prakticky prispieť k budovaniu a jednote vášho zborového spoločenstva? Ktorému človeku vo svojom okolí pomôžeš niesť jeho bremeno, aby tvoje konanie svedčilo o premieňajúcej moci evanjelia?**

APLIKÁCIA

OSTATOK V ČASE KONCA

Drak sa na ženu nahneval a odišiel bojovať proti ostatným z jej potomstva, ktorí zachovávajú Božie prikázania a držia sa Ježišovho svedectva. (Zj 12,7)

I padol som mu k nohám, aby som sa mu klaňal. Ale on mi povedal: „Stráň sa toho! Som iba služobník ako ty a tvoji bratia, ktorí majú Ježišovo svedectvo. Bohu sa klaňaj! Ježišovo svedectvo je totiž duch prorockta. (Zj 19,10)

⁸A ja, Ján, som to počul a videl. A keď som to počul a videl, padol som k nohám anjela, ktorý mi to ukázal a chcel som sa mu klaňať. ⁹Ale on mi povedal: „Stráň sa toho! Som služobník ako ty a tvoji bratia proroci a tí, čo zachovávajú slová tejto knihy. Bohu sa klaňaj!“ (Zj 22,8.9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Zjavenie 12 predstavuje široké obdobie dejín veľkého sporu od jeho vzniku v nebi až po záverečné dni pozemských dejín.

Prečítaj si Zj 12,17. Čo je to „Ježišovo svedectvo“? Porovnaj Zj 19,10 so Zj 22,8.9.

V Zj 12,17 sa spomínajú dve identifikačné charakteristiky cirkvi v čase konca. Verní zachovávajú Božie prikázania (čo zahŕňa aj prikázanie o sobote) a držia sa „Ježišovho svedectva“. O aké svedectvo ide?

Niektoré preklady Biblie interpretujú „Ježišovo svedectvo“ v tom zmysle, že my ako veriaci vyznávame Ježiša a dávame Ho svetu poznať prostredníctvom našej misie a evanjelizácie (pozri Zj 19,10: „vydávajú svedectvo o Ježišovi“ /Botek/, Ježiš je tu objektom kresťanského svedectva). Väčšina slovenských a českých prekladov však o verných jednoducho hovorí, že „majú Ježišovo svedectvo“ (v zmysle, že ide o pravdu, ktorú Ježiš zjavil, keďže týmto svedectvom je duch prorockta). Pôvodný grécky text sa v skutočnosti dá preložiť oboma spôsobmi. Čo teda Ján myslel?

Ak porovnáme tieto dva identifikačné znaky „ostatku“, vidíme veľkú podobnosť v spôsobe ich formulácie (v pôvodnej gréčtine je to ešte zrejmejšie než v našich prekladoch). Tak ako „Božie prikázania“ pochádzajú zjavne od Boha, tak aj „Ježišovo svedectvo“ pochádza od Ježiša. Je to teda Ježiš, kto vydáva svedectvo. On identifikuje pravú cirkev. Ako to robí? Robí to prostredníctvom daru prorockta.

Odpovede sa nachádzajú v Zj 19,10 a Zj 22,9. Tu je jasné, že „Ježišovo svedectvo“ je totožné s „duchom prorockta“. Sám Ján je prorok a vo svojej osobe reprezentuje „Ježišovo svedectvo“. Prorok je osoba s osobitným povolaním – je Božím poslom Jeho ľudu, či už ide o napomínanie a výzvy na pokánie, o povzbudzovanie alebo o odhaľovanie budúcnosti.

Text Zj 12,17 ukazuje, že Ježiš robí svoju cirkev rozpoznateľnou aj prostredníctvom tohto daru prorockta. To znamená, že tak ako Boh posielal prorokov starozmluvnému ľudu Izraela a Judska alebo apoštola Jána ranej kresťanskej cirkvi, tak povstanú proroci aj v posledných dňoch pozemských dejín.

APLIKÁCIA

- Vedel by si identifikovať nejaké dôkazy, ktoré ukazujú, že službu Ellen Whiteovej možno oprávnene označiť za príklad pôsobenia „ducha prorockta“ v čase konca (Zj 19,10)?

SÚČASNÉ PREJAVY PROROCTVA

³⁷Ked' to počuli, boli zasiahnutí v srdci a oslovili Petra a ostatných apoštolov: „Muži, bratia, čo máme robiť?“ ³⁸Peter im povedal: „Kajajte sa a každý z vás nech sa nechá pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha. ³⁹Ved' tento prísľub patrí vám a vašim deťom, ako aj všetkým vzdialeným, ktorých si povolá Pán, náš Boh.“ ⁴⁰A ešte mnohými inými slovami ich zaprisahával a napomínal: „Zachráňte sa z tohto zvráteného pokolenia!“ ⁴¹Tí, čo prijali jeho slovo, boli pokrstení a v ten deň sa pridalo k nim asi tritisíc duší. ⁴²Neustále sa venovali učeniu apoštolov, bratskému spoločenstvu, lámaniu chleba a modlitbám. (Sk 2,37–42)

Väčšina veriacich dnes síce uznáva legitimitu starovekých biblických prorokov, ale kolkí veria, že podobne Boh môže pôsobiť aj dnes? Ak máme veriť zaslúbeniu z Joela 3,1–5 o slávnom prejave prorockého daru v čase konca, ako by to mohlo vyzerat?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Sústred' sa na text Sk 2,36–42. Čo bolo hlavným poslanstvom Petrovho kázania na Turíce? Ako reagovali Petrovi poslucháči?

Vyliatie Svätého Ducha na Turíce v roku 31 n. l. je vynikajúcim obrazom toho, čo sa stane počas vylitia Svätého Ducha v čase konca, hoci v oveľa väčšom rozsahu. Turíce sa vyznačovali vyvyšovaním Ježiša, všeobecným pokáním a sformovaním ľudu pripraveného a zmocneného konať Božie poslanie. Petrovo poslanstvo zamerané na Krista bolo posilnené Svätým Duchom, čo viedlo tritisíc ľudí k pokániu a krstu. Toto požehnanie „skorého dažďa“ Svätého Ducha zasadilo vzácne semeno, Cirkev – jednotné telo veriacich, ktorí sú príkladom a zdieľajú lásku Ježiša Krista, kým ohlasujú Jeho návrat.

„Tak, ako Pán zoslal *skorý dažď* v prítomnosti Ducha Svätého na začiatku zvestovania evanjelia, aby vzácne semeno mohlo vzklíčiť, tak v závere dejín zošle *neskorý dažď*, aby úroda dozrela.“ (GC 611; ZTDS 409). Inými slovami, moderné prejavy prorockého daru – neskorý dažď – budú vyzerat veľmi podobne ako predchádzajúce prejavy skorého dažďa na Turíce.

Ako sme už videli v Joel 3,1–5, prorocký dar v čase konca bude prístupný pre mladých i starých, mužov i ženy. Boh bude hovoriť prostredníctvom tých, ktorých si Svätý Duch vyberie. Kedykoľvek si Svätý Duch vyberie posla v čase konca, jeho poslanstvo bude vyvyšovať Ježiša, vyzývať ľudí na pokánie a pripravovať ich na plnenie Božej misie. Tieto tri znaky charakterizujú aj prorockú službu Ellen Whiteovej. Počas celého života vo svojich prejavoch a spisoch vyvyšovala Ježiša a Písmo, vyzývala adventistov siedmeho dňa a ďalších, aby úprimne činili pokánie a aby sa zapojili do Božej misie pre stratených.

■ **Ako ti v živote pomáha dar, ktorý sme ako cirkev dostali prostredníctvom služby Ellen Whiteovej?**

APLIKÁCIA

VŠETKO PRE MISIU

V Efezanom 4 Pavol ukazuje, že hlavným cieľom duchovných darov je pomáhať veriacim napredovať v Božej misii. Prorocká služba Ellen Whiteovej mala rovnaký cieľ. Jej inšpirované posolstvá pomohli veriacim rozvíjať hlbší vzťah s Bohom a podnietili ich zdieľať túto lásku s ostatnými.

„Zo všetkých vyznávajúcich kresťanov,“ napísala, „by mali byť adventisti siedmeho dňa na prvom mieste vo vyvyšovaní Krista pred svetom. Hlásanie posolstva tretieho anjela si vyžaduje predstavenie pravdy o sobote. Máme hlásať túto pravdu spolu s ostatnými, ktoré sú v posolstve obsiahnuté. Nesmieme však vynechať Toho, ktorý má tvoriť centrum nášho posolstva a ktorý chce všetkých priviesť k sebe – Ježiša Krista. Práve pri Kristovom kríži sa stretávajú milosrdenstvo a pravda. Pri Jeho kríži sa spravodlivosť a pokoj pobožkajú. Hriešnik musí byť vedený k tomu, aby sa pozrel na Golgotu. S čistou vierou malého dieťaťa musí dôverovať v zásluhy Spasiteľa, prijať Jeho spravodlivosť a veriť v Jeho milosrdenstvo.“ (GW 156.157)

Okrem toho Ellen Whiteová trvala na tom, že každý veriaci je povolaný stať sa súčasťou Božej misie. „Pán vyžaduje, aby členovia našich zborov vynaložili oveľa väčšie osobné úsilie.“ (Ev 113)

„V Pánovom diele nesmú byť žiadni zaháľaci. Nech sa rôzni ľudia spoja v práci ako rybári ľudí. Nech sa snažia zhromažďovať duše zo skazenosti sveta do zachraňujúcej čistoty Kristovej lásky.“ (Ev 115) Samotná Ellen Whiteová bola v 80. rokoch 19. storočia misionárkou v Európe a v 90. rokoch v Austrálii.

Práve kvôli Božiemu prorockému volaniu k osobnej oddanosti a misii je satan na Boží ľud v čase konca „rozhnevaný“ (Zj 12,17). Sú to nasledovníci Ježiša, ktorí majú posolstvo pre čas konca, prorocké vedenie a porozumenie: „Pán zjavil nebezpečenstvá, ktoré sú okolo nás i pred nami. Vďaka pôsobeniu ducha proroctva odhalil klamstvá, ktoré ovládnu svet, a prehovoril k svojmu ľudu slovami: „Toto je cesta, kráčajte po nej!“ [Iz 30,21]. ... Víťazstvo lásky sníma masku zo satanových klamstiev.“ (Ms 31, 1890)

Satan zúri, keď ľudia odovzdávajú svoje životy Ježišovi. Robí všetko pre to, aby spochybnil Boží prorocký hlas. Niektoré z jeho metód sa zameriavajú aj na spochybnenie prorockého daru Ellen Whiteovej ako „bezvýznamného“. Ved' predsa pôsobila a písala v čase, ktorý bol úplne odlišný od nášho. Iným pokusom je vniesť neistotu spochybňovaním jej prorockého daru tým, že ju označujú za falošnú prorokyňu. Najúčinnnejším spôsobom, ako urobiť Ellen Whiteovú nepodstatnou, je však odviesť súčasnú generáciu od toho, aby čítala jej spisy.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/12>.

POŽEHNANIA Z PROROCKÉHO SLOVA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Kor 2,2; Ján 1,1–5; 2Tim 3,16.17; 2Tim 4,1–5; Iz 40,1–5; Ján 17,20–23; 1Kor 1,10–13

ÚVODNÝ TEXT

Včasráno vstali a vyrazili na Tekóanskú púšť. Pri ich odchode si Jošafát zastal a zvolal: „Počúvajte ma Júdovci, a obyvatelia Jeruzalema! Verte v Hospodina, svojho Boha, a obstojíte! Verte jeho prorokom a šťastne sa vám povedie.“ (2Kron 20,20)

Boh od nás nikdy nežiada, aby sme Mu slepo verili. Zároveň môžeme smelo povedať, že dôkazy o Jeho existencii sú presvedčivé. Samotná príroda aj po šesťtisíc rokoch hriechu svedčí nielen o realite Boha s neuveriteľnou tvorivou mocou (stačí si pozrieť fotografie z vesmírneho ďalekohľadu Jamesa Webba), ale aj o Bohu lásky.

A predsa je tu niečo viac. Apoštol Peter píše o skúsenosti, ktorú prežil spolu s ostatnými veriacimi: „Tento hlas sme počuli prichádzať z neba my, ktorí sme s ním boli na svätom vrchu.“ Tento zážitok však spôsobil, že „sa prorocké slovo stalo pre nás pevnejším. Dobro robíte, keď naň upierate svoj zrak ako na lampu, ktorá svieti na temnom mieste, až kým nesvitne deň a nevyjde vám v srdciach zornička.“ (2Pet 1,18.19) My dnes možno nepočujeme Boží hlas z neba tak ako Peter, ale aj my máme „pevnejšie slovo prorocké“ (Roh).

Boh k nám hovoril prostredníctvom svojich prorokov, a to tak kánonických (ktorých slová sú zaznamenané v Biblii), ako aj nekánonických (písucich a pôsobiacich mimo Biblie). Dôkazy, ktoré sme dostali, sú viac než dostatočné. Otázkou zostáva: Sme ochotní ich prijať?

Dejiny ukazujú, že mnohí neboli pre Božiu pravdu otvorení. Kiežby sme vďaka Božej milosti neurobili rovnakú chybu.

OSNOVA LEKCIE

Lekcia sa zameriava na požehnania, ktoré plynú z prijatia a štúdia prorockého slova inšpirovaného Svätým Duchom. Prorocký dar vyvyšuje osobu Ježiša Krista, potvrdzuje autoritu Písma, chráni pred bludmi a prináša Božiemu ľudu útechu a jednotu.

- 1Kor 2,2; Gal 6,14; Ján 1,1–5: Prorocké slovo upriamuje pozornosť na ukrižovaného Ježiša Krista (nedeľa)
- 2Tim 3,16–17; Luk 24,27: Autentické proroctvo vždy potvrdzuje a vyvyšuje Božie slovo (pondelok)
- 2Tim 4,1–5: Prorocký dar pomáha bezpečne odlíšiť pravdu od klamstva (utorok)
- Mat 11,28–29; Iz 40,1–2: Božie posolstvá prinášajú trpiacemu človeku útechu a nádej (streda)
- Ján 17,20–23; 1Kor 1,10–13: Svätý Duch zjednocuje rozmanitých ľudí v dokonalejšej láske (štvrtok)

PROROCTVO VYVÝŠUJE KRISTA

Rozhodol som sa totiž, že medzi vami nebudem poznať nič iné okrem Ježiša Krista, a to ukrižovaného. (1Kor 2,2)

No ja sa v žiadnom prípade nechcem chváliť ničím, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista, prostredníctvom ktorého je pre mňa svet ukrižovaný a ja pre svet. (Gal 6,14)

¹Na počiatku bolo Slovo, to Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. ²Ono bolo na počiatku u Boha. ³Ním vzniklo všetko a bez neho nevzniklo nič z toho, čo jestvuje. ⁴V ňom bol život a život bol svetlom ľudí. ⁵A to svetlo v tme svieti, ale tma ho nepohltila. (Ján 1,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Proroctvo je Boží prostriedok komunikácie s Jeho ľudom a nástroj, ktorý ľudí spája s Bohom. Niet divu, že sa satan (drak) rozhneval na ženu (Božiu cirkev) a išiel bojovať proti ostatku jej potomstva (pozri Zj 12,17).

Aké sú rozlišovacie znaky tohto ostatku? Zachovávajú prikázania a majú Ježišovo svedectvo. Text Zj 19,10 nám hovorí, že týmto svedectvom je „duch proroctva“.

Ako Pavol vníma cieľ svojho života a služby – tú veľkú motiváciu, pre ktorú žil (1Kor 2,2 a Gal 6,14)?

Okrem vlastných skúseností prijali apoštoli Ježiša na základe svedectva prorokov a spravodlivých mužov, ktorých slová zneli cez mnoho stáročí. Kresťanský svet má k dispozícii úplnú a ucelenú reťaz dôkazov prechádzajúcich celým Písmom. Kým Stará zmluva poukazuje na prichádzajúceho Spasiteľa, Nová zmluva zjavuje Ježiša ako Toho, kto napĺňa všetky nároky kladené na Spasiteľa. To všetko stačí na upevnenie viery tých, ktorí sú ochotní veriť. „Božím zámerom bolo ponechať ľudstvu dostatočnú príležitosť rozvíjať vieru v moc Boha a Jeho Syna a v dielo Svätého Ducha.“ (3SP 182)

Keď uvažujeme o spasnej viere, treba si uvedomiť, že nejde o intelektuálny problém, ale morálny. Je to záležitosť srdca, nie hlavy. Keď si ľudia uzavru svoje srdce, ich myseľ potom urobí to isté.

Prečítaj si text Ján 1,1–5. Čo nám tieto verše hovoria o tom, kto je Ježiš?

Ak Ježiš, Božie Slovo, existoval už predtým, ako sa stal telom a prebýval medzi nami, potom z toho vyplýva, že bol neoddeliteľnou súčasťou slov alebo posolstiev, ktoré Boh odovzdával svojim prorokom. Dokonca aj proroci, ktorých posolstvá sa výslovne nezmieňovali o Ježišovi, boli inšpirovaní Svätým Duchom.

APLIKÁCIA

- Zamysli sa nad tým, aký nesmierny je vesmír, a nad tým, že jeho Stvoriteľ – Ježiš – je zároveň Tým, ktorý za nás zomrel. Akú nádej nám to dáva?

PROROCTVÁ POTVRDZUJÚ PÍSMO

¹⁶Celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na učenie, karhanie, nápravu a výchovu v spravodlivosti, ¹⁷aby Boží človek bol dokonalý a pripravený na každé dobré dielo. (2Tim 3,16.17)

A počnúc od Mojžiša a od všetkých prorokov, vykladal im, čo sa naňho vzťahovalo vo všetkých Písmach. (Luk 24,27)

Biblia je v konečnom dôsledku dielom Svätého Ducha prostredníctvom daru proroctva. Text 2Pet 1,21 odhaľuje proces, ktorý Boh použil: „Ved' proroctvo nikdy nepovstalo z vôle človeka, ale ľudia poslaní Bohom hovorili z vnuknutia Ducha Svätého.“

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ako úvodný text (2Tim 3,16.17) zdôrazňuje autoritu aj inšpiráciu Písma?

Bez Biblie by ľudia stratili spôsob, ako sa vyhnúť nástrahám hriešneho sveta. Znamenalo by to pre nás priamu cestu k úplnej skaze. Dnes je Biblia dostupná v rôznych prekladoch a formátoch, ale nebolo to tak vždy. Napríklad v Ježišových časoch boli k dispozícii na čítanie len zvitky Starej zmluvy, a aj tie mohli čítať len kňazi alebo rabíni. Bežní ľudia často nemali k Písmu priamy prístup. Slovo od Boha bolo v tých dňoch vzácné.

Akým spôsobom Ježiš po svojom vzkriesení pomohol dvom sklúčeným učeníkom pochopiť Jeho jedinečné poslanie (Luk 24,27)?

Ježiš, najväčší Prorok všetkých čias – Ten, ktorý je sám Slovom (Ján 1,1–3) – vyzdvihoval Písmo (Ján 7,38). Medzi najvzácnejšie požehnania daru proroctva patrí to, že potvrdzuje Bibliu.

„Tí, na ktorých Sväté písmo zapôsobilo ako Boží hlas a túžia sa riadiť jeho učením, sa majú denne učiť a prijímať duchovnú horlivosť a moc, ktoré boli pripravené pre každého pravého veriaceho v dare Svätého Ducha.“ (ST 8. marec 1910) Autentický dar proroctva vždy vyvyšuje Písmo. Neustále upriamuje pozornosť ľudí na Božie slovo ako na jediné pravidlo ich viery a života.

- **Prečo Ježiš najprv ukázal dvom učeníkom na ceste do Emauz na Písmo, než im zjavil, kto je? Čo sa z toho dozvedáme o dôležitosti Božieho slova?**

APLIKÁCIA

PROROCSTVO JE BOŽÍ DETEKTOR PRAVDY

¹Pred Bohom a Ježišom Kristom, ktorý bude súdiť živých aj mŕtvych, ťa zapri-sahávam v mene jeho zjavenia a jeho kráľovstva: ²Hlásaj slovo, naliehaj vo vhodný i nevhodný čas, presviedčaj, karhaj, povzbudzuj so všetkou trpez-livosťou a ponaučením. ³Príde totiž čas, keď ľudia neznesú zdravú náuku, ale podľa vlastných žiadostí sa budú zháňať za učiteľmi, aby im štekli uši, ⁴odvrátia sluch od pravdy a priklonia sa k bájam. ⁵Ale ty buď vo všetkom triezvy, znášaj útrapy, konaj dielo zvestovateľa evanjelia a dôsledne plň svoju službu. (2Tim 4,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Niektorí odborníci odhadujú, že dnes je na svete viac ako 45 000 kresťanských denominácií. Ako sa mohlo vyznanie, ktoré sa začalo Ježišom Kristom, rozrásť do toľkých rôznych systémov viery? Odpoveď spočíva v množstve odlišných výkladov Písma, ktoré sa vyvinuli v priebehu času. Je zrejmé, že nemôžu byť všetky správne, pretože v mnohých prípadoch si učenia jednotlivých cirkví odporujú.

Od začiatku (pozri 1Moj 2,16.17; 3,1–5) bol zmätok jedným z najúčinnejších spôsobov, akými satan odvádzal ľudí od Božej pravdy. Tak ako pri Adamovi a Eve, satan primieša k pravde práve toľko bludu, aby ľudí zmiatol a ovládol. Satan zvädzal Boží ľud počas celých dejín (2Kron 36,14–16). Dokonca sa pokú-sil zviešť aj Ježiša (Mat 4,1–11), ale Ježiš odpovedal na satanove lákadlá jasným: „Je napísané.“ (Mat 4,4)

Akú dôležitú radu dáva Pavol Timotejovi ohľadom Božieho slova? Prečo tak neoblomne trval na tom, aby bol Timotej duchovne pripravený na to, čo má prísť (2Tim 4,1–5)?

Prorockým okom Pavol predvídal čas, keď ľudia nebudú milovať Božie slovo ani ho nebudú poslúchať. Namiesto toho si budú hľadať duchovných učite-ľov, ktorí budú lahodiť ich ušiam vymyslenými bájkami. Takýmto ľuďom Boh poslať silné bludy, aby uverili práve tým klamstvám, ktoré vyhľadávajú. „Preto Boh na nich zosiela moc bludu, aby uverili ľži a boli odsúdení všetci, čo neverili pravde, ale si obľúbili nepravosť“ (2Tes 2,11.12)

Tým však, ktorí zostávajú otvorení, Ježiš zaslúbil, že „poznajú pravdu“ (Ján 8,32). Prorocký dar je Boží prostriedok na oddelenie pravdy od bludu, svetla od tmy. V určitom zmysle môžeme povedať, že pravda sa dá uprostred všetkých týchto denominácií spoznať pomerne ľahko. Ak sa nevzdáme soboty ako siedmeho dňa, (ktorá je pevne zakotvená v Biblii), v podstate sme odmietli takmer všetky možnosti (povedzme 99,5 percenta), keďže drvivá väčšina cirkví štvrté priká-zanie nezachováva.

Ak neveríme, že človek po smrti odchádza buď okamžite do neba k Ježišovi, alebo do očistca či pekla, kde bude po celú večnosť horieť, čo nám zostáva?

Vylúčili sme práve väčšinu, ak nie všetky z toho zvyšného pol percenta.

Z takéhoto myšlienkového pokusu nám zostáva ako jedinou možnosťou práve Cirkev adventistov siedmeho dňa.

APLIKÁCIA

- Ako môžeš vo svojich každodenných rozhovoroch a vzťahoch s inými ľuďmi prakticky nasledovať Ježišov príklad a reagovať na zmätok či polopravdy jasným odkazom na napísané Božie slovo?

PROROCTVÁ POTEŠUJÚ BOŽÍ ĽUD

²⁸Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpocínuť. ²⁹Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpocínutie pre svoje duše. (Mat 12,28.29)

¹„Potešujte, potešujte môj ľud,“ vraví váš Boh. ²„Hovorte k srdcu Jeruzalema a volajte mu, že sa skončila jeho otrocká služba, že je odčinená jeho vina, že dostal z rúk Hospodina dvojnásobný trest za všetky svoje hriechy.“ (Iz 40,1.2)

Na aký krok nás Ježiš vyzýva v úvodnom texte (Mat 11,28.29)? Čo zasľubuje všetkým, ktorí k Nemu prídu?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Boh sa vždy zaujímal o blaho ľudských bytostí. Pred stvorením Adama a Evy im pripravil dokonalý príbytok, ktorý ich mal nadchýňať aj tešiť (1. Mojžišova 1). Boh poskytol všetko potrebné pre ich pohodlie. Keď tento dokonalý pár padol, Boh ich prišiel hľadať (1Moj 3,9), prorokoval príchod Spasiteľa (1Moj 3,15) a zhotovil im odev, aby prikryl ich nahotu (1Moj 3,21). Bohu záleží na blahu Jeho stvorenia.

Ukázali sme si už, že dar proroctva má rôzne významy. Azda najväčšími sa prehlíada to, že je pre Boží ľud zdrojom povzbudenia, útechy a obnovy (nového začiatku).

Prečítaj si text Iz 40,1–5. Aké poslanstvo dáva Boh svojmu prorokovi pre trpiaci ľud? Ako môžeme tento princíp aplikovať na nás dnes?

Boh chcel, aby Júda vedel, že hoci ho musí potrestať, úplne ho nezavrhne. Nedáva Izaiášovi len poslanstvo povzbudenia pre zlomený ľud. On Izaiáša presne inštruoval, ako má toto poslanstvo odovzdať. Poslanstvo bolo potrebné doručiť s nehou, láskou a starostlivosťou. Bohu tak veľmi záležalo na tom, aby sa poslanstvo útechy a povzbudenia dostalo k srdciam Jeho ľudu, že nič nenechal na náhodu. Takéto poslanstvá útechy sa opakujú v celej knihe Izaiáš (pozri napríklad Iz 12,1; 49,13; 51,3).

Apoštol Pavol varoval, že tí, čo chcú žiť zbožne v Kristovi Ježišovi, zakúsia kruté prenasledovanie (2Tim 3,12). V ťažkých časoch, ktoré sú pred nami, budeme potrebovať slová útechy a nádeje. Dar proroctva je prostriedkom, ktorý Boh použije na upokojenie a posilnenie svojho ľudu predtým, než sa Ježiš vráti, aby nás vzal domov.

■ V ktorej oblasti života potrebuješ počuť slová útechy a nádeje? K čomu nás Boh posilňuje po tom, čo nás sám poteší? (2Kor 1,3.4)

APLIKÁCIA

PROROCtvÁ ZJEDNOCUjú SPOLOČENSTVO VERIACICH V KRISTOVI

²⁰Neprosím však len za nich, ale aj za tých, ktorí skrze ich slovo uveria vo mňa; ²¹aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, si vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás, aby svet veril, že si ma ty poslal. ²²A slávu, ktorú si dal mne, dal som ja im, aby boli jedno, ako sme my jedno – ²³ja v nich a ty vo mne, aby boli tak dokonale jedno, aby svet poznal, že si ma ty poslal a zamiloval si si ich tak ako mňa. (Ján 17,20–23)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si texty Ján 17,20–23 a 1Kor 1,10–13. Aká kľúčová výzva zaznieva v týchto dvoch biblických oddieloch?

Keď sa Ježiš blížil ku krížu, v Jeho srdci prevládala jedna veľká túžba. Chcel, aby všetci Jeho nasledovníci boli jedno, tak ako On a Otec sú jedno v láske, zámere a konaní. Jednota, o ktorú sa Ježiš modlil, nebola nejaká šedá, nevýrazná uniformita. Ježiš vyslovil mocné proroctvo, ktoré sa naplní pred Jeho návratom – bohatá mozaika ľudí s rôznym pôvodom, etnicitou, darmi a pohľadmi sa zjednotí v Ňom a v Otcovi prostredníctvom moci Svätého Ducha. Apoštol Pavol nadviazal na túto tému, keď prosil korintských veriacich, aby boli rovnakej mysle, hovorili tú istú pravdu a nepripúšťali medzi sebou roztržky (1Kor 1,10). Prečo je táto prorocká jednota taká dôležitá?

Ježiš sa modlil, „aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, si vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás, aby svet veril, že si ma ty poslal“ (Ján 17,21).

Boh si želá, aby boli všetci ľudia spasení, ale skôr než môžu byť spasení, musia uveriť v Ježiša a vierou prijať, že Ho Boh poslal spasiť svet. Keď sa rôznorodá skupina ľudí hlási k Ježišovi ako k svojmu Pánovi a Spasiteľovi a nesebecky sa navzájom milujú a slúžia si, vtedy svet uverí, že Ježiš bol tým, za koho sa vydával. Jednote, po ktorej Ježiš túžil, nechýba odhodlanie a moc. Žiaľ, už od začiatku ohrozovali túto jednotu nepriateľské sily (pozri napríklad Sk 6,1). A kresťanstvo je odvtedy radikálne rozdelené!

Táto jednota je dielom Svätého Ducha prostredníctvom darov, ktoré udeľuje. Text Ef 4,11–15 nám hovorí, že dary Svätého Ducha sú dané na „zdokonaľovanie“ veriacich a na „budovanie tela Kristovho“. A budú trvať „až kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista“ (Ef 4,13). Dar proroctva, jeden z charakteristických darov Ducha, je nevyhnutný na zjednotenie Božieho ľudu, najmä keď sa blíži druhý príchod Ježiša, aby všetci mohli uveriť v Pána Ježiša Krista a byť spasení (Sk 16,31).

APLIKÁCIA

■ Cirkev adventistov siedmeho dňa patrí medzi najpestrejšie protestantské náboženské spoločenstvá na svete. Ako môžeme v tejto rozmanitosti prejavovať taký druh jednoty, ktorý pomáha ľuďom uveriť v Ježiša? Čo túto jednotu ohrozuje najviac?

SKÚSTE TO ZNOVA

Pred niekoľkými rokmi spoločnosť Kellogg prišla s chytľavým reklamným sloganom pre svoje raňajkové cereálie. V snahe získať späť zákazníkov, ktorí prešli k iným značkám, opakovala výzvu, aby ich „znova ochutnali úplne prvýkrát“. Nemohol by tento výrok fungovať aj u adventistov siedmeho dňa, ktorí strávil veľa času učením sa o Biblii a Ellen Whiteovej, ale menej času „ochutnávaním“ jej spisov? Návšteva seminárov o Ellen Whiteovej nám môže poskytnúť predstavu o jej živote a službe, ale kým sami „neochutnáte“, nebudete môcť skutočne posúdiť a prežiť duchovné požehnanie jej prorockých posolstiev. Len tí, ktorí čítajú jej diela, najmä v kontexte, dokážu naplno oceniť dar, ktorý sme od Boha dostali.

Počas tohto štvrtroka sme si ukázali, že Ellen Whiteová nás ukotvuje v biblickej pravde a spája nás s Bohom. Čítanie jej prorockých posolstiev prináša určité požehnania.

Prieskum, ktorý uskutočnili Roger Dudley a Des Cummings Jr., odhaľuje fascinujúce skutočnosti. Tí, ktorí pravidelne čítajú spisy Ellen Whiteovej, majú hlbší a dôvernejší vzťah s Ježišom než tí, ktorí ich nečítajú; majú silnejšiu istotu spasenia, pravidelnejšie rodinné pobožnosti a túžbu svedčiť druhým. „Málokedy sa stáva, že by výskumná štúdia našla dôkazy tak výrazne naklonené jednému záveru,“ napísali títo dvaja výskumníci. „V prieskume o raste cirkvi sa pri každej jednej položke, ktorá sa týka osobných postojov alebo praxe, ukazuje, že člen, ktorý pravidelne študuje knihy Ellen Whiteovej, má tendenciu umiestňovať sa vyššie než člen, ktorý ich číta len príležitostne alebo vôbec. ... Dôsledkom je určite to, že pravidelné čítanie materiálov Ellen Whiteovej skutočne pozitívne ovplyvňuje kresťanský život a svedectvo.“ (Dudley a Cummings, „Who Reads Ellen White?“ *Ministry*, October 1982, s. 12)

Počas tohto štvrtroka sme zdôraznili, že Boh komunikuje aj prostredníctvom svojich prorokov. Ich posolstvá nás spájajú s Bohom a prinášajú svätý a posväcujúci vplyv do všetkých aspektov ľudského života, najmä vo vzťahu k zaslúbeniu spasenia v Ježišovi: „Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Hospodin. Blahoslavený muž, čo sa utieka k nemu.“ (Žalm 34,9) Volajú nás k svätým činom, k zmene života, k osobnej evanjelizácii a k životu služby druhým. To je nevyhnutná príprava na naplnenie našej úlohy v poslednom hlásaní svetu, keď očakávame príchod Ježiša.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absq/13>.

POUŽITÉ SKRATKY

BIBLICKÉ PREKLADY

Štandardne je v lekciiach použitý Slovenský ekumenický preklad (Vydala Slovenská biblická spoločnosť, 2008).

Keď je použitý iný preklad, je pri odkaze na verš uvedená jedna z nasledujúcich skratiek:

SEvP	Biblia – Písmo Sväte Starej a Novej zmluvy (Vydala Slovenská evanjelická cirkev a. v., 1979)
Roh	Svätá Biblia (z pôvodných jazykov preložil Prof. Jozef Roháček, 1951)
RKC	Sväté Písmo Starého a Nového zákona (Vydal Spolok sv. Vojtecha, 1995)

SKRATKY BIBLICKÝCH KNÍH

Názov knihy	Ekumenický preklad	Preklad prof. Roháčka
Stará zmluva – skratky kníh		
Genezis - Prvá Mojžišova kniha	Gn	1Moj
Exodus - Druhá Mojžišova kniha	Ex	2Moj
Levitikus - Tretia Mojžišova kniha	Lv	3Moj
Numeri - Štvrtá Mojžišova kniha	Nm	4Moj
Deuteronómium - Piata Mojžišova kniha	Dt	5Moj
Jozua	Joz	Joz
Kniha sudcov	Sdc	Sud
Rút	Rút	Rút
Prvá Samuelova kniha	1Sam	1Sam
Druhá Samuelova kniha	2Sam	2Sam
Prvá kniha kráľov	1Krľ	1Král'
Druhá kniha kráľov	2Krľ	2Král'
Prvá kniha kroník (Paralipomenon)	1Krn	1Par
Druhá kniha kroník (Paralipomenon)	2Krn	2Par
Ezdráš (Kniha Ezdrášova)	Ezd	Ezd
Nehemiáš (Kniha Nehemiášova)	Neh	Neh
Ester (Kniha Ester)	Est	Est
Jób (Kniha Jób)	Jób	Jób
Žalmy (Kniha Žalmov)	Ž	Ž
Príslovia (Kniha prísloví)	Prís	Prísl
Kohelet - Kazateľ (Kniha Kazateľ)	Koh	Kaz
Veľpieseň (Pieseň Šalamúnova)	Vľp	P.Š.
Izaiáš (Kniha proroka Izaiáša)	Iz	Iz
Jeremiáš (Kniha proroka Jeremiáša)	Jer	Jer
Náreký (Plač Jeremiášov)	Nár	P.J.
Ezechiel (Kniha proroka Ezechiela)	Ez	Ez
Daniel (Kniha proroka Daniela)	Dan	Dan
Ozeáš (Kniha proroka Hozeáša)	Oz	Hoz
Joel (Kniha proroka Joela)	Joel	Joel
Amos (Kniha proroka Amosa)	Am	Am
Abdiáš (Kniha proroka Obadiáša)	Abd	Ob
Jonáš (Kniha proroka Jonáša)	Jon	Jon
Micheáš (Kniha proroka Micheáša)	Mich	Mich
Nahum (Kniha proroka Náhuma)	Nah	Náh

Habakuk (Kniha proroka Habakuka)	Hab	Hab
Sofoniáš (Kniha proroka Sofoniáša)	Sof	Sof
Aggeus (Kniha proroka Haggeusa)	Ag	Hag
Zachariáš (Kniha proroka Zachariáša)	Zach	Zach
Malachiáš (Kniha proroka Malachiáša)	Mal	Mal

Nová zmluva – skratky kníh

Evanjelium podľa Matúša	Mt	Mat
Evanjelium podľa Marka	Mk	Mar
Evanjelium podľa Lukáša	Lk	Luk
Evanjelium podľa Jána	Jn	Ján
Skutky apoštolov	Sk	Sk
List Rimanom	Rim	Rim
Prvý list Korinťanom	1Kor	1Kor
Druhý list Korinťanom	2Kor	2Kor
List Galaťanom	Ga	Gal
List Efezanom	Ef	Ef
List Filipanom	Flp	Fil
List Kolosanom	Kol	Kol
Prvý list Tesaloničanom	1Tes	1Tes
Druhý list Tesaloničanom	2Tes	2Tes
Prvý list Timotejovi	1Tim	1Tim
Druhý list Timotejovi	2Tim	2Tim
List Títovi	Tít	Tít
List Filemonovi	Flm	Filem
List Hebrejom (List Židom)	Heb	Žid
Jakubov list	Jk	Jak
Prvý Petrov list	1Pt	1Pet
Druhý Petrov list	2Pt	2Pet
Prvý Jánov list	1Jn	1Ján
Druhý Jánov list	2Jn	2Ján
Tretí Jánov list	3Jn	3Ján
Júdov list	Júd	Júda
Zjavenie apoštola Jána	Zj	Zj

DIELA ELLEN WHITEOVEJ

Pri slovenských prekladoch diel Ellen G. Whiteovej je uvádzané stránkovanie prvého vydania z Vydavateľstva Advent-Orion.

Skratka

AG

AH

CG

COL

CT

DA

ED

FW

HC

MH

Anglický názov

God's Amazing Grace

The Adventist Home

Child Guidance

Christ's Object Lessons

Counsels to Parents, Teachers and Students

The Desire of Ages

Education

Faith and Works

Our High Calling

The Ministry of Healing

ML	My Life Today
PP	Patriarchs and Prophets
RC	Reflecting Christ
SD	Sons and Daughters of God
T	Testimonies for the Church
TE	Temperance
BC	The SDA Bible Commentary

Skratka

Slovenský názov

PP/NUD	Patriarchovia a proroci, Na úsvite dejín
PK/ZSDT	Proroci a králi, Zo slávy do tieňa
TV/CL	Túžba vekov, Cesta lásky
SA/PN	Skutky apoštolov, Poslovia nádeje
VS/ZTDS	Veľký spor vekov, Z tieňa do slávy
KP	Kristove podobenstvá
CK	Cesta ku Kristovi
Vých	Výchova
CZ	Cesta ku zdraviu a životnej harmónii

Navštívte nás na webovej stránke: <http://www.absg.adventist.org>

Za materiály na štúdium sobotnej školy je zodpovedné Oddelenie sobotnej školy pri Generálnej konferencii (GK) Cirkvi adventistov siedmeho dňa a Oddelenie sobotnej školy pri Česko-Slovenskej únii. Text materiálov bol pri preklade upravený podľa pravidiel dohodnutých s Oddelením sobotnej školy pri GK.

ZÁPADY SLNKA

Poznámka k údajom o západe slnka:

Údaje o západe slnka sú prevzaté z hviezdárskej ročenky a zodpovedajú polohe 19° východne od nultého poludníka a 49. rovnobežke, čo je poloha mesta Martin. (Pre mesto Košice – 8 minút, pre Bratislavu + 11 minút.)

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNEJ ŠKOLY

<http://sobotnaskola.casd.sk>

Základné informácie o sobotnej škole – Aktuálne lekcie vo formáte pdf – Učiteľské lekcie a doplnkové materiály – Predstavenie misijných projektov – Podnety na modlitby

Tému Štúdia Biblie dopĺňa televízna relácia Biblia pre dnešok na **www.HopeTV.cz** vždy od pondelka v archíve a v piatok od 19.30 h vo vysielaní.

PLÁN TEMATICKÝCH SOBÔT, TÝŽDŇOV A ZBIEROK V ROKU 2026

	Téma soboty	Zbierka	VS
--	-------------	---------	----

Október			
03.10.	Deň modlitby		
10.10.	Deň kazateľskej služby		
10.10.	Zbierka pre potreby DC ADRA SR	Zbierka pre DC Adra SR	43
17.10.	Deň daru proroctva		
24.10.	Sobota stvorenia		
November			
07.11.	Modlitebný týždeň – začiatok		
14.11.	Modlitebný týždeň – ukončenie a zbierka pre projekty Globálnej misie	Zbierka MT pre GK	100
14.11.	e-Modlitebný týždeň mládeže (15.–21.11.)		
21.11.	Deň sirôt a opustených detí		
28.11.	Týždeň kresťanského správcovstva (28.11.–5.12.)		
December			
05.12.	Deň kresťanského správcovstva		
12.12.			
19.12.			
26.12.	Zbierka 13. soboty pre Transeurópsku divíziu	Zbierka 13. soboty	13

Informácie pre pokladníkov zboru – misijné zbierky sú odoslané na účet príslušného združenia a zbierky s osobitným určením majú uvedenú prvú časť variabilného symbolu v stĺpci VS, druhá časť variabilného symbolu je číslo zboru.

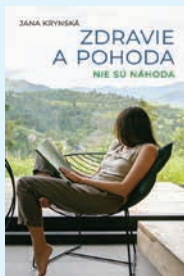
Adresy zborov Slovenského združenia CASD

ZBOR	PSČ	ADRESA	ZAČIATOK BOHOSLUŽBY	
1. Bánovce n/Bebravou	957 01	SNP 637/10	9:30	13:00
2. Banská Bystrica 1	974 01	Rudlovská cesta 37	9:00	-
3. Banská Bystrica 2	974 01	Kollárova 18	9:00	-
4. Banská Štiavnica	969 01	Antolská 22029/1B	9:30	-
5. Blatné Remety	072 44	č.130	9:00	12:30
6. Bratislava 1	821 04	Cablková 3	9:30	-
7. Bratislava 2	811 08	Ferienčíkova 5	9:30	-
8. Bratislava Petržalka	851 05	Wolkrova 4	10:00	-
9. Brezno	977 01	Štúrova 19	10:00	-
10. Čadca	022 01	Kukučínova 1069/25	10:00	-
11. Čakanovce	044 45	Čakanovce č. 63 (pošta Bidovce)	9:00	-
12. Červenica	082 07	Červenica č. 74 (pošta Tuhrina)	9:00	-
13. Filakovo	986 01	Ružová 47	9:30	
14. Gerlachov	059 42	Lúčna 188	9:30	-
15. Kežmarok	060 01	Hradné námestie 24	9:30	13:00
16. Košice 1	040 01	Evanjelický cirkevný zbor a.v., Toryská 1/G	9:00	-
17. Košice 2	040 01	Hlavná 68	9:00	-
18. Krupina	963 01	SNP 2	9:00	-
19. Levice	934 01	J. Bottu 2	9:30	-
20. Liptovský Hrádok	033 01	Hurbanova 221	9:00	-
21. Liptovský Mikuláš	031 01	1. mája 89	9:00	-
22. Lučenec	984 01	Námestie Artézskych prameňov 49	9:30	
23. Martin	036 01	Viliama Paulinyho Tótha 2	9:30	-
24. Michalovce	071 01	Hviezdoslavova 20	9:00	13:00
25. Myjava	907 01	Brestovec 97	10:00	-
26. Nitra	949 01	F. Mojtu 10	10:00	13:30
27. Nové Zámky	940 63	Dostojevského 26	9:30	-

28. Piešťany	921 01	Zavretý kút 113	9:30	-
29. Poprad	058 01	Ul. Fraňa Kráľa 21	9:30	-
30. Poproč	044 02	Nová 7	9:30	-
31. Považská Bystrica	017 01	Centrum 28/33	9:30	-
32. Prešov	080 01	Štefánikova 12	9:30	-
33. Prievidza	971 01	Garbiarska 32	9:30	-
34. Púchov	020 01	ul. 1 mája 878/24	9:30	-
35. Rakúsy – Osada	059 76	Modlitebňa CASD	11:00	-
36. Rankovce	044 46	Rankovce 107/A	9:30	13:00
37. Revúca	050 01	Muránska cesta 34	9:00	13:00
38. Rožňava	048 01	Jasná ul. 13	9:30	-
39. Sered'	926 01	Školská 1	9:00	13:30
40. Spišská N. Ves	052 01	Školská 22	9:30	-
41. Topoľčany	955 01	Železničiarska 22	9:30	13:00
42. Trenčín	911 01	Horný Šianec 17	9:30	-
43. Trnava	917 00	Kapitulská 23	9:00	14:00
44. Vadovce	916 13	č. 261	9:30	-
45. Veľký Krtíš	990 01	Škultétyho 35 (budova BJB), tel.: 0907 826 700	10:00	-
46. Zlaté Moravce	953 01	Hollého 10	9:30	-
47. Zvolen	960 01	Sokolská 10	9:30	-
48. Žiar nad Hronom	965 01	u Dušana Šárköziho, tel.: 0904 953 710	10:00	-
49. Žilina	010 01	Škultétyho 9	9:30	-

Zaujalo ma:

ZLACNENÉ TITULY

Jana Krynská

Zdravie a pohoda nie sú náhoda

Zdravie, šťastie a pohoda nie sú dielom náhody alebo genetickej dispozície. Sú založené na vzájomnom pôsobení rôznych faktorov a princípov, pričom väčšinu z nich môžeme aktívne ovplyvňovať.

76 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena 1,50 €

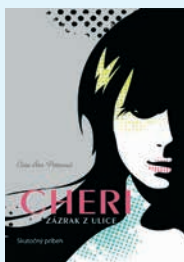
Ellen Gould Whiteová

Slová nádeje

Dnes je toľko zdrojov informácií ako zrníček piesku. A sú rôzne. Naše poznanie exponenciálne rastie vo všetkých oblastiach: vo vede, v literatúre, kultúre, dejinách i zábavnom priemysle. Logickou otázkou preto je: Existujú také zdroje informácií, ktorým môžeme dôverovať?

104 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena 1,30 €

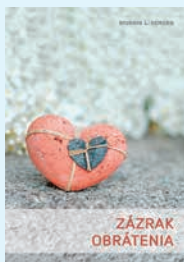
Cheri Ann Petersová

Cheri, zázrak z ulice

Skutočný príbeh mladej ženy hľadajúcej lásku na okraji spoločnosti, na ulici plnej násilia a drog.

168 strán, 13 x 20 cm, brož.

cena 1,80 €

Morris L. Venden

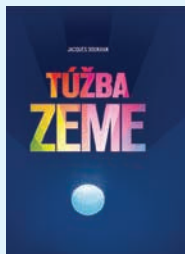
Zázrak obrátenia

Autor v tejto knihe používa nielen svoje texty, ale i texty ďalších autorov, aby vysvetlil, čo znamená obrátenie a znovuzrodenie do viery.

160 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena 1,60 €

ZLACNENÉ TITULY

Jacques Doukhan

Túžba zeme

Výkladový komentár k biblickej knihe Daniel a jej prorocktvu.

288 strán, 13,8 x 21,5 cm, viaz.

cena 1,- €

Roger J. Morneau

Cesta do nadprirodzeného sveta

Aj dnes sa veľa ľudí stretáva s tajomnými, nadprirodzenými silami. Aké sú to sily? Môžu nám ublížiť? Cesta do nadprirodzeného sveta prináša informácie z prvej ruky a predstavuje dramatický zážitok bývalého vyznávača temných síl.

128 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena 1,50 €

Ellen Gould Whiteová

Velká nádej

Denne počujeme o chorobách, vojnách, nezamestnanosti a ekologických haváriách. Táto kniha odhaľuje, prečo je to tak. Nájdete v nej náčrt toho, čo sa bude diať ďalej. Tento pohľad je založený na zdroji, ktorý vo svojich prorocktvách nikdy nesklamal – na Biblii.

100 strán, 13 x 20 cm, brož.

cena 1,20 €

Willy Ramos

Odpustené

Na uliciach Miami bol Willy Ramos známy ako gangster, zlodej a opilec. Niekedy bezdomovec, inokedy samovrah. Vždy bol pripravený biť sa. Po tom piatek sa Willy dostal za mreže. Bol obvinený z vraždy. Dnes mu horí v srdci túžba šíriť posolstvo o Božej láske a odpustení ľuďom, ktorí nemajú ktovieakú nádej.

124 strán, 11,5 x 18,5 cm, brož.

cena 1,50 €